National Library of Canada
Collection Development Branch.
395 Wellington Str. Order sect
Ottawa, Ont. K1A 0N4
National Library Bibliothèque Nationale OCT ... DIVISION DES JOURNAUX

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 39 (1804) 1984 NELJAPÄEVAL, 27. SEPTEMBRIL — THURSDAY, SEPTEMBER 27 XXXV aastakäik

Ülikool jäi õppejõuta

Eesti keele lektor vahistati keelatud kirjanduse pärast

OULU („Meie Elu" kaastööliselt) — Esimest korda kohaliku ülikooli ajaloos jäi Alma Mater ootamatult sügissemestriks eesti keele õppejõuta, kuna õhtulehe „Ilta-Sanomat" järgi 51-aastasele Jaak Peebole pole lubatud enam tagasi Soome pöörduda. Põhjuseks on, et naasides juulis suvepuhkusele Eestisse, võeti Peebo kinni Tallinna tollipunktis keelatud kirjanduse pärast. Mis see keelatud kirjandus oli, ei avaldatud.

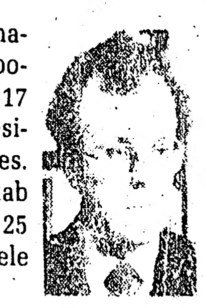

Eesti keelt hakati Oulu ülikoolis õpetama 17 aastat tagasi esimesena Soomes. Aastas alustab siin õpinguid 25 uut eesti keele huvilist.

Ülikooli soome- ja saamikeele instituudi professori asetäitja Matti Pääkkönen kinnitas „Ilta-Sanomatele", et dotsent Peebo reisiluba lükati tagasi sealsete ametivõimude poolt: „Ma olen küsinud Suomi-Neuvostoliitto (Soome-N. Liit) instituudi käest, miks Peebo pole pärast oma puhkust septembri algul tagasi Oulusse tulnud. Instituut aga ei teadnud põhjust", Pääkkönen konstateeris ning jätkas: „Kindlasti meie õpetaja saame, aga millal, see on küsimusmärk."

Tõesti küsimusmärk. On pakutud ühte Tallinna Pedagoogilise Instituudi õppejõudu Peebo asemele, tema aga saaks tulla Oulusse alles oktoobrikuu keskel ja see on paratamatult liiga hilja. Ilmselt Oulu ülikoolis ja ka Työväenopistos eesti keelt terve sügissemestri kestel ei saa õppida.

Dotsent Jaak Peebo't õpiti siin tundma väga tagasihoidliku ja sümpaatse inimesena. Ta võttis oma tööd tõsiselt, innustades hõimukeele õppijad tegema oma kõige parema, et keel selgeks saaks. Oulus elavad eesti sõbrad on kaotanud tulihingelise eestluse eest võitleja.

Toronto Eesti Pensionäride Klubi koosviibimisel tähistati kodumaalt lahkumise 40. aastapäeva. Pildil Klubi esimees F. Terts aktust avamas. Taga, paremal „Külapillimeeste orkester", laval Naiskoor ja koorijuht P. Tammearu (klaveri juures).

Foto — O. Haamer

Mälestused kohustavad mitte unustama

— Täna meenutame seda saatuslikku kuud, mis lõhkus meie maa ja rahva ning kujunes kümnetele tuhandetele meist okkaliseks pagulusteekonnaks. September 1944 koosneb nii paljudest üksikutest kurbmängudest ja otse südantlõhestavaist läbielamustest, millest enamikul meist, kes täna on kogunenud sellesse saali, on omad isiklikud mälestused, mis ei unune iialgi, ütles E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo 400-le pensionärile Toronto Eesti Majas.

Eesti teed tulvusid pagulasvooridest, Eesti rannad inimestest, kes meeleheitlikult otsisid võimalust pääsemiseks läheneva vaenlase surmaga ähvardavast haardest. Kolonel Harald Riipalu oma mälestustes kirjeldab kodumaalt lahkumise momenti järgnevalt: „Koos lahkuvate sõduritega peatusid piiril ka põgenikud. Põlvitasid sõnatult teekaldal kahe piiriposti juures. Üks saatis hellitava pilgu veel üle kodumaa metsalatvade, teine võttis peotäie mulda ja sidus selle rätikusse — veeresid rattad ikka kaugemale ja kaugemale kahest piiripostist. Seljataga algas öö."

Jätkates oma kõnet meie vanema generatsiooni rahvuskaaslastele, kellede enamikul üle poole elueast juba veedetud võõrsil, aupeakonsul ütles:

„See öö on kestnud kaugelt kauem, kui meie septembris 1944 põgenikuteekonnale asudes oskasime aimata. Meie rahva vabaduse varjutus on kestnud neli aastakümmet. Terve uus generatsioon eestlasi on peale kasvanud Kodumaal ja vabas maailmas, kellele Eesti Vabariik on vaid üks abstraktne mõiste, mis põhineb loetul ja kuuldul. Suur arv meie rahvuskaaslastest, kes põgenikupaati astusid oma parimas eas, on juba varisenud manalasse."

„ÜHINE MÕISTUS JA ÜHINE SÜDA"

Edasi kõneleja meenutas sündmusi 40 aastat tagasi ja tsiteeris prof. Jüri Uluotsa raadiokõnet 19. augustil 1944:

„Suur hädaoht on saabunud kogu Eesti rahvale, vististe suurem kui kunagi varem. Mitte ainult idast, vaid ka kagust tungib vaenlane meie maale. Meie tunneme igaüks ise oma murede suurust ja sügavust, ei keegi teine tunne seda nõnda nagu meie ise. Sellises olukorras ainult üks juhis võib meid viia õigele teele ja hoida õigel teel. See juhis on: ikka ja jälle pidada silmas kogu Eesti rahva eluhuve, kainelt hinnata olukorda, kus viibime ja hoiduda igasugusest uisapäisa talitamisest. Meil peab olema ühine vaim, ühine mõistus ja ühine süda, muidu oleme nõrgad. Ühine arusaamine ja ühine hoiak teevad meid tugevaks . . ."

See osa tema kõnest, mis sel kaheteistkümnendal tunnil kutsus kõiki eesti mehi ühinema võitlusrindega, on leidnud mõnelt poolt hilisemat kriitikat, kui tegeliku rindeolukorra mitte õige hindamist ja dr. Mäe mobilisatsiooni toetamist. Kahtlematult oli see osa kõnest mõjutatud käsu korras ülevalt poolt.

Prof. Uluotsa kõne lõpuosa tunnetab aga ilmselt olukorra tõsidust ja läheneva hädaohu suurust, sest see on kui palve oma rahva eest Kõigekõrgema poole, kui ta ütleb: „Inimliku viha ja vägivalla lainetuses, mis möllab praegu kogu maailmas, kostab ikka rohkem ja rohkem selle nimi, kes on kuningate Kuningas. Hakkab levima arusaamine, et sõjas peale inimliku tahte on veel midagi, mis on ülem, kõrgem ja vägevam. See kõrgem on kuningate Kuningas ise, ja meie usume, et tema on õigus ja õiglus. Selle kuningate Kuninga armule meie usaldame ka praegu oma väikese maa ja rahva saatuse. Juhi meid, Jumal, õiguse teel ja kaitse meid."

Suur hädaoht, millest prof. Uluots kõneles, oli tegelikult lähemal, kui tema ja enamik meist oskas arvata jätkas aupeakonsul ja andis ülevaate olukorra arendust septembris 1944, kuni algas traagiline põgenemislaine.

„Ja seljataha jäi öö, mida väsinud eesti sõjamees, oma kodumaa piiri ületades, kurvameelselt tõdes. Mahajäänud läksid vastu uutele katsumistele kommunistlike vallutajate kätes — põgenikud läksid vastu tundmatule tulevikule võõral maal.

Vaba ja iseseisev Eesti riik lakkas eksisteerimast, riik, mille ainsaks sooviks oli elada rahus oma naabritega."

EESTI RAHVAL ON ÕIGUS

Meie põhiliseks teesiks on täna ja homme ja alati: Eesti rahval on õigus ise olla oma maa peremees. Tartu rahuleping määras meie piirid ja Nõukogude Vene vägedel ei ole mingit seaduslikku alust nende piiride sees viibimiseks. Praegune olukord ei ole midagi muud, kui Eesti territooriumi ebaseaduslik okupatsioon, mis peab varem või hiljem lõppema.

Kantuna sellest õiguslikust printsiibist, võeti möödunud aastal Euroopa Parlamendis vastu põhilise tähtsusega resolutsioon, mis nõuab Balti riikide küsimuse üles võtmist Ühendatud Rahvaste Organisatsioonis. Lähtudes samast õiguslikust printsiibist, on Balti rahvaste saatus korduvalt tõstatatud Ameerika Ühendriikide valitsuse esindajate poolt rahvusvahelistel konverentsidel. Kuulutades 14. juuni Balti Vabaduse päevaks, kinnitas president Reagan, et Ameerika Ühendriigid ei saa kunagi tunnustust andma Nõukogude okupatsioonile Balti riikides.

Need on vaid üksikud näited sellest, et vabas maailmas on seisukohti ja hääli, mis toetavad meie rahva vabadustaotlust. Need hääled oleks aga ammu vaibunud, kui vabad eestlased ja nende võitlusorganisatsioonid ei oleks visalt ja järjekindlalt meie probleeme serveerinud oma asukohamaade valitsustele.

Ka meie tänane kogunemine Toronto Eesti Pensionäride Klubi raamides, et meenutada kodumaalt lahkumise neljakümnendat aastapäeva, kätkeb endas mõtte, mis meid, kui eestlasi, kohustab mitte unustama oma rahva pärisosa saatust kodumaal. Andku neile ja ka meile usku meie ärkamisaja suurmehe Jakob Hurda sõnad, mida ta ütles ühel samuti raskel ajal: „Eestlased ei ole

(Järg lhk. 3)

Andrei Gromõko tuli USA-sse

N. Liidu välisminister Andrei Gromõko saabus USA-sse ja kohtas USA presidenti Reaganit vastuvõtul ÜRO-s. Välisminister Gromõko tulek USA-sse ja kohtumine president Reaganiga on viimase aja suurimaks poliitiliseks sündmuseks, pärast seda kui N. Liit tõmbus tagasi Genfis relvastuse vähendamise konverentsist ja mingisuguseid läbirääkimisi USA esindajatega ei olnud nad nõus alustama enne, kui USA viib ära Euroopast oma uued raketid. Nüüd on Moskvas nähtavasti arusaamisele jõutud, et Reagan võib järgmistel presidendivalimistel võita ja tahes-tahtmata tuleb temaga sidet otsida pinevuse vähendamiseks suurriikide vahel.

Samal arusaamisel on president Reagan ja soovib alata realistlikku mõtetevahetust N. Liiduga. President kõneles ÜRO üldkogu ees möödunud esmaspäeval ja Gromõko teeb seda neljapäeval. Mõlemad kohtuvad reedel Valges Majas.

Kuninganna ja prints Philip Kanadas

Kuninganna Elizabeth II ja prints Philip saabusid esmaspäeval külalistena Kanadasse. See on kuningannal juba mitmes kord külastada Kanadat. Külaskäik kestab 14 päeva. 5 päeva sellest ajast kuninganna viibib Torontos ja vaatab ka Niagara koske.

Kuningannat ja prints Philipit oli Monctoni lennuväljal vastuvõtmas peaminister Brian Mulroney. Kuninglike külaliste tulek Kanadasse oli kavatsetud juulikuus, lükati aga edasi valimiste tõttu ja vastuvõtjaks osutus nüüd peaminister Turneri asemel Brian Mulroney.

Kuninganna Elizabeth II valitsuse ajal on olnud Kanada peaministriteks Louis St Laurent, John Diefenbaker, Lester Pearson, P.E. Trudeau, Joe Clark ja John Turner. Kuninganna jääb Kanadasse kuni 7-nda okt.

Soomlased streigivad Eestis

HELSINKI (M.E.) — Streik okupeeritud Eestis! Töölised nõuavad palgalisa. Tegu on muidugi soomlastega, kes ehitavad Tallinna lähisel Muuga suursadamat. Streiki alustasid umbes 400 töölist.

Huumorimehed küsivad, kuhu venelased selle streigi ajal oma kuulsat mikrobetooni (50% tsementi ja 50% mikrofonisid) valavad. Kui omalajal „Viru" hotelli ehitanud soomlased streikisid, hakkas poolvalminud hotellitubades kibekiire mikrofonide paigutamine.

Uus valitsus tutvuneb olukorraga

Lubaduste täitmisega ollakse ettevaatlik

Rekordiline progressiivsete konservatiivide võit viimastel Kanada valimistel andis neile 211 kohta parlamendis. PK pooldajate arv oli suur igas sektoris ja igas provintsis. Arvestades vajadust anda igale sektorile ja provintsile vajaline esindus, uus peaminister Brian Mulroney pidi suurendama oma valitsuse koosseisu, kuni see sai 40-liikmeliseks ja suurimaks Kanada ajaloos. Valitsuse vähendamise lubadus oli esimene, mis Mulroney'l täitmata jäi.

Poliitilise joone kujundajaiks valitsuses said, peale peaministri, välisminister Joe Clark; välissuhete (external relations) min. Monique Vezina; riigisekretär (secretary of state) Walter McLeon; Riikliku Nõukogu (Privy Council) president Erik Nielsen; Nielsen on ühtlasi peaministri alaline asetäitja. Alamkoja liider (House Leader) Ray Hnatyshyn ja Senati liider Duff Robbin.

Sisekorra ja elu korralduse alal on tegevad: õigusminsiter John Crosbie; Solicitor General Elmer MacKay; tarbijate-(consumer affairs) min. Michael Cote; teenistujater-(employment) min. Flora MacDonald; indiaanlaste probleemide (indian affairs) min. David Crombie; tarbijate (consumer affairs) min. Michael Cote; veteranide (veteran affairs) min. George Hees; mitmekultuuri (multiculture) min. Jack Murta; ühiskondlike tööde (public works) min. Roch La Sall; tervise- ja hoolekandemin. Jake Epp; spordimin. Otto Jelinek; turismimin. Thomas McMillan ja noorte (youth) min. Andree Champagne.

Rahanduse ja eelarve alal: Finantsmin. Michael Wilson riigirahanduse (state-finance) min. Barb. McDougall; laekur-nõukogu (treasury board) esim. Robert de Cotret ja riigitulude-(revenue) min. Perrin Beatty.

Tööstuse ja kaubanduse alal: töö (labour) min. Bill McKnight; tööstusliku arengu min. Sinclair Stevens; rahvusvahelise kaubanduse min. James Kelleher ja energiamin. Pat Carney.

Majanduse ja toodangu alal: põllumajanduse min. John Vise; nisuturustuse (wheat board) min. Charles Mayer; metsandusmin. Gerald Merrithew; kaevanduste min. Robert Layton; kalandusmin. John Fraser; väikeettevõtete (small business) min. Suzanne Blais-Grenior ja varustuse ning teeninduse (supply and service) min. Harvie Andre.

Side ja transpordi alal: side (communication) min. Marcel Masse: riigi transpordi (state transport) min. Benoit Bouchard; transpordi min. Don Mazankowski.

Kaitseminister Robert Coates ja teaduste arendamise alal — teaduse (science) min. Thomas Sidden.

Kriitikute arvates John Crosbie sobinuks paremini finantsministriks, et vähendada riigi 200-miljardilist võlga. Õigusministrina ta tõenäoselt on sama kindlakäeline kui rahanduse alal — ja seda on tarvis.

Michael Wilson võib osutuda väga effektiivseks finansministrina. Temale oli teataval määral üllatuseks, kui kriitiliseks oli muutunud Kanada olukord finantsalal.

Joe Clark, arvestades viperusi tema peaministriks olles, ei ole väga usaldatav välisministrina. Loodetavasti peab peaminister temal silma peal.

Elmer Mackay'd peetakse heaks valikuks Solicitor General kohale ja Robert Coates'i heaks kaitseministriks. Tema esimeseks otsuseks oli anda tagasi Kanada igale väeliigile (maa-, mere- ja õhuväele) nende traditsioonilised vormiriided.

Samuti loetakse heaks valikuks mitmekultuuri ministri kohale Jack Murta; spordiministriks Otto Jelinek'i; kommunikatsiooni min. Marcel Masse'id ja Perrin Beaty tulumaksuministriks. Temalt loodetakse õiglasemat tulumaksuseadust ja lihtsustatud tulumaksu vormi, mida kergem on täita.

Immigratsiooni- ja tööministrist, Flora MacDonald'ist kardetakse, et tema vaevalt suudab vastu pidada töötatööliste pidevale nõudmisele abiraha suurendamiseks ja sisserändamise vabamaks laskmiseks.

Opositsioon on juba ärevil, et uus valitsus on aeglane oma lubaduste teostamisega. Aga uus valitsus ei ole hakanud ka ametist vabastama massiliselt neid liberaale, kes lahkuvate peaministrite, Trudeau ja Turneri poolt viimasel ajal soojadele kohtadele määrati.

(Järg lhk. 3)

Veel on võimalus kaasa elada ilusale Alaska reisile.

TEADAANNE KAASMAALASTELE, kes soovivad osa võtta 33-päevasest bussiga ringsõidust läbi Kanada ja USA, külastades Alaskat ja võttes osa kolme viimasepäeva üritustest Läänerannikul Eesti Päevadel Portlandis. ● Väljasõit Torontost 10. juunil 1985, tagasi 12. juulil 1985. Reisi hind isikult: kahekesi toas $2.779 isikult, kolmekesi toas $2.549 isikult, ühe inimese tuba $3.429. Sissemaks $300.00. Reisikindlustus $56.00 isikult kolmekesi toas.

KOOSOLEK REISIST OSAVÕTJATELE toimub esmaspäeval, 1. oktoobril kell 7.30 õhtul Toronto Eesti Maja väikses saalis. Kohal on ka reisifirma „Fettes Tours and Travel Ltd." omanik, kes vastab küsimustele, võtab vastu sissemakse ja vahendab reisikindlustust.

Informatsiooniks helistada või kirjutada Kalju Jõgi'le.
Tel. (416) 487-2094. 55 Duggan Ave., Toronto, Ont. M4V 1Y1.

FILM

JEESUSE ELUST

EESTI KEELES

Pühapäeval, 30. sept. toimub pärast jumalateenistust (kell 11.00 h.) Toronto, Peetri kirikus filmi „JEESUS" etendus. ● Film on valmistatud Warner Brothers'i poolt ja Kristuse osa mängib inglise näitleja Bryan Deacon. Eestikeelne tekst on kokku viidud näitlejate suuliigutustega, kusjuures omakeelse teksti lugejaks on tuntud Tarvo Kass.

FILM ON AINULAADNE JA SEDA PEAKS NÄGEMA IGAÜKS.

KÕIK TERETULNUD!

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House,958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada, M4K 2R6
Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J.,USA. Tel. (201) 262-0773.

„Meie Elu" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm.—5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm.—8 õ., laup. kl. 9 hm.—1 p.l.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

Üksiknumber — 75¢

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul — esiküljel $5.50, tekstis $5.00, kuulutuste küljel $4.75.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.
Avatud suvekuudel: nädalapäevil 8.30–5 p.m., laup. 8.30–3 p.m.
Pikkadel nädalalõppudel ka laupäeval suletud.

Õndsad on ustavad!

Õndsad on vaimust vaesed, sest nende päralt on taevariik.
Matt. 5,3

Inspireeriv Eesti Päevade suvi on siirdunud mälestuste valdkonda. Jääks südamest soovida, et süüdatud söed ei kustuks . . .

Lugeja, tutvudes jutluse aluses valitud kirjasõnaga, võib ehk endamisi mõelda, milleks selline „vaimus vaeste" ülistamine — ent teksti süvenedes avaneb meile Jeesuse õpetuse ideeline maailm.

Jeesus alustab mäejutlust õndsakskiitmise sarjaga, millest esimene: „Õndsad on vaimus vaesed" — on eriarvamusi tekitav. Mida mõtleb Jeesus vaimus vaeste all? Kas vaeseid üldse või alandlikke ja lihtsameelseid inimesi? Viimase-aegsed hulgalised manuskriptide leiud on selle fraasi seletamiseks andnud lisamaterjale. Nimelt on analoogiast selgunud, et ustavaid, kindla hoiakuga idealiste, kutsuti pilgates „vaimust vaeseiks" s.o. kohtlasteks — ja see suhtumine on moodne tänapäevani. Realistlik, materialistliku ellusuhtumisega inimene peab ikka tõemeelset vaimset inimest, olgu kultuuri või usu alal, vähemalt eluvõõraks unistajaks, kellel puudub praktiline taip ja aju. Aga ometi on Jeesus just selliseid elujaatavaid, ristikandvaid, ennastohverdavaid idealiste õndsaks kiitnud, sest nende lollikeste varal püsib maailm ja areneb raskustele vaatamata edu suunas. Kuhu jõuaks inimkond, kui kõik toimuks elutargalt heitliku tuule ja maise heaolu õhutusel? On's vähe tänapäeva ego ja aine kultuse segadusest? Õnneks leidub siiski „vaimus vaeseid", kelle kindlameelne ustavus hoiab maailma hävingust.

„Siin ma seisan, ega saa teisiti, Jumal aidaku mind" — deklareerib usuisa Martin Luther. Ei suutnud vägev riigipäev teisendada ta usulist veenet ega vägistada ta südametunnistust.

Ka meie Eesti Vabariik sündis „vaimus vaeste" võitluse viljana. Hiiglase ja kääbuse duell — Taaveti ja Koljati lugu uues versioonis. Kaine, realistlik loomus ei riskeeri kunagi söösta ähvardavasse ohtu, ta hoidub targu kõrvale. Eks neid tarku leidunud ka Vabariigi loomise päevil, kes päid raputasid ja hulle manitsesid. Kes aga võitleb vabadusvõitlust,ei saa aega kaotavalt targutada — pro ja kontra — siis ta pelgaks tuld ja pageks eemale. Vaba kodu rajajad ei arutlenud pikalt, vaid tegutsesid südame tunde ja vaimustuse ajel.

Olgu õnnistatud me koolinoored, kes esimestena olid valliks meie rindel.

„Ema, otsi teine paar pesu ja tee mulle väike leivakott paari päeva jaoks, me läheme vaenlasele vastu", ütleb gümnaasiumiõpilane tuppa sisenedes.

„Istu laua juurde ja söö", ütleb isa, „ega sul tuli takus ole". „Pole aega, poole tunni pärast on kogunemine." Vaikne jumalagajätt — kiiruga polnud emal pisaratekski mahti. See poiss ei naasnud kunagi elavana — aga ta haual õitsevad vaimse vabaduse kevadised õilmed. Õndsad on ustavad! Noored ei viivitanud, kui kuulsid isamaa kutset — nii on kirjutatud me rahva pühimaisse annaalidesse – meile kalliks mälestuseks ja inspiratsiooniks! „Ei mitte surmast kõnele need hauad, ei kutsu rahvast leinama, vaid uueks eluks õnne kuulutavad, jah eluks — mida tasub elada!" „Parem päev kotkana kui sada mardikana!"

Olgu õnnistatud me Vabariigi rajajad oma vaimses uljuses, mis ei takerdunud kahtluse ja kartuse kammitsaisse. Olgu õnnistatud me sangarlikud võitlejad, kelle vapruse, tervise ja elu hinnast võrsus võit ja vabadus.

Armetu varustusega seisti ülekaaluka vaenlase vastu. Rahvas oli väsinud ohvriterikkast I maailmasõjast. Paljudel puudus usk võidusse. Kommunistide propaganda oli mürgitanud nende hinge. Bolshevikud olid jõudnud juba tungida pealinna künnisele. Sellel ülimalt kriitilisel hetkel soovitati meie peaministrile astuda nendega läbirääkimisse: „Ei mingisugust kokkulepet kommunistidega! Jõuga ja relvaga vastu igaühele, kes tungib vägivallaga Eesti pinnale! Parem auga surra kui orjuses hävida. Meie püha kohustus on oma vaba maad kaitsta. Kõik mehed idarajale!"

Kõlas vapper vastus. „Anna kuradile sõrm ja varsti on terve keha ta saagiks" — mainib vana tarussõna. Kahjuks oleme ise selle seiga tunnistajad.

Olgu õnnistatud võitlejad viimaseis lahinguis kodumaa vabaduse eest kahew tule vahel heideldes, hüljates oma elu, et teised võiksid pageda ja elada.

Olgu õnnistatud jäljetud haud ja kääpad, kus magavad rahuund me sangarid, kelle hinge altaril leegitseb vabaduse püha tuluke!

Ustavate päralt on taevariik. Taevariik ei tähenda üksnes riiki taevakõrgustes, tähtede taga pärast maist rännakut. Taevariik on kõigepealt inimese südames „seespidi teie sees". Taevariigi üheks esimeseks tunnuseks on vaimne vabadus. Süda olgu kindluseks, kuhu saatan ei suuda sissemurda kahtluse ja kartusega ning igasuguste -ismidega.

Püüame raskel ajal säilitada meelekindlust ja südame vabadust. Me ei võitle üksinda — võitlus on totaalne ja hõlmab tervet inimkonda. Süveneme oma Issanda Jeesuse vaimse vabadusvõitluse mõttesse ja oma rahva ajalukku. Võtame probleemide ja raskuste risti endale ja kõnnime Ta jälgedes — teades, et Kolgata pimeduse surmavarju orust koidab uus hommik — eluks ja vabaduseks kõigile rõhutuile. „Ole ustav surmani, siis ma annan sulle elukrooni." „Õndsad on ustavad!" „Ole tervitet, tervitet kodumaa. Õnn igavesti olgu sinuga!"

ÕP. OSKAR PUHM

Teised lehed

Rahvusliku identsuse määrab keel

Stokholmis ilmuv „Eesti Päevaleht" avaldab KLA (Kokla) juhtkirja rahvuslikust identsusest.

Esto noortekongressil Torontos puudutati ka rahvusliku identsuse küsimust tuleviku perspektiivis. Üks referentidest (Tõnu Parming) maalis pildi väliseestlusest ilma eesti keeleta, ent siiski eesti meelega. Ühesõnaga - olukorraga, mis kuidagivõrd meenutab ameerika-rootslasi, kes suurelt osalt on kaotanud oma rootsi keele, kuid hellitavad teatud sümpaatiat maale, kust nende esivanemad tulid. Nad on aga esmajoones ameeriklased, mitte rootslased. Ei saa aga unustada, et ka nende juures on kaua võideldud algse emakeele säilitamise eest ja veel praegugi on allesjäänud emigrantide ajakirjanduses ka rootsikeelseid artikleid, sest kõigele trotsiks on perekondi, kus keelt on teadlikult säilitatud ja kus side vana kodumaaga on selle tõttu märksa tugevam.

See on loomulik, sest põhiliselt määrab rahvusliku identsuse siiski keel. Loomulikult kulutab seda rahvuslikku keelt pidevalt elamine võõras keelkonnas, kus uus keel rõhub peale ja kus assimileerumine toimub peaaegu märkamatult, seda eriti „suures sulatuskatlas", nagu seda on Ameerika manner. Sealjuures on iseloomustav, et ka seal on mõistmine viimasel aastakümnel mitmekultuurilisuse kasulikkusest ja ehtilise omapära säilitamisest kasvanud kui kohaliku kultuuripildi rikastaja. Nii suhtuti ka seekordsesse Estossa Kanadas ametlikult poolt täie respektiga kui vahendisse selles rikastamises, kuigi kokkutulnud massid kõnelesid eesti keelt ja teadustamine toimus kaksikkeelsuses: nii laitmatus inglise kui ka eesti keeles. Sellega tulid hästi toime kaksikkeelsed eesti noored. Tõend, et kaksikkeelsus võõrsil siiski on võimalik.

Kui meid ähvardab keeleline assimileerumine mõnel pool, siis on see esmajoones meie endi viga, õigemini meie kodude viga, kus sageli ei panda rõhku eesti keelele ja ei anta lastele sellega ühtki võimalust selle keele vajalike algete omandamiseks. Ometi oleneb keele tulevik, seega ka meie rahvusliku identsuse tulevik eeskätt eesti emadest. Terve rida moodsaid uurijaid, nende hulgas ühe nimekaimana ka eestlasest keeleteadlane prof. Els Oksaar Hamburgi ülikoolist, on naelutanud kinni üksmeelselt, et mitmekeelsus ei kahjusta, vaid pigem soodustab lapse arengut ja annab talle aluse uute keelte juurdeõppimisel ja intelligentsuse arengul, rääkimata hädavajaliku isikliku identsuse tunde juurutamisest. Seega on vildaku toimega selline hoolitsus lapse tuleviku eest, kus teda teadlikult suunatakse ümbritsevasse ükskeelsusse, asukohamaa keelde. Õige, lapse tulevikule kasulikum versioon, on nende uurimuste kohaselt pärisemakeele säilitamine, mille all mingil viisil ei kannata asukohamaa keel. Et see nii on, seda võis ka Kanadas konstateerida paljudes kodudes, kus eesti keel oli imestamapanevalt tugev, samal ajal rääkisid noored aga kohalikku inglise dialekti nagu „pärismaalased" kunagi.

Juhuslikult allmaa-raudteel kohatud noor ema Calgaryst Kesk-Kanadast, kus eestlasi on vaid käputäis, jutustas, kuidas tema väike poeg saab hea eesti keele:

— Kõigepealt kõnelen temaga alati eesti keelt. Igal nädalalõpul on meil kodus kool. Kui kell heliseb tunni alguseks, muutun mina õpetajaks ja poeg õpilaseks. Siis ei ole ma enam ema kuni kell jälle heliseb märkimaks tunni lõppu. Võtame läbi lugemise, kirjutamise ja teadmised Eestist. Laps on väga huvitatud ja meie koostöö koolis laabub nii nagu ikka koolitunnis.

Nii võitleb üks eesti noor ema oma järeltulija kakskeelsuse eest. Sealsamas Kanadas võis aga kohata üldrahvuslikult tuntud inimesi, kelle lapsed ei kõnele enam eesti keelt. Kas ei ole nende aktiivsus rahvuslikul poolel olnud ilma kaugema eesmärgita?

Kui kujutame olukorda, et eestlus välismaailmas jääb eesti keeleta, siis nõuaks sellise ülemaailmse ürituse korraldamine, nagu seda on Esto, muud laadi kaksikkeelsust, et üldse saaks olla mingit kommunikatsiooni eri maade eestlaste vahel. Rootsi eestlased, Saksa eestlased, Prantsuse eestlased, Argentiina eestlased, Brasiilia eestlased jne. ei saa ju oma asukohamaal rootsi, saksa, hispaania, portugali jt. keeltes läbi käia „kaaseestlastega" anglosaksi maadest. Nemad peavad kas omandama inglise keele või anglosaksi maade eestlased vastavalt teiste maade keeled. Ühine nimetaja puudub. Senini on selleks siiski eesti keel, mida isegi sinimustvalge, juubelilipp, ei saa asendada, sest see on vaid meie ühtsuse ja üksmeele sümbol. Edasi mõteldes on selge, et asukohamaade keeltele üle minnes ei saa juttu olla enam eestlastest kui sellistest, vaid ainult inimestest eesti päritoluga, umbes taoliselt,kui siin maal kõneldakse rootsi päritoluga „sevenskättlingutest". Emakeelse ajakirjanduse kadumisega ei asendu see tõenäoliselt mitte asukohamaakeelsete vastetega ja kontakt indiviidide vahel häübub sellel määral, et tegemist ei saa olla enam mingite vähemusühiskondadega, nagu seni. Sellega häübub ühtlasi ka solidaarsus ja võitlustegevus kodurahva vabaduse heaks — perspektiiv, mida Moskva kaua on oodanud.

Nii siis: hoidkem nii kaua kui võimalik oma identsust eesti keele kaudu ja ärgem muutugem emigrantideks ainult kohalike ümbritsevate huvidega. Siis seisame tõeliselt sinimustvalge lipu all ja täidame oma kohust kodurahva ja kodumaa vastu.

KLA

Mida tõotab uus valitsus Ottawas?

Nii siis Brian Mulroney on Kanada uus peaminister ametlikult. Rekordilise enamusegs parlamendis (210 kohta) võib ta asuda takistamata opositsiooni (liberaalid 40 ja NDP 30 kohta) poolt Kanada riigielu parandamisele. Mulroneyl oli ka täielik vabadus oma kaastööliste valikuks moodustatud valitsusse. Tema valitsus koosneb 40 ministrist John Turneri valitsuse 28 ministri vastu.

Mida suurem masin, seda suurema töö see teeb. Või vähemalt nii võiks oletada. Kuid alati ei tarvitse nii ka olla. Raske on sissejuhatuseks iseloomustada Mulroney tööbinetti. On tunne, nagu tahtnuks uus peaminister rahuldada oma valijaskonda. Tuli rahuldada neid, kes andsid oma panuse valimisprotsessis. Ookeanist ookeanini.

Nii näemegi, et Ontario ja Quebec on kumbki saanud valitsuses 11 kohta. Läänepoolsed on saanud valitsuses 13 kohta. Naistele andis Mulroney valitsuses 6 kohta. Peaminister püüdis silmnähtavalt rahuldada ka oma endise rivaali,Joe Clarki tiiba ja kutsus valitsusse endisi Clarki valitsuse liikmeid 16. Mulroney ei ole kontsentreerinud suurlinnade valijaskonnale, vaid on jaganud kohti ka väiksemate keskuste järgi.

Selline selektsioon on toonud Ottawasse rohkesti uusi nimesid, kelle võimed on teadmata ja kes on poliitilisel põllul algamas oma esimesi samme, nagu Mulroney ise. Seepärast ongi raske iseloomustada uut valitsust, peale selle, et uus valitsus on rekordiliselt suur.

Kuid iga uus minister ja tema ministeerium toob kaasa kulud: palgad, esinduskulud, üürid, autod jne. Iga uus minister mõtleb välja uusi projekti ja projektid maksavad raha. Kulude poolel Mulroney uus töökabinet on suurem kui kunagi varem, kuid arvatavasti ka kallim kui kunagi varem. Arvatavasti on uus peaminister selle mentaliteediga majanduslik mõtleja, kes ei tasakaaluste oma eelarvet kulutslike piiramisete arvel, vaid produktsiooniliselt suurenevate tulude arvel.

Mida hakkab see uus töökabinet tegelikult tegema? Iga minister sekkub ühel teisel moel erasektori ja -inimeste aktiviteeti. Kui valitsuse esimeseks prioriteediks on tööpuuduse vähendamine, siis on paratamata ka valitsuse sekkumine tegelikku majanduslikku arengusse. Vabamajandus ei soovi tegelikult valitsuse keelde ja norme oma tegevuses. Need on edule takistuseks ja majanduslikult sageli koormavad. Paistab siiski, et majandusliku erasektori juhid on Mulroney kabineti kosseisu heaks kiitnud.

Kuna enamus Mulroney valitsuse isiklikust koosseisust on avalikkusele tundmata suurused, siis on enneaegne ka ennustada selle valitsuse tööeffektiivsust. Alles nädalate möödudes ja parlamendi istungi algades (kunagi oktoobris või novembris) võivad ilmneda valitsuse uued suunad: 1) kulude poolel sotsiaalkindlustus, pensionid, töötaolu kindlustused, summad mitmekultuursuse arendamisele, defitsiitse majanduse toetamisele ja palju muud. 2) Väliskaubanduse arendamine ja suunad, võõrkapitali rakendamise võimalused, laenuprotsentide tõus või langus, Kanada dollarikursi liikumise tendentsid, töötatööliste ja noorte ümberkoolitamine ja sellega seoses rakendamine ja võimalikud revideerimised p.l loetletud kulude alal. Ning lõpuks tulumaksu reguleerimine ning määrad, sest valitsus on lubanud kokku hoida kui mitte muus, siis riigivõlgade vähendamise suunas. Uus finantsminister Wilson on juba väljendanud oma kannatamatust uue riigieelarve koostamise küsimuses. Ta ei looda uut eelarvet saavutada käesoleval aastal, kuid ometi eeloleva aasta algus. Võib-olla jääbki Kanada uus eelarve olulisemaks peegelpildiks sellele, mida ja milliselt konservatiivide valitsus kavatseb Kanada elu paranda ja uutele rööbastele seada.

Nii jäävadki eelarvesse puutuvad küsimused ning reflektsioonid selleks väärtuslikuks indekisiks, mida tuleb eelolevatel kuudel teraselt jälgida ja siis võimalikke järeldusi teha.

V.

Venemaa ületas plaani ainult relvastuses

Vene plaanimajanduses on ületatud ainukesena relvastus. Kui USA president Kennedy nõudis vene kauglaske relvade äraviimist Kuubast 1962. aastal, siis oli USA-l seekord vähemalt 10-kordne ülekaal aatomrelvade alal. Sel ajal ja ka veel mitmed aastad hiljem teadsid seda ameeriklased ja venelased, et see oli suur relvastuse ülekaal,mis sundis N.L. taganema ja Kuubasse paigutatud kauglaske relvastuse sealt ära viima.

See oli häbistav kommunistliku N.L. juhtkonnale ja oli üheks Hrushtshovi kõrvaldamise põhjuseks 2 aastat hiljem. Brezhnev oma kaastöölistega oli kindel, et Venemaa suudab järele jõuda ja ületada Ameerika Ühendriike relvastuse alal. Aatomrelvade alal järele jõudmine oli Brezhnevil esmajärgulise tähtsusega siht. Plaani täitis ta nii hästi, et oma surma järele pärandas Andropovile relvastuse,mis vastab USA relvastusele paljudel aladel ja on isegi ette jõudnud mõningatel aladel.

Aatomirelvastuse alal on mõlemal suurvõimul umbes sama arv kauglaske mürske. Venelastel on suurel arvul kaugulatusega raketipatareisid. USA on selle asemel enam tähelepanu osutanud väiksematele ja lühema laskeulatusega relvastusele.

Samaaegselt aatomrelvastuse ülesehitamisega on venelased uuendanud ja suurendanud ka teisi relvaliike. Venemaa suurendas oma laskerelvastust ja soomusmasinaid Ida-Euroopa riikides. Vene laevastik,mida veel mõned aastad tagasi võis nimetada ramnnalaevastikuks, uuendati ja praeguste andmete kohaselt on vene sõjalaevastikus umbes 300 laeva,mis võivad ookeanidel opereerida ja on tõsiseks ohuks lääneriikidele.

USA tõmbus Vietnami sõja tagajärjel tagasi poliitilisel alal vähemarenenud riikide toetamisest. Venemaa kasutas USA passiivsust ja energiliselt parandas ja sõlmis uusi sidemeid Aafrikas, Indoneesias ja Kesk-Ameerikas, kuid hoidus vastuollu sattumast Ameerika huvipiirkondades USA-ga.

Venelaste relvastuse suurendamine ja poliitiline agressiivsus vähemarenenud maades on teinud mitmed lääneriikide juhid närviliseks. USA president Reagan on mitmel korral kongressilt relvastuse uuendamiseks summasid juurde saanud, et hoida ära venelaste poolt ähvardavat ülekaalu relvastuse alal. Venelaste aatomirelvad pole aga sama kvaliteediga kui on seda ameeriklastel, samuti ei ole neid nii kerge paigutada uutele positsioonidele,kui see kiiresti vajalik on. Ida-Euroopa riikidel on mitmel relvaliigi alal ülekaal. Venemaa nõrkuseks on see, et peab kokkupõrke korral lääneriikidega arvestama Poolaga ja teiste Varssavi pakti riikidega, et varustada oma sõjavägе. Need riigid, kuigi kommunistliku riigikorraga, ei ole alati Moskva sõiduvees. Venemaa armeest on umbes 1/4 paigutatud Kaug-Idasse, Hiina piirile. Enne Andropovi võimule tulekut oli seal ainult 17 diviisi. Venemaa on sõjaliselt võimsam kui ta oli seda Brezhnevi ajal, kuid suurenenud on samuti ka sisemised nõrkused ja lääneriikide tehnika, millele venelastel ei ole midagi vastu panna . . .

HANS KIVI

Kas võiks . . ?

Aktiivsed eestlased koondavad järjekordselt ridu uue isetegevusaasta alustamiseks. Ajalehe sõnumite põhjal pole ei võimlejail, rahvatantsijail ega lauljail vaja karta tööpuudust. Kala- ja jahimeestest rääkimata. Ja kui mõni mees ei peakski pudelihoidmisest kange käe tõttu kiirelt kihutavale metsloomale pihta saama, on Ontario ja Quebeci provintsides küllalt lehmamullikaid, keda põdrapulli pähe võib maha põmmutada. Nii ei saa küll sarvi,mida kauni jahitrofeena seinale panna, kuid eks liha ole selle eest hulga maitsvam.

Viimaste aastate tegevust aluseks võttes,tundub, et ka tänavu pole teatrisõpradel suuremaid lootusi mitme hea eestikeelse lavastuse nägemiseks. Ja ometi on eestlane läbinisti teatriinimene — vaatab meeleldi pealt ja kui vaja,mängib ise kaasa. KAS VÕIKS keegi seletada, miks meie teater Torontos ei saaks taas pakkuda mitmeid nauditavaid ja hulgaliselt pealtvaatajaid kokkutoovaid etendusi? Paljude pensioniikka jõudmine ei peaks olema vastuvõetavaks vabanduseks. Pole ju veel senini kultuuriline tegevus kusagil olnud normaalselt ainult ühe sugupõlve privileeg või ülesanne. Teades, et meil tõepoolest on teatritegemiseks võimelisi noori, peaks olema võimalik teatritegevust taas kunagise taseme kõrgusele viia.

HARRI KIVILO

SUURTE KOGEMUSTEGA
EUROOPA RÄTSEP
õmbleb
KVALITEET-MATERJALIST
naistele ja meestele
KOSTÜÜMID ◍ MANTLID
◍ ÜLIKONNAD
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) Toronto, Ont. M6S 4E4
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Rahvusvaheline Rahupäev möödus tähelepanuta

Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) üldkogu otsusel novembris 1981 kuulutati kolmas teisipäev septembris rahvusvaheliseks Rahupäevaks, mida tuleb tähistada igal ÜRO liikmesriigil igal aastal. Käesoleva aasta Rahupäev möödus 18. septembril ilma, et sellele oleks omistatud mingit tähelepanu Kanadas. Tundub, nagu ei oleks Kanada ÜRO liikmesriik.

Tulevikus tuleks nõuda, et Rahupäeva tähistamisel igal aastal naelutatakse nende riikide valitsused häbiposti, kes inimõigusi ei respekteeri. Selle päeva nõue peaks olema „Facta no verba" (mitte sõnad, vaid teod). Rahupäev peaks tagama, et kõik võiksid elada rahus ja kellelgi ei peaks olema vaja karta jälitamist, läbiotsimist oma kodus või arreteerimist julgeolekupolitsei poolt.

ÜRO poolt on a. 1986 kuulutatud „Rahuaastaks". Sellele aastale tuleks hakata juba nüüd mõtlema, et selgitada, mida sel aastal tuleb teha ÜRO-l ja igal valitsusel, et maapeal valitsuseks tõeline rahu ja inimesed võiksid õnnelikult elada.

N.

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Treffneristide kokkutulek Esto '84

Rootsi rei punalendur

Vene lendurid tun
Rootsi territ

Aastapäevad pärast Korea reisilennukiga 269 inimese mõrvamist N.Vene sõjaväelendureilt, leidis identne, samasugust tragöödiat põhjustada võinud vahejuhtum aset Balti merel, mida Rootsi ametivõimud hoidsid seni avalikkuse eest varjatult.

Rahvusvaheline massimeedia on saanud Rootsi kaitseministri reporti kohaselt andmeid, millest selgub, et 9. augusti pärastlõunal Rootsi Scanair reisilennuk oli 276-e inimesega pardal Kreeta saarelt Vahemeres tagasi Rootsi. Reisilennuk kasutas selleks rahvusvahelist õhukoridori suunaga põhja,end. Danzigi kõrvalt, olles absoluutselt oma kursil ja kontrollkoostöös Nõukogude tsiviil õhuliikluse kontrolljaamaga Riias. Taevas oli pilves,aga Rootsi reisilennuk lendas ülevalpool pilvi 11-mne kilomeetri kõrgusel selges õhuruumis päikesepaiste all. Rootsi radarjaamad j t. kontrollpunktid — millised hoiavad kogu Balti mere ruumi ööpäevad pideva vaatluse all,teadsid, et merel eksisteeris Sukhoi-15 tüüpi kolm vene lennukit, mänglдes avamerel omavahelist ükstelsele kallaletungi, kui korraga üks neist eraldus, tõusis järsult üles Rootsi reisilennuki taha.

Mälestused . . .

(Algus esiküljel)

mitte nagu kärbsed, kes täna sünnivad ja homme surevad. See on üks visa ja kange sugu, kes kaua siin maapeal on elanud ja saab ka peale meid elama."

400 KOOSVIIBIMISEL

Ligi 400 kuulasid aupeakonsul Il mar Heinsoo kõnet Pensionäride Klubi koosviibimisel neljapäeval, 20 sept. Sini-must-valge lipp kahe põlle va küünla vahel linaga kaetud laua meenutas altarit, mille taga seistes klubi esimees Frieda Terts avas mälestusaktuse. Koosviibijate püsti seistes lauldi külapillimeeste orkest ri ja Naiskooriga koos „Mu meele kuldne kodukotus" ning Naiskoor P Tammearu juhatusel esitas Pau Tammeveski „Kodumuld". Vaimuli ku kõne pidas praost E. Lepik, tule tades meelde saatuslikku sügist 4 aastat tagasi.

Vaimulikule kõnele järgnes Nais koorilt „Hoia, Jumal, Eestit", mid kuulati püstiseistes.

Pärast kohvijoomist esitasid küla pillimehed A. Tuvikese juhatuse tuntud „Ma tahaksin kodus olla" j Naiskoor P. Tammearu klaverisaate esitas „Laul Kodumaale" (T. Ve tik), „Vecl kaitse kange Kalev" (M Härma), „Mu südame sünnimaa" (T Vettik) ja „Tervitus kodumaale" (I Tammeveski).

Lõpuks „Külapillimehed" pakku sid ajaviitemuusikat.

Modern
Heakvaliteedilist skandi
SÖÖGITUBA
M
STEREO/VIDEO Ü
Soodsad hinnad, isiklik
ja lähikonda.
7310 WOODBINE AVE.

...stavad!

...ga polnud emal pisaratekski ...i. See poiss ei naasnud kunagi ...na — aga ta haual õitsevad ...se vabaduse kevadised õil... Õndsad on ustavad! Noored ...ivitanud, kui kuulsid isamaa ...t — nii on kirjutatud me rah...ihimaisse annaalidesse – mei...liliks mälestuseks ja inspirat...iks! „Ei mitte surmast kõnele ...hauad, ei kutsu rahvast leina...vaid uueks eluks õnne kuulu...d, jah eluks — mida tasub ela... Parem päev kotkana kui sada ...ikana!"

...gu õnnistatud me Vabariigi ra... oma vaimses uljuses, mis ei ...dunud kahtluse ja kartuse ...mitsaisse. Olgu õnnistatud me ...arlikud võitlejad, kelle vapru...rvise ja elu hinnast võrsus võit ...badus.

...metu varustusega seisti üle...uka vaenlase vastu. Rahvas oli ...ud ohvriterikkast I maailma...st. Paljudel puudus usk võidus... Kommunistide propaganda oli ...gitanud nende hinge. Bolshevi...olid jõudnud juba tungida pea...a künnisele. Sellel ülimalt krii...l hetkel soovitati meie peami...ile astuda nendega läbirääki...e: „Ei mingisugust kokkulepet ...munistidega! Jõuga ja relvaga ...u igaühele, kes tungib vägival... Eesti pinnale! Parem auga sur...ui orjuses hävida. Meie püha ...ustus on oma vaba maad kaits... Kõik mehed idarajale!"—

...as vapper vastus. „Anna kura... sõrm ja varsti on terve keha ta ...iks" — mainib vana tarussõ... Kahjuks oleme ise selle seiga ...istajad.

...lgu õnnistatud võitlejad viima... lahinguis kodumaa vabaduse ...kahew tule vahel heideldes, ...ates oma elu, et teised võiksid ...eda ja elada.

...lgu õnnistatud jäljetud haud ja ...pad, kus magavad rahuund me ...garid, kelle hinge altaril leegit... vabaduse püha tuluke!

...stavate päralt on taevariik. Tae...ik ei tähenda üksnes riiki tae...õrgustes, tähtede taga pärast ...st rännakut. Taevariik on kõi...ealt inimese südames „seespidi ...sees". Taevariigi üheks esime... tunnuseks on vaimne vaba... Süda olgu kindluseks, kuhu ...an ei suuda sissemurda kahtlu... kartusega ning igasuguste -is...ega.

...üame raskel ajal säilitada mee...ndlust ja südame vabadust. Me ...õitle üksinda — võitlus on to...ne ja hõlmab tervet inimkonda. ...eneme oma Issanda Jeesuse ...mse vabadusvõitluse mõttesse ...oma rahva ajalukku. Võtame ...bleemide ja raskuste risti enda... ...a kõnnime Ta jälgedes — tea... , et Kolgata pimeduse surma... ...ju orust koidab uus hommik — ...ks ja vabaduseks kõigile rõhu... ...e. „Ole ustav surmani, siis ma ...an sulle elukrooni." „Õndsad ...stavad!" „Ole tervitet, tervitet ...umaa. Õnn igavesti olgu sinu...

ÕP. OSKAR PUHM

...as plaani ...stuses

...vene sõjalaevastikus umbes 300 ...a, mis võivad ookeanidel operee... ja on tõsiseks ohuks lääneri...ele.

...SA tõmbus Vietnami sõja taga... ...el tagasi poliitilisel alal vähem... ...enud riikide toetamisest. Vene... ...kasutas USA passiivsust ja ener...selt parandas ja sõlmis uusi side... ...d Aafrikas, Indoneesias ja Kesk...eerikas, kuid hoidus vastuollu ...umast Ameerika huvipiirkonda... USA-ga.

...enelaste relvastuse suurendami... ...a poliitiline agressiivsus vähem... ...enud maades on teinud mitmed ...neriikide juhid närviliseks. USA ...sident Reagan on mitmel korral ...gressilt relvastuse uuendamiseks ...masid juurde saanud, et hoida ...venelaste poolt ähvardavat üle... ...lu relvastuse alal. Venelaste aa... ...irelvad pole aga sama kvaliteedi... ...ui on seda ameeriklastel, samuti ...le neid nii kerge paigutada uutele ...itsioonidele, kui see kiiresti vaja... ...on. Ida-Euroopa riikidel on mit... ...relvaliigi alal ülekaal. Venemaa ...kuseks on see, et peab kokku... ...ke korral lääneriikidega arvesta... Poolaga ja teiste Varssavi pakti ...idega, et varustada oma sõjavä... Need riigid, kuigi kommunistliku ...gikorraga, ei ole alati Moskva sõi... ...vees. Venemaa armeest on umbes ...paigutatud Kaug-Idasse, Hiina ...rile. Enne Andropovi võimule tu... ...ut oli seal ainult 17 diviisi. Vene... ...a on sõjaliselt võimsam kui ta oli ...da Brezhnevi ajal, kuid suurene... ...d on samuti ka sisemised nõrkused ...ääneriikide tehnika, millele vene... ...tel ei ole midagi vastu panna ...

HANS KIVI

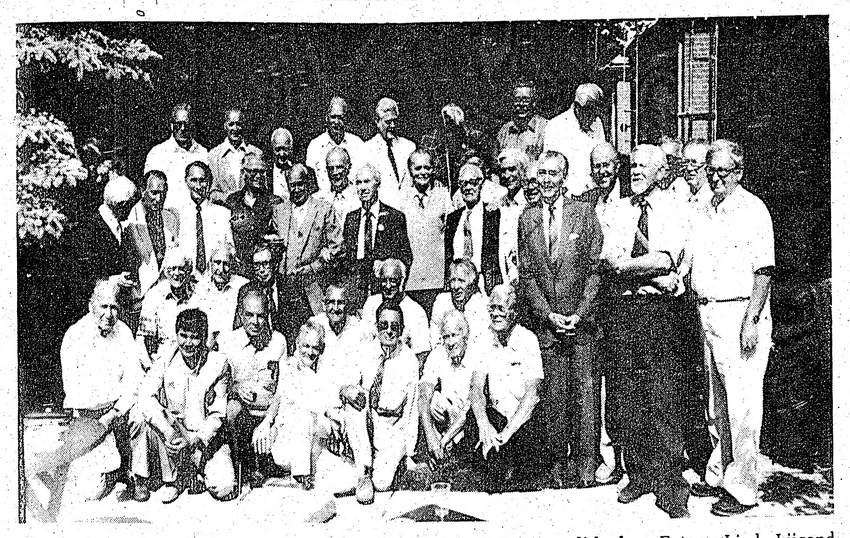

Treffneristide kokkutulek Esto '84 ajal, 9. juulil esimees E. Liigandi kodus. Foto — Linda Liigand

Rootsi reisilennuk punalendurite sihikul

Vene lendurid tungisid jälitamisel Rootsi territooriumile

Aastapäevad pärast Korea reisilennukiga 269 inimese mõrvamist N.Vene sõjaväelendureilt, leidis identne, samasugust tragöödiat põhjustada võinud vahejuhtum aset Balti merel, mida Rootsi ametivõimud hoidsid seni avalikkuse eest varjatult.

Rahvusvaheline massimeedia on saanud Rootsi kaitseministri reportidkohaselt andmeid, millest selgub, et 9. augusti pärastlõunal Rootsi Scanair reisilennuk oli 276-e inimesega pardal Kreeta saarelt Vahemeres tagasi Rootsi. Reisilennuk kasutas selleks rahvusvahelist õhukoridori suunaga põhja-end. Danzigi kõrvalt, olles absoluutselt oma kursil ja kontrollkoostöös Nõukogude tsiviil õhuliikluse kontrolljaamaga Riias. Taevas oli pilves, aga Rootsi reisilennuk lendas ülevalpool pilvi 11-mne kilomeetri kõrgusel selges õhuruumis päikesepaiste all. Rootsi radarjaamad j t. kontrollpunktid — millised hoiavad kogu Balti mere ruumi öödpäevad pideva vaatluse all, teadsid, et merel eksisteeris Sukhoi-15 tüüpi *kolm vene lennukit*, mängides avamerel omavahelist üksteisele kallaletungi, kui korraga üks neist eraldus, tõusis järsult üles Rootsi reisilennuki taha.

Nõukogude sõjalennuk lähenes reisilennuki sabas 1,5 miili vahemaale, jätkates niimoodi jälitavat lendu.

MOSKVA EITAB

Su-15 ei lennanud mitte reisilennuki kõrvale, ega võtnud ka sellega raadioühendust, mis on tavaks, kui mingil põhjusel soovitakse lennuki kindlakstegemiseks saavutada kontakti. Rootsi lennukijuhtkond isegi mitte ei teadnud, et nende lennukit jälitatakse sabas esinevas laskepositsioonis. Vene lennuk seiras Scanair lennukit sellaselt üle Balti mere põhja suunas ja Rootsi territooriumile sisse. Valvejaamadelt, kus seda Su-15 manöövrit oli kindlaks tehtud, alarmeeriti vahepeal Rootsi õhujõude. Kaks Rootsi Draken-tüüpi kiiret rünnaklennukit tõusid Angelholmi lennuväljalt, söötsid reisilennukit jälitava vene lennuki suunas, milline aga pärast 3-minutilist Rootsi õhuruumis lendamist pöördus ringi ja põgenes. Radarid registreerisid selle lendu tagasi Nõukogude territooriumile. Rootsi kaitsejõud esitasid juurdluse tulemused välisministrile, kes esitas protesti Nõuk. valitsusele. 30. augustil saabus Moskva vastus: — vahejuhtumit ei olevat kunagi esinenud. Ühtegi sovjeti sõjaväelennukit ei olevat märgitud piirkonnas sellel ajal olnud ega tsiviil reisilennukit jälitanud!

TERRORISEERIV AKT

Ameerika pressis märgitakse selpuhul, et see vastus tähendab, et Moskva välisminister ei tea, mida punalendurid teevad või valetamine on sovjettide ainuke „diplomaatia" ... Meenutades Korea liinilennuki tulistamist, lisatakse, et: seekord ei olnud ümbruses ühtegi „arvatavat USA luurelennukit", ei olnud pime, Rootsi reisilennuk ei olnud oma kursist väljas, see ei olnud mitte Nõukogude territooriumi kohal, see ei lähenenud oma suunaga mitte ühelegi sovjettide tähtsale sõjalisele baasile, rootsi piloot ei ignoreerinud punaste hoiatust (hoiatust ei olnud), -- aga vene sõjaväelendur võttis ülbelt reisilennuki taga positsiooni, nagu hakkaks ta sealt tulistama. Rahulikes reisimissioonides on niisugune vene lendurilt provotseeriv käitumine terroriseeriv akt.

Mälestused . . .

(Algus esiküljel)

mitte nagu kärbsed, kes täna sünnivad ja homme surevad. See on üks visa ja kange sugu, kes kaua siin maapeal on elanud ja saab ka peale meid elama."

400 KOOSVIIBIMISEL

Ligi 400 kuulasid aupeakonsul Ilmar Heinsoo kõnet Pensionäride Klubi koosviibimisel neljapäeval, 20. sept. Sini-must-valge lipp kahe põleva küünla vahel linaga kaetud laual meenutas altarit, mille taga seistes klubi esimees Frieda Terts avas mälestusaktuse. Koosviibijate püstiseistes lauldi külapillimeeste orkestri ja Naiskooriga koos „Mu meelen kuldne kodukotus" ning Naiskoor P. Tammearu juhatusel esitas Paul Tammeveski „Kodumuld". Vaimuliku kõne pidas praost E. Lepik, tuletades meelde saatuslikku sügist 40 aastat tagasi.

Vaimulikule kõnele järgnes Naiskoorilt „Hoia, Jumal, Eestit", mida kuulati püstiseistes.

Pärast kohvijoomist esitasid külapillimehed A. Tuvikese juhatusel tuntud „Ma tahaksin kodus olla" ja Naiskoor P. Tammearu klaverisaatel esitas „Laul Kodumaale" (T. Vettik), „Veel kaitse kange Kalev" (M. Härma), „Mu südame sünnimaa" (T. Vettik) ja „Tervitus kodumaale" (P. Tammeveski).

Lõpuks „Külapillimehed" pakkusid ajaviitemuusikat.

Uus valitsus . . .

(Algus esiküljel)

Liberaalide valitsuse poolt moodustatud ja seni kahjuga töötanud Canadian Sports Pool Corp. likvideeritakse ja Canadian Development Investment Corp. mis möödunud aastal töötas $61.4 miljonilise puudujäägiga, tuleb ümberorganeerimisele. Selle korporatsiooni senine president Maurice Strong andis sisse oma lahkumispalve.

A.N.

Nõukogude noored suunatakse tööstuskoolidesse

Nõukogude Liidu president Konstantin Tshernenko on teinud korralduse, et Nõukogude noori tuleb suunata suuremal määral tööstuskoolidesse ja vähem võtta vastu ülikoolidesse. Põhjuseks on suur oskustööliste puudus N. Liidus, kuid üliküllus ülikooli lõpetanutest. Vastava seaduse võttis vastu ülemnõukogu oma viimasel istungil.

Uus seadus on tekitanud pahameelt õpilaste ja nende vanemate seas, kuna see seob tööstuskooli lõpetanud noored vastava tööstusega ja lõikab ära nende väljavaated edasiõppimiseks või edasiminekuks mõnel teisel töö- või ametalal. Teiseks on vanemad selle vastu, et uue seaduse kohaselt lapsed tuleb saata algkooli esimesse klassi kuueaastaselt, senise seitsme aasta asemel. Sunduslik õppeaeg on 10 aastat ja noor on valmis töötamiseks 17-aastaselt, mida ei loeta küllalt küpseks vanuseks. Vaatluste kohaselt ainult 50% tööstuskoolide lõpetajaist leiavad tööd oma õpitud alal. Teised saadetakse tööle sinna, kus parajasti on töölisi vaja. Lõpuks eraldab tööstuskooli lõpetajaid tööprotsessist sunduslik sõjaväeteenistus. Kriitikute arvates lähevad Nõukogude noored liiga noorena ning puuduliku ettevalmistusega tööprotsessi. Sundusliku sõjaväeteenistuse tagajärjel nende ettevalmistus on katkeline ja tütarlastel on soodsamad võimalused edasiminekuks ülikooli kui poistel.

Teadaanne

T.E. Meeskoori naissektsiooni peakoosolek peetakse teisipäeval, 2. okt. Eesti Majas kell 7.30 õhtul, millest palutakse T.E.M. tegev- ja toetajaliikmete naisperel osa võtta.

T.E.M. naissektsiooni juhatus

Nädalakroonika

OTTAWA — Lääne-Saksamaa valitsus ostab Kanada Challenger CL-601 kuus lennukit. Lääne-Saksamaa kaitseministeerium kavatseb neid lennukeid kasutada eriliseks meeskonna transpordiks. Selle tellimise täitmisega lennukitööstus Canadair Montrealis ei tööta sellel aastal puudujäägiga.

HONDURAS — Nikaraagua Sandinista-vastased vabadusvõitlejad, kellele USA kongress otsustas abiandmise lõpetada mõni aeg tagasi, on oma juhtide seletuse kohaselt leidnud teisi teid toetuse saamiseks, et oma võitlust Sandinista valitsuse vastu Nikaraaguas lõpule viia. President Reagan soovis kongressilt nõusolekut vabadusvõitlejate toetamiseks $28 miljoni suuruses. Kongress andis eitava vastuse. Nikaraagua Andinista valitsus elab ja valitseb N. Liidu toetusel.

Ontario

KUNINGLIK KÜLASKÄIK 1984

Ontario tervitab külalistena
kuningannat Elizabeth II ja Duke of Edinburgh'i
Ontario 200-nda aastapäeva pühitsemisel.

Kõik on kutsutud.

Tähtsamad üritused kuningliku külaskäigul
29. ja 30. septembril ja 2. oktoobril on järgmised:

TORONTOS
29. SEPTEMBER

10.35 e.l.

Ametlik tervitus Ontario valitsuse poolt Queen's Park'is koos sõjaväelise austusega. Kõneleb peaminister William Davis ja vastab kuninganna. Istutakse kaks valget männipuud ja esitlus on OPP 75-nda aastapäeva puhul.

8.45 p.l.

Kuninglik paar võtab osa kuningliku austusaktusest Näitusväljakul.

30. SEPTEMBER

10.30 e.l.

Kuninglik paar võtab osa Toronto 150-nda aastapäeva puhul etnilisest üritusest, mis toimub St. Clair Gardens ja St. Clair Ave. W.

3.15 p.l.

Kuninglik paar võtab osa tänuavaldusteenistusest, mis toimub Maple Leaf Gardensis.

2. OKTOOBER

10.20 e.l.

Kuninglik paar võtab osa Toronto 150-nda aastapäeva puhul ühiskondlikust koosviibimisest, mis toimub Riverdale Park'is.

11.10 e.l.

Kuninglik paar asetab pärja Cenotaph'ile Bay ja Queen tän. nurgal.

11.40 e.l.

Kuniglik paar võtab vastu Nathan Phillip Square'il tervituse Toronto linna poolt ja järgnevalt asub Sheraton Centre'isse Toronto 150-nda aastapäeva puhul korraldatud dineele.*

**For the duration of The Royal Visit at Nathan Phillips Square, some municipal services at City Hall will be curtailed.*

William G. Davis
Premier

Thomas L. Wells
Minister Intergovernmental Affairs

Kiri Saksamaalt

Mustad sheriffid

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Paljud sakslased ei usu enam politsei abisse, kuna ametnikud on ülekoormatud isikute ja objektide valvamise kui ka demonstrantide ja liikluse vaoshoidmisega.

Liiatigi on liberaalsed seadused teinud politseinikest peaaegu kaitsetud isikud. See ilmneb eriti demonstratsioonidel, kus tänavad või teed blokeeritakse liikluseks mahaistunud karvikute poolt. Politseinikud peavad demonstrandid, tarvitamata vägivalda, teelt minema kandma. Vaevalt minema kantud, istub sama asjamees jällegi ülbelt keset teed. See näib nagu mingi odav kometimäng. Lihtsa sõimu eest ei saa demonstranti vastutusele võtta kui pole tegemist just solvamisega.

Kodanikud suurlinnades väldivad õiseid tänavaid ja sõite allmaaraudteel. Jalutamine õises suurlinna pargis on ohtlikum kui retk läbi Aafrika džungli.

Nüüd kurtis politseinike ametiühing oma hiljutisel koosolekul, et kodanikud eelistavad privaatpolitsei kaitset. Rikkad palkavad omale ihuja varanduse kaitseks mehed „Body guardist". Need mehed on sootuks teised kui riigipolitseinikud. Münchenis on allmaaraudtee teenistuses niinimetatud „mustad sheriffid". Neid vahendab üks eraorganisatsioon, mille eesotsas endine džuudo- ja karateõpetaja Wiedmayer. Üleni musta riietatud sheriffid, kõik noored ja tugevad karatevõitlejad, mõjuvad juba oma ilmumisega hirmu- ja respektiäratavatena. Laial vööl ripuvad Smith Wesson, taskulamp, kumminui ja võtmekimp, millega võib avada ja sulgeda sissekäigud allmaaraudteele. Nende meestega ei julge tüli alustada isegi purjus hulgused, kes tavaliselt otsivad tüli, kas naiste või vanemate meestega allmaaraudtee vagunites. Veel valvad mustad sheriffid aatomjõujaama Müncheni lähistel, prominentide villasid, patrullivad kas raudteejaamades või olümpia maaalal, kus tavaliselt liigub kahtlast elementi.

Omaarust liberaalsetele ja poolpunastele on mustad sheriffid nagu pinnuks silmas, aga kodanikel on nende vastu suurem usaldus kui politsei vastu.

KALLIS KOMETIMÄNG

Saksa võimud reageerivad ülitundlikult, kui keegi tõstab käe „saksa tervituseks". Nii karistati 3200 marga rahatrahviga üht ehitustöölist Stuttgardis, kes imiteeris Hitlerit Oberammergaus Kristuse kannatusmängudel ning andis välismaalastele

SÕBER

Intellektuaalne, sportlik eesti naine. Sind otsib lesk „noormees 60". Kirjad, foto soovitav, saata selle lehe talitusele märgusõna all „SÕBER"

Hitleri „autogramme". Tema karistamist põhjendas kohus „seadusevastase organisatsiooni tundemärkide kasutamine".

Hitleri imitaator, kes oli Hitleriks moonutatuna ka Hamburgi kohtus, kus praegu käib portsess Hitleri päevaraamatute võltsijate vastu, oli maikuul Oberammergaus, kus poseeris Hitleri tervitusega jaapani turistidele.

ARSTIDEST PETTURID

Viimastel kuudel on esinenud palju niinimetatud retseptiskandaale, kus kassaarstid on kirjutanud patsiendi arstitähele oma peast mõeldud „abi", pettes sellega haigekassasid ja maksumaksjaid. Mitmed arstid on vangi mõistetud, üks arstidest abielupaar valis karistuse asemel vabasurma, mitmete vastu käib juurdlus.

Nüüd juurdleb Kölni prokuratuur kolme arsti tegevust, keda kahtlustatakse retseptide võltsimises. Üks arstides vahistati, aga lasti 1,5 miljoni marga kautsjoni vastu vabaks.

Arste meelitab võltsimisele liiga usalduslik süsteem haigetähtedega, kus arstile on osutatud piiramatu usaldus. Arst saab igal veerandaastal patsiendilt haigetähe, mis on võrdne blankotshekiga. Oleneb arsti aususest, kui palju ta sinna peale kirjutab. On ütlematagi selge, et ka arstide peres on musti lambaid, kes seda usaldust kurjasti kasutavad.

-kk

Modern Trend Interiors

Heakvaliteedilist skandinaavia teak-, rosewood- ja tammepuumööblit

SÖÖGITUBA ELUTUBA
MAGAMISTUBA

STEREO/VIDEO ÜHIKUD — LAMBID JA LAELAMBID

Soodsad hinnad, isiklik teenindamine, tasuta kojutoomine Torontoss ja lähikonda.

7310 WOODBINE AVE. – MARKHAM – PÕHJAPOOL STEELES AVE. E

175 6337

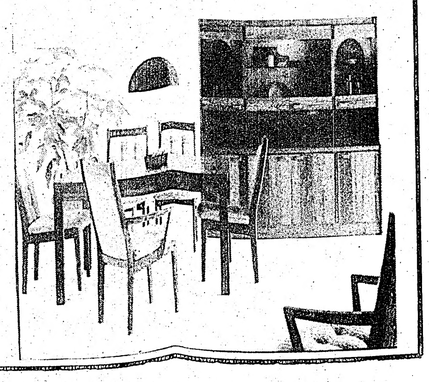

Eesti Täienduskoolis algas õppetöö. Pildil esimesse klassi sisseastujad. 1. rida, vasakult: Paul Sehr, Kersti Lee Kuutan, Ingrid Randsalu, Merike Kolga. 2. rida: Jaan Silmberg, Paul McConnon, Mart Kaljurand, Mart Uukivi. Taga seisavad koolijuhataja Valdek Lenk ja klassijuhataja Ene Lüdig. Foto — O. Haamer

T.E.S. Täienduskooli koolitöö alguse aktusel andis Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson üle diplomid „Esto Talent '84" programmi raames korraldatud kunstinäitusel taiduritele. Foto — O. Haamer

Täienduskoolis algas õppetöö uue koolijuhatajaga

Järjekordselt kogunesid endised ja algajad noored 18. sept. Toronto Eesti Majja, et jätkata või alata emakeelset õppetööd eesti koolis uue koolijuhatajaga, kelleks on Valdek Lenk.

Koolikomitee esimees Hans Lupp tervitas koosviibijaid ning palus praost E. Lepiku avapalvust ütlema. Lauldi „Kalla kallis isa käsi . . ."

Praost Lepik palus, et kõige vägevam Taevane Isa viibiks meie keskel, annaks töörõõmu õpilastele, õpetajatele, koolikomiteele ja vanematele, et Issand sirutaks omad käed me üle, kui pöördume südamega Tema poole.

Eelolev kooliaasta annab lastele vastuse, miks neid toodi eesti kooli — oma vanemate, meie rahva kooli. 40 aastat on möödunud neist päivist, kui teie vanemad tulid oma vanemate käekõrval vabasse maailma. Teie noored olete sündinud vabal maal, aga maa, meie päriskodumaa on ikke all. Täna mälestame oma kodumaad ja palume, et meie rahvas seal ka vabaneks ikkest.

Hiljuti põgenesid Saaremaalt mõned eestlased, aga omal põgenemisteel, merel, nad hukkusid. Teie vanavanematel, koos oma lastega, oli samuti hädaohtlik põgenemistee, kuid vabadustung südames oli nii suur, et kõik pandi kaalule ning põgeneti sinna, kus vabadus. See on Eesti Vaim. See on Eesti Vaim, mis teeb meid eestlasteks, eraldab teistest. Taevane Isa on andnud meile selle vaimu ja loonud meid eestlasteks.

Eesti rahvas on väärikas. Eesti vaim elagu teie südameis ja eesti keel suus!

Andku Taevane Isa meile toetust ja rohket õnnistust. Kinnitu ja hoia Taeva Isa me kodumaad ja meie rahvast seal. Lauldi „Õnnista ja hoia" . . .

JUUBELIAASTA

Koolikomitee esimees H. Lupp tänas praost Lepikut liigutava palvuse eest ning meenutas kooliperele, et meil on tänavu juubeli-aasta. 24. oktoobril s.a. mõõdub 35 aastat eesti täienduskooli avamisest Torontos. See on pikk aeg, mille jooksul on siin koolis õppinud üle 1500 eesti noort, kelledest paljud on praeguste õpilaste vanemad.

Teie, armsad noored, olete nüüd see eesti rahva osa, kes oma vanuse tõttu on toodud siia kooli. Olge tublid eesti keele ja teadmiste õppimisel, et need, kellel on südamelähedane eesti keele ja rahvuse püsimine, võiks selle üle rõõmu tunda ja teile ise uhked olla! Selleks igakülgset edu ja head kordaminekut!

Möödunud Esto '84 oli vaba maailmas eluneva eestlaskonna suurim üritus. Selle suurürituse heaks kordaminekuks näitas kujukamalt, kui väärtuslik on olnud Toronto eesti koolide aastakümnete pikkune töövili eestluse püsimiseks, nooruse suunamisel eestluse radadele. Mul on heameel öelda tänu õpilastele, õpetajatele, lastevanematele, komitee liikmeile, kes aitasid kaasa koolide osavõtule üritustest: IV Üle-maailmne Eesti Õpetajate Konverents, lastenäidendid: „Soovikelluke ja võlukübar," „Kevade", IV Ülem. Eesti Rahvuskongress, rahvatantsu ja võimlemise esinemised, pidulik rongkäik, meeleavaldus raekoja ees, laulupeol noortekoori esinemine, noorte osavõtt Esto Talent '84 noorte kunstinäitusest ja muusikavõistlusest.

Noorte esinemised jätsid vaatajaskonnale sooja tunde ja noored ise said heist alaliseks meeldejääva elamuse ning hea enesetunde.

UUS KOOLIJUHATAJA

Pöördudes mõtted uuele õppeaastale, sõnas Hans Lupp: „Meie kauaaegne õpetaja ja koolijuhataja Henn Ründva on palunud end sellelt kohalt vabastada. Ta soovis seda juba paar aastat tagasi, kuid nõustus siiski jääma Esto '84 läbiviimiseni.

H. Ründva, kui kogenenud pedagoog, on andnud eestluse edasiviimisel eriti tunnustusrikka ja väärika panuse. Ta on võitnud oma töö ja tegevusega õpilaste austuse ning lastevanemate lugupidamise ja usalduse.

Samal ajal on mul heameel teatavaks teha, et koolikomiteel on õnnestunud leida uus koolijuhataja, meie ühiskonnas tunnustatud pedagoog ja eestikeelsete õpikute autor Valdek Lenk. Ta on olnud eesti koolipõllul üle 30. aasta. Soovime ta uuteks ülesanneteks edu ja õnne!

Kooli õppetöö toimub ka sel aastal koostoos Toronto linna koolivalitsusega, mille üheks nõudeks on, et kõik lastevanemad täidaksid koolivalitsuse inglise keelse registreerimislehe. Oma koolikulud püüame kohaliku koolivalitsuse, provintsi- ja föderaalvalitsuse toetuste abil hoida nii madalal kui võimalik.

NOORED TAIDURID

Viljarikast kooliaastat soovides lõpetas koolikomitee esimees ning kõnepulti astus Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson. Ta nimetas, et Noorte Kunstinäitusest Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal võttis osa 58 noort taidurit, kelle tööd valiti College Pargi kunstigaleriisse esitamiseks. Noorte näitus oli osa suurnäitusest. Silmapaistvamad kunstitalendid olid vanuse järgi seatud kolme gruppi. I-3a. — 12a. II grupp 12a. — 19a. III grupp 20a. — 29a. Diplome jagas silmapaistvatele talentidele Lilian Puust. I gr. Tiiu Martin, Taavo Martin, Katrina Nousiainen, Alissa Puhm, Randar Puust, Tarvo Puust, Kyllike Sillaste, Sarina Westerblom, Krista Westerblom. II gr. — Peter Mällo — disaini alal. (Haavaniidu stipendium $200) Heiki Sillaste — kartuuni alal. Björn Viir — kartuuni alal. III gr. Vivian Pallandi — (Haavaniidu stipendium $200) Debbie Kehkla, Piret Sarapuu, Linda Leetma ja Christina Meipoom.

„RÄÄGIME OMA RAHVA KEELT"

Järgnes uue koolijuhataja Valdek Lengi sõnavõtt. „Siin on mul palju tuttavaid nimesid", lausus koolijuhataja. Olen teie vanemaid õpetanud. See Eesti Maja on täis eesti vaimu ja meie tuleme siia õppima eesti keelt. Meie, kes me oleme oma päriskodust eemal, aga siiski osa omast rahvast ja seepärast räägime siin oma rahva keelt — eesti keelt. Püüame hoida seda maja, mis on ehitatud meie vanavanemate ja vanemate kulul ning püüame hoida eesti vaimu." Õpilastele ütles koolijuhataja veel tõesõnu koolitöö ja kodutöö tähtsusest.

Peale hümni laulmist siirdusid õpilased oma klassijuhatajatega klassidesse ning algas esimene õppetööõhtu 1984/85 õppeaastal.

H.L.

Sõjainvaliidide Komitee tänab

Esto '84 patronaazhi all moodustatud komiteel on tõsiselt heameel, et traditsiooniks kujunenud sõjavigastatute kutsumine Ülemaailmsetele Eesti Päevadele teostus suurepäraselt ja ilma viperusteta. Tänu meie ühiskonnale, kes on alati hinnanud ja austanud meie rindevõitlejaid, kelle de ennastsalgav vastupanu 1944. aastal võimaldas paljudel tuhandetel kaasmaalastel pääseda vaba maailma, oli meil võimalik külla kutsuda viisteist sõjavigastatud, nendest viiel abikaasad kaasas, ja neljale sõjavigastatule võimaldasime osalist toetust.

Sõjavigastatud võtsid kõigist Esto '84 üritustest osa, kuhu neid oli kutsutud, ja kui aeg lubas, siis külastati teisi üritusi ja vanu sõpru. Järgnes kohe ühenädalane ringreis USA-sse, kus meid kostitati suurepäraselt Maryland, Washingtoni ja Lakewoodi E.V Ü-te ja Lakewoodi Eesti Seltsi poolt. Kõigile neile organisatsioonidele meie südamlik tänu. Ei jõua kõiki kaasvõitlejaid ja nende abikaasasid nimetada, kes tegid rohkem kui oma parima, et külalistele pakkuda kehakinnitust, austust ja tutvustada USA-d. Lubatagu siinjuures siiski tänada kahte daami, Marylandi E.V Ü. esimehe August Kuklase abikaasat, kes muide on sakslanna, ja Lakewoodi Eesti Seltsi esinaist Vaike Kiini, kelledele kuulub meie kõikide eriline tänu vastuvõttude korraldamisel.

Siinjuures täname kunstnik Abel Leed, kes kinkis meile ilusa maali, mille loosisime välja Eesti Pensionäride Klubi Torontos kokkutulekul, laekus mitusada dollarit. Täname Klubi esinaist proua Frieda Tertsi, kes lahkelt lubas selleks kokkutuleku aega. Samuti eriline tänu „Eesti Kodule" Torontos, kus elunevad paljud pensionärid, suurema summa kokkupanemise eest.

Dr. Raimund Pahapill nõustus kiiremalt, kui jõudsime küsida, olla külaliste arstiks Torontos oleku ajal ja seda ilma igasuguse tasuta. Tervislikke probleeme ei tulnud ette, väljaarvatud üks vähem juhus, kus pööroduti doktori poole. Dr. Pahapill on alati abivalmis meie ühisettevõtteid toetama ja abistama. Suur tänu dr. Raimund Pahapill.

1972. aastal sõjavigastatud elasid perekondades. Seekord komitee otsustas ise hoolitseda külaliste eest ja juba aegsati varuti toad Victoria University's. Selle korraldusega oldi väga rahul. Kolm külalist siiski elasid sõprade juures ja selle armastusväärse vastutuleku eest täname perekondi Alexander Demidovit, Joosep Kiiki ja Arnold Kivi abikaasadega.

Külalised on heade mälestustega koju jõudnud ja meile on post toonud hulga tänukirju. Eesti Sõjainvaliidide Koondis Saksamaal, esimees Johannes Nassari tänukiri on eraldi avaldatud. Eestlaste Keskkomitee Saksa Liiduvabariigis, abiesimees Edgar Bergman, kes oli meie aukülaline, tänab kirjalikult komitee esimeest Valdek Raiendit ja palub edasi anda kõikide külaliste nimel siiras tänu kõigile teistele, kelle abistavad käed ja toetused selle ettevõtte üldse mõeldavaks tegid. Andku Kõigevägevam teile kõigile pikka iga ning roostevaba tervist. Samuti tänavad pikemalt Johannes Küngas Saksamaalt ja Helmut Heinastu Inglismaalt. Peale USA reisi külalisena „Ehatares" lõunatades, Albert Pruul Oftersheimist lõpetas oma tänu meie ühiskonnale: „Sooviksin, et eesti vigastatud sõjameestele oleks sama lõuna serveeritud iga päev. On tunne, nagu oleksin külla tulnud oma kallile emale, isale! Õnnistagu ja kaitsku Kõigevägevam seda ideaalide kaunist kodu!"

Külalised lahkusid Kanadast tänutundes ja paljudel tänupisarad põskedel. Loodame, et ka edaspidistele Esto-dele kutsutakse külalisteks sõjavigastatuid, mõeldes mitte ainult nende rahalistele vajadustele, vaid ka nende tunnetele, kui nemad saatsid sõpru 1947—1952 aastatel ülemeremaadesse, teades, et need väravad ei avane nendele kunagi. Jällenägemiseni Esto '88-l!

Esto '84 Sõjainvaliidide Komitee esimees Valdek Raiend

Toronto Eesti Seltsi peakoosolekul valitud juhatus. 1. rida: Leida Pajur, Jaan Terts (esimees), Piret Komi, Victor Rein. 2. rida: E. Soomet, (rev.kom.), H. Teder (rev.kom.), Aksel Veedla ja Eduard Kaju. Foto — O. Haamer

Jaan Terts Toronto Eesti Seltsi esimeheks

Neljapäeval, 20. septembril toimus Toronto Eesti Seltsi peakoosolek. Seltsi neljastsajast liikmest oli koosolekule ilmunud murdosake. Kvoorumi puudumisel tuli avamisega oodata tund aega, et vastavalt põhikirjale, koosolek oleks otsusvõimeline osavõtjate arvule vaatamata.

Koosoleku avas esimees Anne Tüll tervitussõnadega koosolijatele. Aasta jooksul surma läbi lahkunud seltsi liikmeid mälestati vaikse leinaseisakuga.

Koosoleku juhatajaks valiti ühe vastuhäälega Hans Lupp, protokollijaks Epp Aruja. Häältelugejateks nimetati A. Veedla ja E. Kaju. Päevakord kinnitati juhatuse poolt esitatud kujul.

TEGEVUSARUANDED

T.E.Seltsi tegevusaruande esitas esimees Anne Tüll. Seltsil on 403 liiget. Aasta jooksul juurde tulnud 23 liiget, surma läbi lahkunud 7 liiget. Selts on korraldanud: tutvumisõhtu — 16. sept. 1983.a. Tartu College'is ühiselt EKN ja AK-ga; E.V. 66. aastapäeva tähistamise kontsert-aktus 26. veebruaril 1984.a. Toronto Ülikooli aulas ja sellele järgnev kohvilaud Eesti Majas; III Kevadpopurrii 1. aprillil Eesti Majas; „The Gates of Tallinn" näitus Toronto Ülikooli raamatukogu hoones 28. juunil. Näitus kestis kuu aega.

Seltsile on muretsetud uus vapp ja 2 eesti lippu. Oma tegevuse raamides on T.E. Selts abistanud Lasteaeda, Täienduskooli algkooli, keskkooli ja gümnaasiumit.

Seltsi raamatukogu on olnud avatud neljapäeviti L. Pajuri hooldusel.

T.E. Seltsi kassaaruande luges ette laekur J. Terts. Seltsi kulud-tulud tasakaalus $9,299.96 puudujäägiga $309.87. T.E. Seltsi varanduse seis 31. augustil 1984 oli 21,555.77, sellest sularahas ja pangas hoiuarvel $11, 361.75.

Revisjonikomisjoni aruande esitas H. Teder. Seltsi arvepidamine on leitud eeskujulikult korras olevat ja rev.-kom. avaldas laekurile kiitust hoolsa töö eest.

LASTEAED, KOOLID

Lasteaia tegevusest andis ülevaate Helle Arro. Lasteaias käis 88 last. Kasvatajaid oli kaheksa. Töötati seitsme klassiga. Õpetati emakeelt, rahvatantsu ja laulmist. Lasteaia juhataja tänas T.E. Seltsi juhatust suure abi eest.

Täienduskooli tegevusest andis pikema seletuse H. Lupp. T.E.S. Täienduskool algas tegevus 35 aastat tagasi (24. okt. 1949) 32 õpilasega ja Täienduskeskkoolis algas töö 2. okt. 1964. a. Eesti gümnaasium asutati kaks aastat tagasi. Õppeasutus on suurimaks rahvuslikuks ja kasvatuslikuks keskuseks vabas maailmas. Et meie endised õpilased on truuks jäänud oma rahvusele, näitab asjaolu, et paljude praeguste õpilaste vanemad olid kord sama kooli õpilased. Eelmisel aastal oli koolis koos keelekursuset osavõtjatega 230 õpilast. Möödunud õppeaasta kulges Esto '84 ettevalmistamise ja läbiviimise tähe all.

Algkool algas õppetööd uue koolijuhatajaga Valdek Lenk'iga, kes oli koolijuhatajaks ka aastatel 1956—1959. Kooli õppetöö toimub ka sel aastal koostöös Linna Koolivalitsusega nn. keelepärandi programmi raames. Koolivalitsuse, provintsi- ja föderaalvalitsuse toetuste abil on läinud korda hoida kooli õppemaks madalal. Õppevahendid ja õpikud on kooli poolt tasuta.

Kooli majandus-aruanne eelmisel aastal näitas tulusid $14,119.80 ja kulusid $13, 143.67, jättes ülejäägina $976.13.

On kirjastatud 18. väljaanne — Salme Raatma noorsooraamat „Sinised õunad ja teisi jutte lastele."

T.E. Seltsi Raamatukoguhoidja L. Pajur andis ülevaate raamatukogu tegevusest. Aasta jooksul on laenutetud 526 raamatut. Kaduma on läinud kaks raamatut, mis nüüd nimekirjast kustutatud. Raamatukogu on olnud avatud igal neljapäeval.

Kõik aruanded kinnitati *koosoleku* poolt ühel häälel.

TEGEVUSKAVA JA EELARVE

T.E.S. juhatuse poolt koostatud tegevuskava näeb ette: 1) E.V.67. aastapäeva tähsitamisega seotud organisatsioonide - vaheline koosolek Eesti Majas oktoobri alul. 2) Seltsi 35. aastapäeva pidu Eesti Majas 17. nov. 1984. 3) E.V. 67. aastapäeva tähistamise kontsert-aktus Ülikooli aulas ja sellele järgnev kohvilaud Eesti Majas 24. veebruaril 1985. a. 4) IV kevadpopurrii Eesti Majas 21. apr. 1985. 5) Põhikirja korrigeerimine ja tõlkimine. 6) Toronto eestlaskonna tegevuse toetamine, raamatukogu täiendamine ja korrastamine jne. 1984/85. a. eelarves on tulud- kulud tasakaalus $ 9.000.00, kusjuures liikmemaksu suuruseks määratakse endiselt 5.00 dollarit aastas.

Tegevuskava, eelarve ja liikmemaks kinnitatakse koosoleku poolt ühel häälel.

VALIMISED

Ainsa kandidaadina ülesseatud Jaan Terts valiti koosoleku poolt ühel häälel esimeheks. Juhatusest vanuse tõttu väljalangenute (E. Aruja, P. Komi, J. Terts) asemele valitakse P. Komi, L. Pajur ja J. Merilo. Juhatuseliikme kandidaatideks valiti T. Soovere, E. Kilu ja H. Keelemann.

Revisjoni-komisjoni valiti endised — H. Teder, E. Soomet ja S. Ristmäe. Rev. Kom. liikme kandidaatideks J. Siig ja V. Poolsaar.

Eesti Liit Kanadas esindajateks endiselt: — R. Antik, Victor Rein, L. Pajur, V. Poolsaar, H. Teder ja ex officio — esimees J. Terts.

Kohalalgatatud küsimuste ja läbirääkimiste all sõnavõtte ei olnud. Koosolek lõppes hümniga.

Rajaleidjate lipkond

alustab tegevust nagu ikka, Peetri koguduse ruumides, 13. okt. kell, 10.00 hommikul.

Palume kõiki lastevanemaid sellest osa võtta. Samuti palume vanemaid oma väikesed tütred sinna hellakeseks tuua.

Peetri kogudus on suur kogudus. Hellakeseealisi tütarlapsi peaks leiduma. Kui me ei õpeta oma lapsi väikesest saatik oma kirikut koduks pidama, siis jääb nendele kodukirik võõraks.

Tütarlapsed, kes on juba gaidiealised, ning soovivad gaidluse suurde sõprusringi astuda, südamest teretulnud.

Kui on küsimusi, palume helsitada lipkonna vanemale, gdr. Ene Rungele, tel: 438-6500. Käesolev aasta on lipkonna 30-s juubeliaasta.

RAJALEIDJATE JUHTKOND

„KALEVA" kondomiinium korterimaja

1 Innismore Cr. (Victoria Park Ave. & Innismore Cr. nurgal)
KÕRGE KVALITEET ● PRIVAATSUS ● JULGEOLEK
PUHTUS ● MURETU ELU ● HEAD HINNAD
Otsustage nüüd, et maja jääks ainult eestlastele.
Eestlastel eesõigus kuni oktoobri lõpuni.
Informatsioon: Eesti Majas igal neljapäeval, kuni OKTOOBRI LÕPUNI, kella 6—9, klassruum No. 9. Laupäeval 10—2 p.l. Eesti Majas. ● Helistage: G. E. Laikve, 444-6405, 444-2897

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

Nüüd saadaval uued Euroopa stiilis thermoaknad, kolmes värvis, kahe- ja kolmekordse klaasiga.
Tasuta hindamine.
Helistage päeval töökoda tel. 832-2238. Kodus 769-0932.

OSSO INVESTMENTS INC.,
10335 Keele St., Maple, Ontario L0J 1E0

Teadaanne

Gaidlipkond „Põhjala Tütarde" avakoondus toimub laupäeval, 13. oktoobril kell 9.30 homm. Eesti Maja noorteruumis. Ootame uusi tütarlapsi meie sõprusringi. Informatsiooniks helistada Margot Nortmaa'le 759-7230 või Silvia Birk-Tertsile 447-7728.

MASSAAZH & TERAAPIA
LEILI TERTS
Registered Massage Therapist
Vastuvõtt kokkuleppel.
Tel. 757-8679

TÄHELEPANUKS ORGANISATSIOONIDELE

„MEIE ELU" on asunud oma järjekordse KALENDRI-TAHTRAAMATU koostamisele 1985 aastaks.

Kuna „MEIE ELU" KALENDER-TÄHTRAAMAT on organisatsioonidele ja „Meie Elu" lalaldasele lugejaskonnale asendamatuks käsiraamatuks üle kogu vaba maailma asuvate eesti organisatsioonide kohta, siis on oluline, et Tähtraamatus oleksid organisatsioonide täielikud õiged aadressid.

Organisatsioonide praeguste õigete aadresside saamiseks palutakse kõiki eesti organisatsioone Kanadas ja mujal saata oma täpsed aadressid Post Code'i äramärkimisega „Meie Elu'le" HILJEMALT 15. OKTOOBRIKS s.a. aadressil:

„MEIE ELU"
958 BROADVIEW AVE.,
TORONTO, ONT. M4K 2R6

Õige aadressi avaldamine „Meie Elu" Tähtraamatus on iga organisatsiooni enda huvides. Seepärast saatke oma aadress „Meie Elu" Tähtraamatu jaoks kohe viivitamatult!

„MEIE ELU"

RE & RE AUTO COLLISION
TEEN IGASUGUSEID AUTOKERE PARANDUSI
Räägitakse eesti keelt. — R. POLASHEK
Helistage: 251-4544. Külastage: 37 Magnificent Rd., Etobicoke

KIRJAN

Geislingeni suurlaagri esimene Esi
Kohh, L. Saar, V. Arvak, A. Rammo
Inno (esimees), A. Markus ja A.
juurdevalitud O. Kajari, O. Piirsal

Geislingeni

Õiendusi ja
Karl Raudsep

Paguluses on meil ilmunud rohkesti mälestusteoseid. Selleks on meie endisi vabariigi-aegseid avaliku elu tegelasi otse manitsetud tegema, et talletada ajalooliselt väärtuslikku materjali, mis on eriti vajalikud okupatsioonivõimude poolt süstemaatiliste ajaloovõltsimiste ümberlükkamiseks. Väärtuslikud on mälestused ka kõikidest meie rahvusliku elu avaldustest, mis valgustavad vastava aja olukorda ja arengut. Avaldatud andmed ja olukordade, sündmuste kirjeldused peavad aga olema rangelt korrektsed, kuigi autori poolt antud hinnangud ja arvamused teatud piirini võivad olla subjektiivsed. Kahjuks on aga ilmunud teoseid, kus esitatud andmed ja kirjeldused on kas ekslikud või isegi sihilikult ebaõigeid ja kus erilist rõhku on pandud oma isiku esiletõstmiseks.

Sattusin alles hiljuti lugema piiskop Karl Raudsepa 1982.a. ilmunud mälestusteost „Ristiga 'märgitud", kus eripeatükina leidub kirjutus „Geislingeni suurlaagris". Kuna selles leidub rohkesti täiesti ebaõigeid andmeid ja seletusi, siis endise Geislingeni laagri elanikuna pean oma kohuseks neid õiendada, sest Geislingeni rahvuslaager moodustab väga tähelepandava koha meie põgenikke elu ja tegevuse hindamisel Saksamaal.

Geislingeni laager asutati USA sõjaväevalitsuse korraldusel oktoobri algul 1945.a., eesmärgiga koondada sinna kõik eestlased ümbruskonna väikelaagritest. Esialgselt oli ette nähtud see 2500-le põgenikule, kuid juba aastalõpuks oli see kasvanud 3000-le ning järgmiseks kevadeks juba 4500-le (vt. album „kolm aastat Geislingenis", lhk. 3). Väikelaagritest toodi põgenikud ametliku transpordi korras, paljud aga saabusid endaalgatuslikult väiksemates gruppides ja üksikult. Majutuseks olid sakslastelt rekvireeritud korterid linnaäärsetes piirkondades.

ESINDUS

Juba oktoobri keskel teostati laagri Esinduse valimised ja seda rajoonide viisi, kuna endiste laagrite elanikud olid paigutatud koos vastavasse rajooni ja seega valitavad olid valijatele tuntud oma tegevusega endises laagris. Oktoobris valitud 12-liikmeline koosseis täienes novembris 3-me võrra uute laagrite juurdetuleku tõttu. UNNRA juhtkond nägi meeleldi Esinduse poolt organiseeritud isetegevust, kuna see vähendas tunduvalt nende tööd ja andis suurepärase võimaluse väga positiivseteks raportideks kõrgemale poole oma tegevusest. Seega kujunes omamoodi autonoomne „Omavalitsus" laagri elu ja tegevuse juhtimiseks, kus UNNRA juhtkonnale oli peamiselt jäänud toitlustamise korraldamine.

Esindus valis endi keskelt esimehe ja abiesimehe ning jaotati mitmesugused tööülesanded liikmete vahel. Koosolekuid peeti väga sageli, peaiga päev viibisid Esinduse liikmed nn. vallamajas, sest korraldada ja organiseerida oli palju. Oma tööperioodiks määrati kohe alguses 6 kuud, et siis valida järgmine koosseis. Seega on vale K. Raudsepa väide, et „selle komiteega oli pahandusi. Rahvas nõudis uusi valimisi", sest Esindus lahkus oma enda poolt määratud aja perioodi lõpul.

Ka on vaba fantaasia järgmine: „Valimistel löödi endine juhtkond

valitud juhatus. 1. rida: Leida
, Victor Rein. 2. rida: E. Soomet,
l Veedla ja Eduard Kaju.
Foto — O. Haamer

erts
ti Seltsi
eks

d kord sama kooli õpilased. Eelmi-
aastal oli koolis koos keelekur-
set osavõtjatega 230 õpilast. Mõõ-
nud õppeaasta kulges Esto '84
evalmistamise ja läbiviimise tähe

Algkool algas õppetööd uue kooli-
hatajaga Valdek Lenk'iga, kes oli
olijuhatajaks ka aastatel 1956—
59. Kooli õppetöö toimub ka sel
stal koostöös Linna Koolivalitsu-
ga nn. keelepärandi programmi
ämes. Koolivalitsuse, provintsi- ja
deraalvalitsuse toetuste abil on
nud korda hoida kooli õppemaks
dalal. Õppevahendid ja õpikud on
oli poolt tasuta.
Kooli majandus-aruanne eelmisel
stal näitas tulusid $14,119.80 ja ku-
id $13, 143.67, jättes ülejäägina
76.13.
On kirjastatud 18. väljaanne —
me Raatma noorsooraamat „Sini-
õunad ja teisi jutte lastele."
.E. Seltsi Raamatukoguhoidja L.
ur andis ülevaate raamatukogu
evusest. Aasta jooksul on laenute-
526 raamatut. Kaduma on läinud
s raamatut, mis nüüd nimekirjast
tutatud. Raamatukogu on olnud
tud igal neljapäeval.
Kõik aruanded kinnitati koosole-
poolt ühel häälel.

EGEVUSKAVA JA EELARVE

.E.S. juhatuse poolt koostatud
evuskava näeb ette: 1) E.V.67.
tapäeva tähsitamisega seotud or-
isatsioonide - vaheline koosolek
ti Majas oktoobri alul. 2) Seltsi 35.
tapäeva pidu Eesti Majas 17. nov.
4. 3) E.V. 67. aastapäeva tähista-
e kontsert-aktus Ülikooli aulas ja
ele järgnev kohvilaud Eesti Majas
veebruaril 1985. a. 4) IV kevadpo-
rii Eesti Majas 21. apr. 1985. 5)
ikirja korrigeerimine ja tõlkimi-
6) Toronto eestlaskonna tegevuse
amine, raamatukogu täiendamine
korrastamine jne. 1984/85. a. ee-
es on tulud- kulud tasakaalus $
0.00, kusjuures liikmemaksu suu-
eks määratakse endiselt 5.00 dol-
t aastas.
egevuskava, eelarve ja liikme-
ks kinnitatakse koosoleku poolt
l häälel.

LIMISED

insa kandidaadina ülesseatud
n Terts valiti koosoleku poolt
l häälel esimeheks. Juhatusest
use tõttu väljalangenute (E. Aru-
P. Komi, J. Terts) asemele vali-
se P. Komi, L. Pajur ja J. Merilo.
atuseliikme kandidaatideks valiti
Soovere, E. Kilu ja H. Keelemann.
Revisjoni-komisjoni valiti endised
H. Teder, E. Soomet ja S. Ristmäe.
v. Kom. liikme kandidaatideks J.
g ja V. Poolsaar.
Eesti Liit Kanadas esindajateks en-
elt: — R. Antik, Victor Rein, L.
jur, V. Poolsaar, H. Teder ja ex
icio — esimees J. Terts.
Kohalalgatatud küsimuste ja läbi-
kimiste all sõnavõtte ei olnud.
osolek lõppes hümniga.

pkond

ama, siis jääb nendele kodukirik
raks.
tütarlapsed, kes on juba gaidlea-
d, ning soovivad gaidluse suurde
rusringi astuda, südamest teretul-

ui on küsimusi, palume helsitada
konna vanemale, gdr. Ene Runge-
tel: 438-6500. Käesolev aasta on
konna 30-s juubeliaasta.
RAJALEIDJATE JUHTKOND

COLLISION
KERE PARANDUSI
– R. POLASHEK
Magnificent Rd., Etobicoke

KIRJANDUS □ KUNST □ KULTUUR

Geislingeni suurlaagri esimene Esindus. Vasakult — L. Urm, A. Uts, E. Kohh, L. Saar, V. Arvak, A. Rammo, A. Ojasoo, L. Pääsuke, J. Kõks, K. Inno (esimees), A. Markus ja A. Malkus. (Pildil puuduvad hiljem juurdevalitud O. Kajari, O. Piirsalu ja N. Kurrikoff).

Geislingeni suurlaagrist

Õiendusi ja täiendusi
Karl Raudsepa kirjutusele

Paguluses on meil ilmunud rohkesti mälestusteoseid. Selleks on meie endisi vabariigi-aegseid avaliku elu tegelasi otse manitsetud tegema, et talletada ajalooliselt väärtuslikku materjali, mis on eriti vajalikud okupatsioonivõimude poolt süstemaatiliste ajaloovõltsimiste ümberlükkamiseks. Väärtuslikud on mälestused, ka kõikidest meie rahvusliku elu avaldustest, mis valgustavad vastava aja olukorda ja arengut. Avaldatud andmed ja olukordade, sündmuste kirjeldused peavad aga olema rangelt korrektsed, kuigi autori poolt antud hinnangud ja arvamused teatud piirini võivad olla subjektiivsed. Kahjuks on aga ilmunud teoseid, kus esitatud andmed ja kirjeldused on kas ekslikud või isegi sihilikult ebaõiged ja kus erilist rõhku on pandud oma isiku esiletõstmiseks.

Sattusin alles hiljuti lugema piiskop Karl Raudsepa 1982.a. ilmunud mälestusteost „Ristiga märgitud", kus eripeatükina leidub kirjutus „Geislingeni suurlaagris". Kuna selles leidub rohkesti täiesti ebaõigeid andmeid ja seletusi, siis endise Geislingeni laagri elanikuna pean oma kohuseks neid õiendada, sest Geislingeni rahvuslaager moodustab väga tähelepandava koha meie põgenikke elu ja tegevuse hindamisel Saksamaal.

Geislingeni laager asutati USA sõjaväevalitsuse korraldusel oktoobri algul 1945.a., eesmärgiga koondada sinna kõik eestlased ümbruskonna väikelaagritest. Esialgselt oli ette nähtud see 2500-le põgenikule, kuid juba aastalõpuks oli see kasvanud 3000-le ning järgmiseks kevadeks juba 4500-le (vt. album „kolm aastat Geislingenis", lhk. 3). Väikelaagritest toodi põgenikud ametliku transpordi korras, paljud aga saabusid endaalgatuslikult väiksemates gruppides ja üksikult. Majutuseks olid sakslastelt rekvireeritud korterid linnaäärsetes piirkondades.

ESINDUS

Juba oktoobri keskel teostati laagri Esinduse valimised ja seda rajoonide viisi, kuna endiste laagrite elanikud olid paigutatud koos vastavasse rajooni ja seega valitavad olid valijatele tuntud oma tegevusega endises laagris. Oktoobris valitud 12-liikmeline koosseis täienes novembris 3-me võrra uute laagrite juurdetuleku tõttu. UNNRA juhtkond nägi meeleldi Esinduse poolt organiseeritud isetegevust, kuna see vähendas tunduvalt nende tööd ja andis suurepärase võimaluse väga positiivseteks raportideks kõrgemale poole oma teenetena. Seega kujunes omamoodi autonoomne „Omavalitsus" laagri elu ja tegevuse juhtimiseks, kus UNRRA juhtkonnale oli peamiselt jäänud toitlustamise korraldamine.

Esindus valis endi keskelt esimehe ja abiesimehe ning jaotati mitmesugused tööülesanded liikmete vahel. Koosolekuid peeti väga sageli, pea iga päev viibisid Esdinduse liikmed nn. vallamajas, sest korraldada ja organiseerida oli palju. Oma tööperioodiks määrati kohe alguses 6 kuud, et siis valida järgmine koosseis. Seega on vale K. Raudsepa väide, et „selle komiteega oli pahandusi. Rahvas nõudis uusi valimisi", sest Esindus lähkus oma enda poolt määratud aja perioodi lõpul.

Ka on vaba fantaasia järgmine: „Valimistel löödi endine juhtkond täiesti kõrvale, valiti uued mehed ja häälte enamus tõi V. Pätsi alati esikohale ja mina teiseks." V. Päts valiti alles 4-dasse Esindussse, seega ligi kaks aastat hiljem, kas samal ajal ka K. Raudsepp Esindusse tuli, ei tea, sest lahkusin Geislingenist 1947.a. sügisel. 2-se ja 3-da Esinduse esimeheks oli Olev Piirsalu (Vt. „Kolm aastat Geislingenis", lhk. 8.).

Edasi loeme samas kirjutuses: „Asutasime isegi oma koolid, meil oli alg- ja keskkool. Seda kõike juhtis V. Päts kui endine haridusministri abi."

Tegelikult organiseeriti koolid 1-se Esinduse poolt juba perioodi alul. Nii peeti gümnaasiumi esimene õppenõukogu koosolek juba 30-ndal oktoobril 1945.a. Kuna aga lubatud ruumide vabanemine venis, siis sai õppetöö alata alles 11. detsembril (vt. „Geislingeni gümnaasium 1945—1948", lhk.12.) Gümnaasiumi direktoriks oli ENKS Tütarlaste Gümnaasiumi matemaatika-füüsika õpetaja Karl Urm. Algkool algas tegevust varemalt, juhatajaks oli Mälgi (ka tuntud viiulimeister).

Edasi kirjutab K.R.: „Meil oli oma politsei, väliskorrapidajad ja ka kriminaalametnikud. See allus minule . . ." Tegelikult asutati oma laagrikohus 1-se Esinduse poolt. Kohaldati laagri olukorrale meil kehtinud KrS sätted, saadi sõjaväevõimudelt nõusolek selle alusel kohtupidamiseks ja vastava politseiteeninduse korraldamiseks. Kohtunikuks sai üks vabariigi-aegne rahukohtunik ja politsei ülemaks end. politseikomissar Nikolai Saarlas.

V. Pätsi Esinduse algatustena loetletud üritused olid eranditult käigus juba 1-se Esinduse ajal. Nii töötasid mitmesugused töökojad ja kursused. Kultuurilistest üritustest võiks nimetada hoogsat teaatritegevust, kontserte, näitusi jne. Ka füüsilise heaolu alal tehti kõik, mis võimalik. Tahaks eriti esile tõsta laagri kütteprobleemi lahendamist. Talv oli ees, sakslaste poolt oli küttematerjal ära viidud. Esinduse kütteala korraldája dr.rer. for. Elmar Kohhi energilisel hoolel saadi luba metsaraieks, viidi kiiresti läbi raie ja transport, nii et varsti asusid laagri tänavatel suured küttepuude virnad, nii et külma all keegi ei kannatanud. Ka sauna asutamine oli E. Kohhi teene, kes juba oma endises asukohas oli sauna ehitajana saanud „honoris causa doktor sauna" tiitli ja vastava diplomi. Kuna lehtpuud juba olid raagus, siis kasutati vihtadeks kadakaoksi, kuigi keha seejärele paaril päeval hell oli.

See oli erakordselt töörohke periood, kuna kõigega tuli otsast alata. Mingit üldist nurinat küll kuulda ei olnud, nagu sellest K.R. kirjutab. Võibolla kuulis ta üksikuid, kes kaebasid halva voodi, ebamugava tooli või halva keedupoti üle, sest sakslased sunniviisilisel väljakolimisel püüdsid arusaadavalt paremaid asju kaasa võtta ja asendada ehk varem kõrvale asetatud koluga.

LEVITATI LAIMU

K. Raudsepp kordab üldiselt levitatud laimu, et meie laagrite juhtkonnad on suhtunud vaenulikult meie sõduritesse. Sama laimu teostati ka USA ala Keskesinduse vastu, kuna see midagi ei tegevat meie sõjameeste vangilaagritest vabastamiseks. Tegelikult käis Keskesinduse delegatsioon paljudel kordadel, vähegi sobiva ajavahemiku järele Frankfurdis asuvas Peakorteris meie sõjameeste SS staatuse selgitamiseks ja vastava kogutud materjali esitamiseks. Vastuvõtt olenes vastava kõrgema sõjaväelase meelsusest. Üks ähvardas meid endid kinni panna, kui me ei jäta SS-meeste advokaatidena ageerimist. Lõpuks sattusime ühele kolonelile, kes tähelepanelikult kuulas meie seletusi ja tutvus esitatud memorandumiga. Vastas siis, et ta mõistab meid, kuid ei saa ise midagi otsustada. Ütles, et tal läheb veel täna kuller Berliini Kindral Clay juurde ja ta saadab meie memorandumi oma seisukohaga temale otsustamiseks. Kahe nädala jooksul said meie sõjavangid vabaks. Geislingeni laagris oli see laim millegi pärast suunatud Esinduse esimehe prof. Karl Inno vastu, nii kirjutab K.R.: „Süüdistati rängalt tolleaegset komitee esimeest, kes olevat meie sõdurpoiste vastu olnud ebasõbralik." Laimu levitajateks olid eestkätt grupp endisi Vabadussõjalaste liikumise tegelasi, kes seega lootsid endile poolehoidu meie sõdurite hulgas, seda kasutati ka järgmiste Esinduste valimiste mõjutamiseks. Milles see halvasti suhtumine seisis, seda lähemalt ei seletatud. Igatahes ei lükatud kunagi ühtegi endist sõjaväelast tagasi, kes soovis laagrisse tulla. Võin seda kõige kindlamalt kinnitada, kuna üksikute laagrisse vastuvõtmine lasus minul abiesimehena ja need majutati korteriala juhataja A. Markuse poolt.

On mõistetav, et K.R. pastorina kurjustab kaasmaalaste vähese kirikus käimise üle „kuigi käisime oma perekondadega igal pühapäeval kirikus ja andsime head eeskuju" (!). Lubamatu on aga tema järgmised kaasmaalaste halvustamised. Nii kirjutab ta: „Põgenike suure enamiku moodustasid haritlased ja vaimsete elukutsetega inimesed. Need aga olid Venemaa nihilismi, revolutsioonide ja pärastise sotsialismi-kommunismi kasvatuse saanud" (lhk. 136). — Enamus neist haritlastest olid veel lapsed revolutsioonide ajal, kas said nad Vabariigi-aegsetes rahvuslikkudes koolides sotsialismi-kommunismi kasvatuse? — loe ja imesta, mida trükisõna peab väljakannatama.

Teine põgenikerühm olla olnud seiklejad, äritsejad ja mustal turul sekeldajad. Oli tõesti õnneks neid, kes laagrielanike sigarettide, kohvi ja shokoladi eest (mis olid ainukeseks valuutaks) saksa talupoegadelt vastu said nii vajalikke toiduaineid, liha, või, munade jne. näol, seda nii vajati hädasti UNRRA 1500-kalorilise toidu lisaks, mis koosnes konservidest ja kus kalorite määra saavutamiseks anti ka pea mittekasutatavat, nagu kaloriterikast väga soolast hernejahu, millega perenaised midagi ei osanud pealehakata. Midagi värsket vajasid eriti lapsed.

Edasi kirjutab K.R.: „Naiste osas oli neid, kes pakkusid end sõduritele ja võtsid öösiti külalisi vastu. Komitee otsustas siis sellised naised koondada majja, kus alumisel korral asus laagri politsei." — Kuidas oli selline inimeste diskrimineerimine võimalik, kes teostas vastava valiku, oli see õiglane ja „asjatundlik". See oli küll uus algatus, mida eelmiste Esinduste ajal ei esinenud.

ARENDATI TEGEVUST

Laagri juhtkonnas esineb ja on korduvalt esile tõstetud vaid kaks nime, V. Päts ja veel rohkem K. Raudsepp, kes kõike korraldasid ja algatasid. Milleks olid siis veel ülejäänud liikmed ja samuti endised Esindused ligi kahe aasta jooksul?

Kahju, et eesti põgenike Saksamaa laagrites viibitud ajajärku ei ole objektiivsemalt ja asjatundlikumalt seninii uuritud ega käsitatud. See annab omakorda võimaluse väärkäsituseks ja vale järelduste tegemiseks.

Mitte ainult Geislingenis, vaid kõikides laagrites arendati tegevuseta mandumise asemal väga hoogsat hariduslikku-kultuurilist ja ka kutsealalist ettevalmistavat tegevust. Seda tõendavad järgmised andmed. 1946.a. USA ala Keskesinduse koosolekul, koolinõunik Aleksander Laane andmete kohaselt esitatud aruandes leidus tema poolt külastatud 38-sas laagris koolid 35-es, keeltekursused 29-sas, laulukoore 41, orkestreid 10, rahvatantsu-gruppe 23 jne. Samuti töötasid pea kõikides laagrites mitmesugused töökojad.

Seega ei läinud need aastad tegevuseta kaduma, vaid kõikjal said lapsed jätkata oma kooliteed, viljeleti väga mitmekülgselt kultuurilist tegevust, valmistati end ette võimalikuks kutsetegevuseks uues asukohas. See näitas meie rahva kõrget organiseerimise võimet ja rahvuslikku elutahet.

LEO URM

Baltikum USA ajaloolaste kesk-ajakirjas

Ameerika ajaloolaste keskne ajakiri „The American Historical Review" avaldas positiivse arvustuse Misiunas-Taagepera raamatu kohta „The Baltic States: Years of Dependence 1940—1980." Arvustajaks on Leedu ajaloos spetsialiseeruv Alfred E. Senn, kes kokkuvõttes arvab, et see raamat „üsna tõenäoliselt kujuneb standard-referentsteoseks ja -ülevaateks antud teemal." Ta ainus kriitika on, et „piinlik püüd tasakaalu ja täielikkuse poole annab teosele entsüklopeedilise stiili, mis lükkab-tõukab lugejat sinna-tänna." Senn nendib, et autorid ise kahetsevad oma võimetust lugeda lätikeelset ainestikku, leiab aga, et sellegi poolest olid nad oma eelkäijaist paremini ette valmistatud, kuna nad kahe peale kokku valdavad eesti, leedu, saksa, prantsuse ja vene keeli. (Loetelule võiks tegelikult veel lisada soome, rootsi, taani ja poola keeled, milliseid kõiki ka aegajalt vaja läks.)

„American Historical Review" ulatub ameerika ajaloolaste valdava enamuse lauale. Seetõttu on ajalooliste teoste levikule ja edaspidisele mõjule olulise tähtsusega, kas ja kuidas raamatut selles ajakirjas arvustatakse. Kriitika teaduslikes ajakirjades on sageli õige armuheitmatu ja puhast kiitust esineb harva. Kõige parem on muidugi hea arvustus (nagu Misiunas-Taagepera puhul), ent isegi valdavalt negatiivne hinnang on parem kui arvustuse täielik puudumine, sest ka halb arvustus teeb raamatu olemasolu eriteadlastele teatavaks. Kui aga midagi ei ilmu, tähendab see, et teost pole üldse märgatud või on leitud, et see on sõna otseses mõttes allpool arvustust.

Eestit ulatuslikult käsitlevaist teostest on „American Historical Review" viimase viie aasta jooksul arvustanud vist ainult viit. Peale Misiunas-Taagepera raamatu on need: E.C. Thaden ja teised, „Russification in the Baltic Provinces and Finland 1855—1914," kus professor Toivo Raun kirjutas eestlaste osa; S. Myllyniemi, „Die baltische Krise 1938—1941"; S. Zetterberg, „Suomi ja Viro 1917—1919; ning V.S. Vardys ja R.J.Misiunas, „The Baltic States in Peace and War", kus professor Olavi Arensil on artikkel Eesti Maapäevast a. 1917 ja mitmed artiklid puudutavad kõiki Balti riike, Paistab, et üksnes eesti ajalugu hõlmavaid uurimusi ei ole ulatunud ameerika ajaloolaste üld-ajakirja veergudele viimase viie aasta jooksul. Muude balti rahvaste ajaloost on arvustamist leidnud raamatud Dunsdorfsilt läti piibli kohta, Sennilt leedu ärkamisaja kohta ja Pistohlkorsilt baltisakslaste kohta.

IV Ülemaailmsest Eesti Arstiteadlaste Kongressist osavõtjad Royal York Hotellis, 9. juulil. Esireas paremalt viies kongressi organiseerija H. Sepp. (Pildilt puudub 15 osavõtjat). Foto — E. Liigand

KLENK'i Päevad novembris

Kesk-Lääne Eesti Noorte Koondis korraldab järjekordsed KLENK'i Päevad Ann Arboris, Michinganis Tänupüha ajal 22., 23., ja 24. novembril. Kavas eesti- ja ingliskeelseid ettekandeid koosolijate aktiivsel osavõtul. Lõpuks pidu. Huvitatuil küsida lähemat informatsiooni: KLENK, c/o Reet Maripuu, 3215 Rumsey Drive, Ann Arbor, Mi. 48105, USA. Tel. (õhtuti) 313-663-0238. Ann Arbor on 5 tundi autosõitu Chicagost või Torontost.

Keelenurk

VÜRTSID

Vanilje ehk vanill — troopiline ronitaim (kui on tegemist toiduga, siis ikka vanill, vanilljäätis, vanilllaste, vanillkreem).

Kardemon — selle taime viljad ja seemned.

Nelk.

Safran — safranikrookusest saadav kollane maitseaine.

Pipar.

Muskaat — eriline pähklisort.

Kaneel — kaneelipuu koor maitseainena.

Jüri Lellepi-nimeline mälestusfond jagab toetusi

Eesti Üliõpilaste Toetusfondi USA-s juhatus teatab, et jätkub stipendiumide vahendamine Jüri Lellepi nimelisest mälestusfondist 1985/86. Õppeaasta stipendiumideks on sooviavalduste sisseandmise tähtpäev 28. veebruar. 1985.

Sooviavaldusankeedid stipendiumideks on saadaval Toetusfondi juhatuselt järgmisel aadressil:

Estonian Students Fund in USA, Inc., P.O. Box 110, New York, New York 10185, USA.

Toetusfondi juhatus juhib tähelepanu tõigale, et sooviavaldused vajavad võrdlemisi põhjalikku dokumentatsiooni, mille muretsemiseks tuleks realistlikult varuda umbes kuu aega. Sooviavalduste saabumise tähtpäevaks, mil täidetud ankeedid koos kõigi vajalike lisadega peavad olema Toetusfondi juhatuse käes New Yorgis, on 28. veebruar 1985. Järelikult ei ole mõtet nõutada avaldus-plankette peale jaanuari lõppu, kuna kõik puudulikult täidetud, hilinenud, või vajalike lisadega varustamata sooviavaldused peavad jääma kaalumiselt välja.

Stipendiumid Lellepi mälestusfondist on õppimiseks kas Ameerikas või mujal vabas maailmas. Fondi rajaja soovide kohaselt on võimalik stipendiume saada ülikoolis õppimiseks ainult järgmistel aladel:

eesti keel, eesti ajalugu, eesti kirjandus, eesti kunst, eesti arheoloogia, eesti muusika, põllumajandusteadus, majandusteadus, inseneriteadused, metsandus, õigusteadus, arsiteadus, loodusteadused, filoloogia, filosoofia, poliitilised teadused, sotsioloogia, tehnoloogia, teoloogia.

Põhitingimuseks kandideerimisel on, et kandidaat valdaks eesti keelt ja ei pooldaks kommunistlikku ega mõnda muud totalitaarset riigikorda.

Jüri Lellepi-nimeline mälestusfond tegutseb Eesti Üliõpilaste Toetusfondi USA-s raamides. Mälestusfondi looja oli kauaaegne välis-eestlane dr. O. G. Lellep, kes mälestuskapitali rajas oma isa Jüri mälestuseks ligi 20 aastat tagasi. Fondi kapital on investeeritud sihtkapitalina ühe suurema Milwaukee panga haldusel; iga-aastased stipendiumid makstakse välja kapitali protsentidest, kuna põhikapital ise jääb puutumata. Selle läbi on kindlustatud Lellepi stipendiumiprogrammi jätkumine nii kauaks, kui leidub kvalifitseeritud kandidaate.

Lellepi stipendiumisummade jagamist korraldab viieliikmeline komisjon, milles on esindatud peale Eesti Üliõpilaste Toetusfondi veel järgmised neli organisatsiooni: New Yorgi Eesti Haridusselts, Eesti Teaduslik Ühing USAs, Eesti Üliõpilaskonna USA-s Vilistlaskogu ja EELK praostkonnad USAs.

Käesoleval õppeaastal (1984/85) jätkavad Lellepi stipendiaatidena õppetööd 13 eesti üliõpilast, kes moodustavad juba stipendiaatide 17. aastakäigu. Kogusummas jagatakse sel aastal välja $6400 järgmiste üliõpilaste vahel:

Ameerika Ühendriikides: Ilmar Klaussen, Merike Maimu Kõo, Kaarel Tõnis Laev, Torm Martinson, Lembit Rüütelmann, Salme Taagepera, Silvia Helen Vaher, Marco Roland Vercamer.

Kanadas: Ellen Valter, Kristiina Valter, Maie Pulst (kes õpib Saksamaal).

Rootsis: Johan Raud.

Saksamaal: Kalev Kasak.

ILMUS

Valev Uibopuu

„MEIE JA MEIE HÕIMUD"

PEATÜKKE SOOMEUGRILASTE MINEVIKUST JA OLEVIKUST

Ülevaade eestlaste ja nende hõimurahvaste päritolust, ajaloost ja aktuaalsest olukorrast uusimate teaduslike allikate valgusel. Ühisele üldosale lisaks esitab eriline üksikkeelte osa uusimat entsüklopeedilist andmestikku. Ulatuslik kirjandusloetelu haarab fennougristika nii klassikalist kui värskeimat allikmaterjali.

Raamatu ulatus ligi 300 lhk., sisaldades rikkalikult kaarte, tabeleid ja muud illustreerivat materjali.

Raamatu hind $27.00.

Hinnale lisandub postiteel tellides saatekulu: Kanadasse $1.90, USA-sse $4.24.

Müügil „MEIE ELU" talituses

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Etnograafiline Ring

alustab talvist tegevusperioodi neljap., 11. oktoobril, kell 6:30 Eesti Majas, kalssiruum nr. 12.

Nagu tavaliselt, on esimene kokkutulek peakoosolekuks. Sügisesel tegevusperioodil on ette nähtud puule põletamise ja värvimise kursus, mis algab 18. oktoobril ja kestab detsembri algusesse. Kursusest võivad osa võtta kõik mehed ja naised igas vanuses ka väljastpoolt Ringi liikmeskonda. Kursusest osavõtta soovijail on vajalik juba ennem omale muretseda põletusnõel, mida saab „hobbycraft'ide" äridest.

Väljastpoolt tulijaid palume endit varakult registreerida sekretärile, Eva Prii'le tel: 251-0737 või juhatajale Ene Runge'le, tel: 438-6500. Osavõtumaks on $25.00.- isikult.

Esimesel õhtul ja ka edaspidi võetakse vastu uusi liikmeid Etnograafilisse Ringi. Esto-aegsed näitused näitavad, millega Ring tegeleb. Hoiame rahvakunsti elavana. Ringi liikmed, kes ei soovi kursusest osa võtta, või on seda ala varem juba õppinud, tööta vad ja õpivad oma soovikohaselt muudel aladel.

Samas toimub igal tööõhtul ka tasuta nõuanne kõikidele soovijatele etnograafilise rahvakunsti ja rahvaröivaste valmistamise alal.

ETNOGRAAFILISE RINGI JUHATUS

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Meie Noored

Meeldejääv elamus

Paar kuud, mis „Esto '84-jast" möödunud, ei olegi mingi aeg pidupäevade unustamiseks. Need päevad ei ununegi nii pea, või kas üldse ununevadki. Mis seal imestada, otse uskumatu on veel mõelda, et suve kõige kuumematel ilmadel sai suurest Torontost eestlaste linn. Südalinnas lehvisid meie sini-must-valged rahvuslipud, aina vaata ja rõõmusta. Bussi peatused, allmaa raudteejaamad, suured ärid, kesklinna nooblimad hotellid olid peamiselt kohtadeks, kus eesti rahvast liikus. Küll oli inimesi rahvariietes, küll ilma, aga eesti keele rääkimisega ei olnud keegi tagasihoidlik. Pidustuste lõpppäevadel, kui Maple Leaf Gardens pärast etendusi omad uksepooled lahti paugatas ja sealt rahvamassid väljusid, siis tahtmatult sai jälle mõeldud ja öeldud, nagu suurparaadi päevalgi, uskumatu, et meid ikka nii palju on. Aga näe on! Tulime kokku ja pidutsesime üheskoos.

Allmaaraudtee jaama esine oli puupüsti eestlastest. Rong sai täis ja teine samapalju jäi järgmist ootama. Eesti keel oli ainuke keel, mida kuulda oli, ja rahvariiete rohkus silmale iluks ja vaatamiseks. Võhivõõradki naeratasid üksteisele ja vahetasid pidustuste muljeid. Ka mina vaatasin oma pinginaaberit ja mõtlesin: on vist üks Toronto Eesti Täienduskooli õpilane. Kui „Esto" rinnamärki nägin, tegimegi tugeva käepigistusega sõbraliku tere . . . " Noh, mis sulle senistest üritustest kõige rohkem meeldis?" küsin oma noorelt kaassõitjalt, kes tõepoolest osutubki täienduskooli õpilaseks.

„Ei oskagi öelda, palju toredaid sündmusi on olnud ja raske on kõige toredamat välja valida.", tuleb särasilmis sõbralik vastus. Ja siis ta mõtleb vähe. „Paraad oli vägev, Tore oli paljude lippude vahel marsside, aga siiski valguspidu oli ikka väga ilus."

Jah, igalühel oli midagi südamlähedast ja eriti toredat. Täna meenub mulle veel üks, kes oma arvamist avaldas ja ma arvasin seda väärt kirja panna.

Tema oli kanada päritoluga noor mees ja kui olime laulupeol oma rahvushümni lõpetanud, pöördus ta minu poole, ma nägin ta palgelt kahte pisarapärli alla veeremas. Ta ei häbenenudki neid, vaid küsis: „See oli teie rahvushümn . . . eks?"

„Nii see oli." vastasin.

„Mulle torkas silma, te seisite kõik erakordselt sirgelt, nagu auvalves. Ja veel, teie laulate oma hümni hoopis teisiti, kui olen hümnilaulmist kunagi enne kuulnud."

„Austame ja armastame oma rahvushümni, see tuleb kindlasti sellest."

„Ei, ei, seal on veel midagi, mida ma ei mõist, sellepärast küsingi. Vaadake, te olete mitmelt maalt siia kokku tulnud, aga hümni laulate nagu oleksite üks suur, suur laulukoor, kes on kaua aega kokkulaulmist harjutanud, mitte nii, kui igast ilmakaarest kokkujuhtunud rahvamass. Te algate täie rinna ja rõõmuga, siis laul jääb tasasemaks ja järsku laulate hoopis vaikselt, nagu loeksite palvet."

„Jah, see ongi palve, mida me laulame. „Su üle Jumal valvaku, mu armas isamaa jne. . . me palvetame vaikselt."

„Ja lõpuks jälle, kõik algate ühel ja samal ajal, uuesti valjusti ja ometi ei ole teil koorijuhti, kes märku annaks?"

„Nii see on", nõustun, me laulame oma hümni lapseast alates, meie vanemad ja õpetajad on seda meile õpetanud ja sama õpetame ka oma lastele. Meil on see loomulik ja selge, meie armastame oma isa-isade maad, sellepärast."

„Uskuge, kui seda kuulata, on üllas ja samuti liigutav. Olen teie pidustustest osa võtnud, kõik on tore, rahvariided, paraad, laulupidu ja kõik, aga kõige liigutavam oli ikkagi teie hümn."

Kui ma küsin ka endalt, mis oli kõige rohkem meeldivam ja meeldejäänud elamus. Pean ka ütlema, kõik üritused oli toredad, aga see noore mehe liigutav pihtimus, see kindlasti oli üks hea tunnustus meie rahvale ja elamus minule.

V.A. KIMBERG-KOTKAS

ESTO'84 TORONTO 150

Eesti Päevad

Iga nelja aasta järele tulevad eestlased üle maailma vabadelt maadelt ühte vabasse riiki kokku. Nad tulevad Soomest, Saksamaalt, Inglismaalt, Rootsist, Austraaliat, Hollandist, Brasiiliast, Prantsusmaalt, Belgiast, Ameerikast jne. „Eesti Päevadele". „Eesti Päevad" kestavad umbes üks nädal. Igal päeval on eestikeelsed ja rahvuslikud üritused. On rongkäik demonstratsiooniks, et nõuame oma maale vabadust. On eestikeelsed kontserdid, näidendid, rahvatantsud, ilusad võimlemised, spordivõistlused ja muud.

Sel aastal olid „Eesti Päevad" Torontos. Arvan, et kõik Toronto eestlased võtsid sellest osa ja suur hulk väliseestlasi oli meie linnas ka sel puhul. Oli väga huvitav kaasa teha ja igalpool käia. Oli niipalju eestlasi, nagu Toronto olekski Eesti linn.

Aastal 1972 pühitseti „Eesti Päivi" ka Torontos. Siis Toronto linnapea kuulutas selle nädala „Eesti Nädalaks".

Tore tunne oli, kui nägid igalpool Esto rinnamärke, särke, lippusid ehk kui kuulsid raadios, nägid televisioonis eestlasi! Ootan uusi „Eesti Päivi".

TRINA LÄTE
Toronto E.S. Täienduskool

Kukk Hanno

Sõbralikul talunaisel oli tore suur kana. See kana haudus välja suure hulga kanapoegi, mille üle perenaine oli rõõmus. Ta läks igal hommikul üsna vara kanalasse ja toitis kana ning ta väikesi poegi. Ühel hommikul jälle kanalasse minnes kohkus ta hirmsasti: öösel oli sinna tunginud rebane ja oli ära söönud kanamamma ja kõik ta pojukesed. Ainult üks pisike pojuke oli järel, see jooksis valjusti piiksudes kanalas ringi.

Naine viis kanapoja ilusasse sooja kööki, pani ta seal väikesesse korvi, mille kattis vatiga, ning läks ise õue talitama.

Kui perenaine uuesti kööki tagasi tuli, oli sündinud midagi imelist. Pliidil lamas ja lõi nurru suur majakass, üsna vastu teda, ta käppade vahel, magas mahajäetud väike kanapojuke. Naine ehmus, aga ta ei puudutanud kassi, vaid istus lähedale ja ootas mis nüüd saab. Aga kass ei teinud kanapojukesele mingit kurja, vaid hoolitses kenasti väikese loomakese eest, nagu oleks selle õige ema. Päeval viis ta kanapojukese jalutama, nagu oleks ta päris kassike. Kõik inimesed naersid, kui kanapojuke jooksis piiksudes kassi kannul. Kass lakkus tibukest ja mängis üsna ettevaatlikult temaga, õhtul magasid mõlemad teineteise kõrval pliidil. Kanapojuke roomas üsna kassi käppade vahele, viimane lõi mõnusasti nurru.

Niiviisi kanapojuke kasvas suureks ja tast sai uhke, suur, kirju, kukk, keda kõik imetlesid. Kuna ta oli talts ja usalduslik, oli ta ka kõigi lemmik. Uhkelt tõi ta igal hommikul välja omad kanad. Need armastasid teda, sest ta kires rõõmsalt ja siblis nii innukalt toitu oma kanadele. Kui õhtu saabus, ta viis kõik kanad kanalasse ja meelitas ning lokutas seni, kuni kõik olid õrrel. Siis läks ta uhkete sammudega üle õue, kõõgi ette, koputas nokaga niikaua uksele, kuni see avati. Kõndis uhkelt otse läbi kõõgi pliidi juurde, kus kass lamas. Siis lendas ta pliidile ja liibus üsna lähedale vastu kassi. Nii magasid nad mõlemad hommikuni. Siis kukk Hanno lendas pliidilt ja kires omad kanad ärkvele. Hanno oli kogu maja lemmik.

„LASTE RÕÕM" Oktoober 1938.

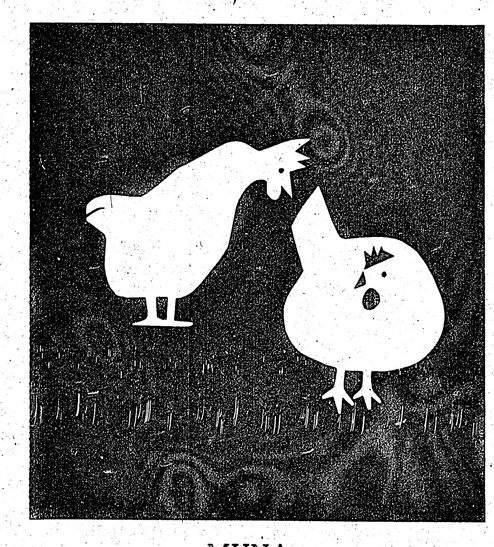

MUNA

Meie talus on palju kanu. Kõik nad munevad iga päev ühe muna. Mina lähen ja korjan nad pesadest ära. Endile jätame söögiks nii palju mune, nagu vajalik.

Hiljuti valisin kümme ilusat, valget ja siledat muna. Panin nad pessa tagasi, et kana hakkaks neist tibusid välja hauduma. Mõnikord paneme munad haudemasinasse, siis saame palju ilusaid tillukesi tibupoegi.

Kord leidsin ma ühest pesast eriti suure muna. Kana oli selle muna pesa äärele tõuganud. Mulle tuli soov just seda muna haududa, tahtsin näha, kas sellest suurest munast tuleb ka suurem tibu. Panin ta igal öösel oma voodisse padja alla. Midagi ei juhtunud.

Viisin ta siis tagasi kana kuuti. Ootasin iga päev, mis sellest munast saab.

Ühel päeval koolist koju tulles ei leidnud ma enam seda muna kana pesast. Arvasin, et ema on selle suurema kanapoja tuppa viinud.

Jooksin tuppa ja oma imestuseks nägin, et mu väike õde istus laua juures ja ta ees oli suur kuhi valgeid munakoori koos minu äravalitud katkise munaga.

TAMARA TAMBRE
Toronto E.S. Täienduskool

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

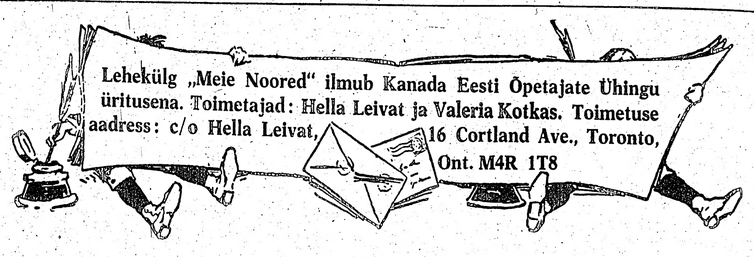

Õpetaja ütles et . . .

Oli esimene koolipäev sel sügisel. Nagu harjumatu oli istuda jälle koolitoolidel. Suvi oli sündmusterikas. Laager enne Esto 't ja paar laagrit pärast seda. Nüüd oli see möödunud nagu unenägu. Õpetaja andiski esimeseks koduseks ülesandeks kirjutada kirjand „Läinud suvi". Ma võiksin sellest raporteerida või kirjutada mitmeid sündmusi, kuid ma pole veel nagu „sõiduvees". Nii ütles isa. Vanaema mainitses, et sa ju lubasid, ema lisas: „Ükski džentleman, olgu noor või vana, ei tohi oma lubadusi murda". Džentlemen tahan olla ja selleks jääda!

Püüdsin koolis õpetaja kõnelust jälgida ega vaadanud palju ringi, mis teised poisid teevad. Õpetaja toonitas klassis mitu korda neid mõtteid, mida õpetajad Esto ajal oma koosviibimistel otsustasid. Seda panid kõik õpilased tähele, et eesti keel peab eesti lastel puhas, selge ja korralik olema. Et nüüd hakatakse koolis õpilastelt rohkem nõudma. „Ai,ai . . ." sosistas Rein mu kõrval. „Kodutööd peavad alati kõigil olema korralikult tehtud ja eestikeelseid raamatuid ja ajalehti tuleb lugeda. Emakeele oskus on tarkus ja haridus, mida tuleb säilitada. Ainult pidevalt õppetööd tehes võime . . ." Nüüd ma enam ei saanud tähele panna, sest Rein võttis mu vihiku ja tahtis sinna kellegi karikatuuri kriipseldada. Pidin vihiku ta käest ära tõmbama, siis just õpetaja pilk ütles mulle, et Urmas, miks sa askeldad muude asjadega, kuule seda, mis mul on öelda . . .

Ma ei tõuganudki Reinu küünarnukiga, libistasin vaid enda vihiku oma ette tagasi, tegin pai näo ning kuulasin veel erksamalt õpetaja sõnu.

Õpetaja kõneles järjekindlusest, juhuslik töö ei andvat tulemusi. Valetada kunagi ei tohtivat, et tegin kodutöö küll valmis, aga väike õde tõmbas vihiku katki või ma unustasin oma töö koju, jätsin kogemata allmaa jaama . . .

Tean ise, et valetamine on inetu, kuid sellele ei ole ma varem mõelnud, kui kõik aina valetaksid, siis oleks maailmas kohutav segadus . . . Esto puhul kuulsin mitu korda, et riigis, mille all meie kodumaa praegu kännatab, valetavad isegi kõrged ametnikud ja ülemused ning lapsi õpetata nende valesid uskuma. Inimesed ei teadvatki, mis on tõsi, mis vale.

Jälle eksis mu mõte mujale. Õpetaja kõneles kindlast tahtest. Kindla tahtega võivad need lapsed, kes läinud aastal päris head ei olnud, end muuta. Ärgu vaid vaadaku teisi, et Ants ka ei oska küllalt selgelt lugeda või Liisa kirjutab ikka veel t asemel d. Teiste vigu on palju kergem näha kui iseenda puudusi tähele panna. Laiskusest lahtisaamine olevat iseloomu tugevaks kujundamine. (Usun, et nii ta ütles.)

Viisakusest oli ka juttu. Kui puudub viisakus, siis pole haridus täielik. Iga haritud inimene on viisakas, see ilmneb ta sõnades, väljendustes ja käitumises.

Õpetaja lõpetas: „Pidage meeles mu sõnu. Kui toimite nende järgi, saavutate häid tulemusi õppetöös, tajute tööröömu ja valmistate rõõmu kodustele ning kõigile eestlastele. Olgu need sõnad teil meeles, võtke see õpetus koju kaasa!"

HELLA LEIVAT

SÜGIS SALM

Süngust, sügishingust on tuule häälel,
midagi erilist helendust, valendust metsaveerel.
Taamal lamab mahalangenud madal mänd,
püsib paigal üksik valgevaigune känd.

Tuul teateid toob tormist, äiksest,
mis mühisevast, mõllavast merest kaikus.
Metsa varjus veelgi leiget sügispäikest,
suursugust, pühalikku loodusvaikust.

Aeg jätkab oma igavest käiku, reeglipärast,
ajalõnga tagasi püüan kerida mälus.
meenutan suvepäivi, mis kullastud päikesesärast,
viibin ometi eemal toorest tormist, kärast.

Päikeselgi sinitaevas on sügistuurid,
silm rahutult raskeid rünkpilvi uurib.
Sügislehtede vaikses languses, sajus
suve elustav paitus, kirevus vajus.

HELLA LEIVAT

Laste ja noorte raamatud

EESTI AJALUGU TÄIENDUSKOOLIDELE	4.50
MEIE KODUMAA	4.50
KODU KOOL (vihk)	1.50
H. Jänes MEIE EMAKEEL II	8.60
H. Jänes MEIE EMAKEEL III	5.00
H. Rajamaa & H. Leivat MEIE EESTI KEEL I	10.40
H. Rajamaa EESTI AABITS	3.50
ÕPETA MIND LUGEMA I	5.00
ÕPETA MIND LUGEMA II	5.00
V. Lenk EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.00
E. Muuk LÜHIKE EESTI KEELEÕPETUS I	4.50
H. Parlo & J. Aavik EESTI KIRJANDUSLUGU I	4.50
R. Raag UUSI EESTI SÕNU	10.00
A. Mägi VALIMIK LUGEMIST NOORTELE	5.80
V. Tauli KEELE KORRALDAMISEST JA NORMIMISEST	3.00
EESTI AJALUGU TÄIENDUSKOOLIDELE (töövihk I)	2.50
A. Kajasaar EESTI MAATEADUS I vihk (kodu ja koduümbruse loodus)	3.50
A. Kajasaar EESTI MAATEADUS II vihk (elust ja olust Eestis)	3.50
TUNNE EESTIT — EESTI RAHVASTIK (vihk)	4.00
E. Muuk ja H. Rajamaa VÄIKE ÕIGEKEELSUSE SÕNARAAMAT	8.00
H. Jänes MAAILMA KIRJANDUSE PEAJOONI	7.50
NOORTE LAULIK	4.00
MINU VARAMU — koguteos noortele	10.00
GAIDERI TÖÖ	1.50
TULEHOIDJA (Üksik numbrid alates 1980—1984)a.	2.50
H. Mäelo VÕIDUKARIKA MÄRGI ALL	2.50
E. Laidsaar KOMPANI POEG	2.00
E. Michelson SKAUTLIKUL TEEL	3.25

Postitamine tasandub hinnale saatekulu.

Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Minu lemmiktool

Mul on lemmiktool alati käepärast, kui seda vajan. Ta on mulle nagu hea sõber. Ta ei jookse kunagi ära mu juurest. Mu tool on pruun, suur, pehme ja väga mugav. Ta on mulle vahest puhkepaigaks, vahest loen seal, kuni jään tukkuma. Mõnikord pahas tujus vajun tooli pehmesse sülle ning lesin seal, kuni hea tuju tagasi tuleb . . .

Kord ma päästsin oma tooli vanemate käest. Nad tahtsid selle välja visata. Tool olevat vana, inetu ning ei sobivat üldse teiste esemetega meie meelelahutusruumis.

Ma istusin siis sellele toolile ja ütlesin: „Kui mu tooli välja viskate, siis visake mind koos sellega. See tool on mu sõber, ta hellitab ja hoiab mind. Mina teda mingi hinna eest ära ei anna"!

Tool jäeti rahule. Ta seisab ikka meie keldritoas ja ootab mind. Ta otsekui kutsub mind sinna lugema, sinna rahulikusse paika, pehmesse sülle. Seal on mu lemmikpaik.

RISTO LEIVAT
Toronto E.S. Täienduskool

Mulle meeldib . . .

Mulle meeldib olla eestlane, sest võin vaielda oma kanada kooli õpetajale vastu ja tema ei mõista mind ega saa minust aru. See on vaid üks tühine ja väike osa mu arvamistest.

Mulle meeldiks sõita Eesti, et näha oma vanemate ja vanavanemate sünnimaad, aga . . . Olen kuulnud palju Eestist, kui ilus seal on, aga ka seda, kui raske on seal elada valelikkude venelastega. Nüüd ma ei tea, kas ma praegu siiski tahaksin sinna sõita ja elada seal.

EKKE LOO
Toronto E.S. Täienduskool

Miks ma käin eesti koolis?

Kui keegi oleks küsinud seda minult paar aastat tagasi, ma oleksin ütelnud: „Sest mu ema soovis, et ma seal käin", ja see olnuks tõsi. Nüüd aga ma olen eesti koolis käinud mitu aastat ja mul on hea meel, et mu ema soovis, et käiksin eesti koolis.

Ma ei teadnud ju varem, et kõik, mis ühenduses Eestiga on nii huvitav. Eesti kool õpetas mulle eesti keelt, eesti ajalugu, maastikku, linnu. Eesti kool tegi mind uhkeks! Nüüd olen uhke eestlane.

ARVO LAANSOO
Toronto E.S. Täienduskool

„MEIE ELU" on eestluse hoidja ja ühendaja paguluses, püüdes kaasa aidata eesti keele säilitamiseks ja kasvava noorsoo hoidmiseks meie rahvusgrupi liikmena — seepärast lugege ja tellige „MEIE ELU".

Humpti-Tumpti

Humpti-Tumpti metsa läks,
seal ka ära eksis.
Kuidas nüüd küll koju saad . .?
Orav pilkas, keksis.

Humpti-Tumpti ütles endal'
mida tühja töinad,
hakka kohe astuma
küll kord koju jõuad.

Ehki mets on suur ja paks,
küll tal ükskord äärgi,
eks ju maapeal peale metsa
põllud, lilled säälgi.

Humpti-Tumpti astus kähku,
väiksed jalad küll,
põllu äärde jõudes hüüdis
metsas polnud hull!

V.A. KIMBERG-KOTKAS

Anne Simson-Kallas oma auhindadeg

Dr. Simson-Kallas:

Lapsed olgu Ee aukülalised, vaeslaps

— Teeme oma lastest tuleviku Eesti Päevade aukülalised, mitte vaeslapsed, ütles 6000 miili kauguselt Havai saarelt tulnud dr. Eduard Simson-Kallas, avaldades kriitikat Esto '84 korralduse kohta.

Kohtudes dr. Simson-Kallas'ega noorte kergejõustiku võistlustel, mis peeti 9. juulil East York'i staadionil, tekkis huvi temaga pikemalt vestelda sportlikust tegevusest laste ja noorte kasvatamisel. Dr. Simson-Kallas on psühholoog ja kasvatanud oma 8-aastane tütre Anna haruldaseks heaks sportlaseks. Ta elab Ühendriikides, vaheldumisi Monterey linnas Californias ja Havai saarel. Tuli Esto '84 pidustustele selleks, et tütar saaks võtta osa noorte spordivõistlustest.

EI OLNUD KORRALDAJAID

Kuna temal ei olnud teada võistluste aega ega kohta, siis läks ta seda küsima Esto '84 büroost, mis sel ajal asus juba Royal York hotellis. Sealt vastati, et registreerimise tähtaeg on möödunud ja tal soovitati oma tütar viia vaatama Toronto loomaaeda. Sai siiski teada aja ja koha ja läks õigeks ajaks staadionile.

Sinna olid kohale tulnud ka kõik teised noored eesti sportlased Ühendriikidest, Rootsist, Austraaliast, Uus-Meremaalt ja Kanadast, kuid mitte ühtegi korraldajat. Samuti olid kohal ka kõik pealtvaatajad, kellede enamus olid lastevanemad. Pealtvaatajate hulgas oli ka dr. Jaan Roos, kes oma lapsi tõi sinna võistlema. Kui tunniajalise ootamise järele ikkagi ühtegi korraldajat kohale ei ilminud, siis dr. Jaan Roos hakkas kokkutulnud noorsportlaste vanematega nõu pidama, mida ette võtta. Kokkukogunenud rahvas asus seisukohale, et nad ise korraldavad spordivõistluse. Dr. Jaan Roos asus korraldama ja lastevanemate hulgast tulid kohtunikud, mõõtjad, starterid. Võistluste sekretäri ülesanded võttis endale Eda Treumuth Ühendriikidest. Võistlejad registreeriti kohapeal ja ka Anna Simson-Kallas pääses sel teel võistlema.

Ta on üks tuntumaid eesti noorsportlasi Ühendriikides ja juba seitsme aastaselt oli tal võidetud üle kahesaja karika. Tema peaala on karate, kus ta on juba musta vöö kandja, mis on selle ala kõige kõrgem aste. Peale karate võistleb ta veel kergejõustikus, tennisemängus ja ujumises. Nendel võistlustel tuli ta esimeseks 60, 100, 200 ja 1500 m jooksudes, kõrgus- ja kaugushüppes, võites kuus kuldmedalit. Peale selle võitis ta veel kuus kuldmedalit ja ühe hõbemedali ujumises.

Alles siis kui võistlused käisid täies hoos, ilmus sinna ka mõni korraldaja Esto '84 poolt.

Aili Helm

REŽIIM, SEE KÕLAB UHKELT

Müügil „MEIE ELU" ta

958 BROADVIEW AVE., TORONTO,

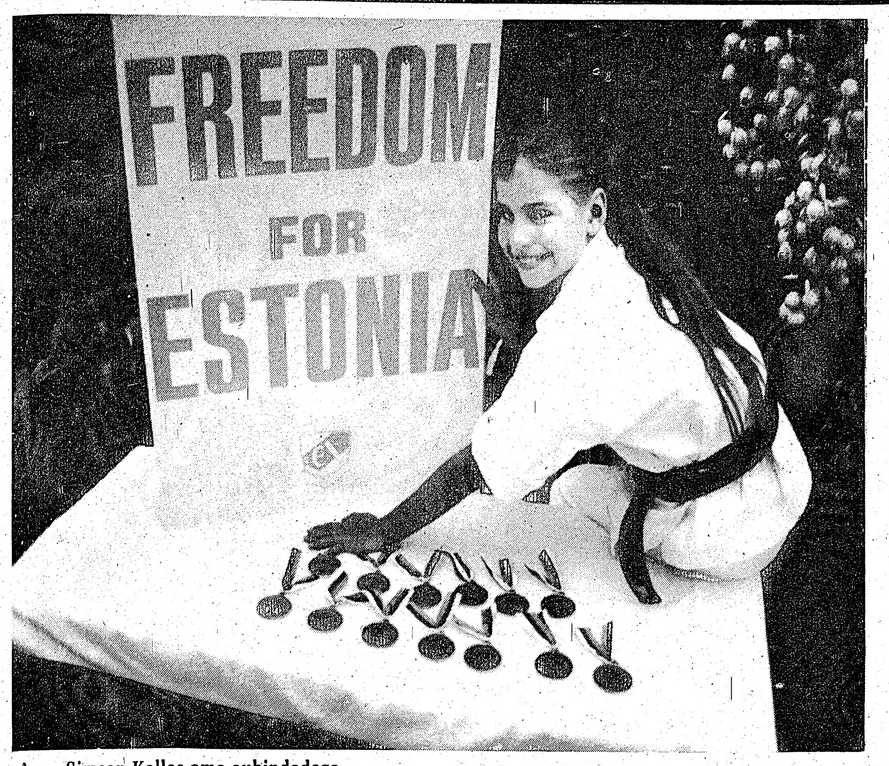

Anne Simson-Kallas oma auhindadega.

Dr. Simson-Kallas:

Lapsed olgu Eesti Päevade aukülalised, mitte vaeslapsed

— Teeme oma lastest tuleviku Eesti Päevade aukülalised, mitte vaeslapsed, ütles 6000 miili kauguselt Havai saarelt tulnud dr. Eduard Simson-Kallas, avaldades kriitikat Esto '84 korralduse kohta.

Kohtudes dr. Simson-Kallas'ega noorte kergejõustiku võistlustel, mis peeti 9. juulil East York'i staadionil, tekkis huvi temaga pikemalt vestelda sportlikust tegevusest laste ja noorte kasvatamisel. Dr. Simson-Kallas on psühholoog ja kasvatanud oma 8-aastane tütre Anna haruldaseks heaks sportlaseks. Ta elab Ühendriikides, vaheldumisi Monterey linnas Kalifornias ja Havai saarel. Tuli Esto '84 pidustustele selleks, et tütar saaks võtta osa noorte spordivõistlustest.

EI OLNUD KORRALDAJAID

Kuna temal ei olnud teada võistluste aega ega kohta, siis läks ta seda küsima Esto '84 büroost, mis sel ajal asus juba Royal York hotellis. Sealt vastati, et registreerimise tähtaeg on möödunud ja tal soovitati oma tütar viia vaatama Toronto loomaaeda. Sai siiski teada aja ja koha ja läks õigeks ajaks staadionile.

Sinna olid kohale tulnud ka kõik teised noored eesti sportlased Ühendriikidest, Rootsist, Austraaliast, Uus-Meremaalt ja Kanadast, kuid mitte ühtegi korraldajat. Samuti olid kohal ka kõik pealtvaatajad, kellede enamus olid lastevanemad. Pealtvaatajate hulgas oli ka dr. Jaan Roos, kes oma lapsi tõi sinna võistlema. Kui tunniajalise ootamise järele ikkagi ühtegi korraldajat kohale ei ilminud, siis dr. Jaan Roos hakkas kokkutulnud noorsportlaste vanematega nõu pidama, mida ette võtta. Kokkukogunenud rahvas asus seisukohale, et nad ise korraldavad spordivõistluse. Dr. Jaan Roos asus korraldama ja lastevanemate hulgast tulid kohtunikud, mõõtjad, starterid. Võistluste sekretäri ülesanded võttis endale Eda Treumuth Ühendriikidest. Võistlejad registreeriti kohapeal ja ka Anna Simson-Kallas pääses sel teel võistlema.

Ta on üks tuntumaid eesti noorsportlasi Ühendriikides ja juba seitsme aastaselt oli tal võidetud üle kahesaja karika. Tema peaala on karate, kus ta on juba musta vöö kandja, mis on selle ala kõige kõrgem aste. Peale karate võistleb ta veel kergejõustikus, tennisemängus ja ujumises. Nendel võistlustel tuli ta esimeseks 60, 100, 200 ja 1500 m jooksudes, kõrgus- ja kaugushüppes, võites kuus kuldmedalit. Peale selle võitis ta veel kuus kuldmedalit ja ühe hõbemedali ujumises.

Alles siis kui võistlused käisid täies hoos, ilmus sinna ka mõni korraldaja Esto '84 poolt.

KOLM ESITUST

Jälgides Esto '84 ürituste korraldamist, selgus dr. Simson-Kallasele siin kolm suurt eksitust: 1. Noori taheti vanadest sel viisil eraldada, et neid juhiti „Salakõrtsi". 2. Laste osa peaaegu täiesti puudus ja 3. Laste käitumine rahvapeo ajal eraldi ruumis oli ebasobiv. Ta ütles, et vabas läänemaailmas ei eraldata noori vanadest ega ässitata vanade vastu. Eesti lapsed olid vaeslapsed Toronto Eesti Päevadel. Ühendriikides korraldatavad Eesti Päevad on selles osas alati palju paremini korraldatud. Lastepidu, mis Lääneranniku Eesti Päevadel on alati olnud väga edukas ja tähtis osa üldkavast, puudus täiesti Torontos.

Loobime kerge käega raskeid sõnu: eesti lapsed vabas maailmas on eesti rahva tulevik! Torontos oli erakorraliselt sobiv aeg neid mõtteid, suuri sõnu teoks rakendada. Kahjuks Torontos see peaaegu täielikult puudus. Lapsi aga soovitati siin loomaaeda viia.

Teguviis, et suvelaagritesse võetakse lapsi ainult hea eestikeele oskusega, on täiesti vale, arvestades meie praegust olukorda. Laste suvelaagrid, eriti aga Eesti Päevad, on kokkutulekud, kus lapsed, kellede eesti keel on puudulik, saavad uut huvi ja vaimustust emakeele õppimiseks ja kasutamiseks.

Rahvapeo osas dr. Simson-Kallas leidis, et lastele nende eriruumis ei osatud korraldada mittemingisugust omavahelist lastepidu ega teha nendele sobivat muusikat, vaid selleasemel oli seal nende kõrvakuulmist rikkuv vali „rock"-muusika. Eesti kultuuriga ei ole sellel muusikal midagi ühist. Oli unustatud, et Eesti Päevade siht on eesti kultuuri võõrsil süvendamine, eriti noorte hulgas.

LAPSED ON TULEVIK

„Meie laste ignoreerimine Toronto Eesti Päevadel on andestamatu. Kas oli see korraldajate pimedus või asjatundmatus? Lapsed on meie tulevik, meie usk ja meie lootus. Ärgem kunagi korrakem Toronto Eesti Päevade vigu! Teeme oma lastest tuleviku Eesti Päevade aukülalised, mitte vaeslapsed." Nii kõlavad dr. J. Simson-Kallas'e viimased laused minu helilindil.

Tema juhatused ja selgitused spordi kasulikkusest laste kasvatamisel ja tema tütre Anna arendamise kirjeldamine sportlaseks, on samuti helilindil ja see on väärtuslikuks materjaliks Toronto Eesti Spordiselt Kalevile sportliku tegevuse arendamisel meie noorte hulgas.

HARALD RAIGNA

Aili Helm

REŽIIM, SEE KÕLAB UHKELT

See on niiud triloogia kolmas raamat Eesti naiste kannatustee kirjeldusest Nõukogude okupatsiooni all. Algas see romaaniga "Kuradil ei ole varju" Tallinna Naistevanglas a. 1945. Teine osa, "Vägivallamaa" kirjeldas poliitvangide elu Vorkutas Stalini ajal. Käesolev teos kirjeldab naisvangide elu pärast Stalini surma poliitvangide eri laagris. See on kirjeldus raskest ning lootusetult hallist laagrielust, kus ometi alati midagi ka juhtub. Tähelepanu pälvib vangide vapper psühholoogiline vastupanu raskes olukorras. Teosesse liitub ka kirjeldus streigist ja selle julmast mahasurumisest meestelaagris.

Müügil „MEIE ELU" talituses

958 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4K 2R6

BVL nõuab N. Liidu väljaheitmist

Balti Vabadusliidu neil päevil toimunud pressikonverentsil L.A. Eesti Majas, massimeedia esindajate rohkel osavõtul, teatas liidu esindaja, et BVL nõuab N. Liidu väljaviskamist Rahvusvahelisest Olümpiakomiteest. Toodi esile, et venelased nagu nii astuvad sealt välja ise enne 1988. a. Eni Nõukogude väljaviskamine praegu on kohasem ja iga põhjendatud, kuna nad boikoteerisid viimast olümpiat ja avaldasid survet teistele riikidele temale järgnemiseks ning korraldasid siis ise oma olümpia Moskvas. Samuti nad saatsid laimukirju Aafrika jt. riikidele, andes mõista, et neid saatis Klu-Klux-Klan USA-st. BVL rõhutab, et sarnane tegevus halvab Rahvusvahelise Olümpiakomitee tegevust, kusjuures on ebatõenäoline, et Moskva võtaks osa järgmisest olümpiast Lõuna-Koreas. N. Liidul ei ole mingit respekti inimese suhtes. Ka varemalt on olümpiaade toimunud nendeta. On kahju, et Ida-Euroopa rahvad andsid alla venelaste survele ja ei julgenud tulla Los Angelese, kuna USA ei olnuks nõus neile tagasi andma ärahüppajaid. Venel ei ole enestel mitte palju medalite võitjaid, neiks on Moskva poolt alistatud rahvaste sportlased, kaasaarvatud eestlased, lätlased ja leedulased Kremli poolt okupeeritud riikidest.

Toodi ka ette, et Eesti, Läti ja Leedu peavad olema õiguslikud Rahvusvahelise OK liikmed, kellede esindajad valiti eluaegseiks liikmeiks seal. Sellekohased kirjad koos nõudega N. Liidu väljaviskamiseks saadetakse BVL poolt Rahvusvahelise OK kõigile liikmetele, liidu esimehele J. Samaranchile ja välismaa spordiliitudele. Aktsiooni laiendatakse ka teistele maadele. Loeti ette Rahvusvahelise OK Charterist (1978) lause 3: „No discrimination in them (The Games) is allowed against any country or person on grounds of Race, Religion or Politics." ABC tvvõrk ja mitmed raadiosaatjad andsid ülaltoodust koheselt ülekandeid.

Post läheb kallimaks

Kanada Post töötab puudujäägiga ja selle ärahoidmiseks on kavas tõsta kirjasaatekulu 2 cendi võrra alates 1. jaan. 1985. Võrreldes Ühendriikidega, kus hariliku kirja saatmiseks on kasutamisel 29-cendine mark ja Postivalitsus selle juures teeb aastas $600 miljonit tulu riigile, Kanada Post 32-cendise kirjamargi juures töötas möödunud aastal suure puudujäägiga. Möödunud 3 aasta jooksul on riik maksnud juure postile kulutuste katteks $1.3 miljardit. Posti puudujääki kavatsetakse kaotada kirjamargi hinna tõstmisega ja töötajate tööproduktsiooni tõstmisega 20%, mis nende tööproduktiivsuse viiks lähedale USA postiteenistujate tööproduktiivsusele. Postiteenistujate ametiühing on selle peale vastanud „no way". Kanada postiteenistuja puudub töölt keskmiselt 18 päeva aastas, 2 korda nii palju kui USA postiteenistuja.

Lisaks kõigele on Kanada postiteenistujate ametiühingu poolt kavatsus alustada oktoobris või enne jõule streiki, kui uue töölepingu sõlmimisel Kanada Post ametiühingu palkade tõstmise nõudmisele vastu ei tule. Ametiühingu juhatusel on kavas nõuda oma liikmete töökindlustust, kõrgemat palka, paremaid töötingimusi ja 32-tunnist töönädalat. Lihtsamas keeles see tähendab 4 päeva tööd nädalas ja 3 päeva puhkust. Postiteenistujad, kes valdavad prantsuskeelt saavad aastas lisatasu $800.

Tänukiri Los Angelese linnapeale

Linnapea Tom Bradley korraldas Los Angelesi raekojas vastuvõtu Vaba Olümpiaadi esindajaile. Seal anti temale sõbraliku suhtumise eest üle tänukiri. Eesti noori sportlasi esindasid Mati Laan ja Olav Padjus. Kohal olid läti, leedu ja ukrainlaste esindajad. Tuleb märkida, et ka Los Angelese politsei suhtus Vaba Olümpia ürituse ülima sõbralikkusega, millise sportliku vastudemonstratsiooni peakorraldajaiks olid BVL ja Ülemaailmne Leedu Noorte Ühing.

„HUNGARIAN VILLAGE"

restorani esimesed omanikud on tagasi ja valmis teid teenima südamliku ungari külalislahkusega.

leegitsevad ungari road
romantiline mustlasmuusika
saalid pidusöökideks

Laudade ettetellimiseks helistada 922-5401 ehk 922-5741

990 BAY (üle tee „Sutton Place" hotellist)

TASUTA PARKIMINE!

Eesti sportlastel hea edu Soome turniiril

Soomes viibis edukas ujumismeeskond Eestist, kes võitis kahepäevases maavõistluses oma põhjanaabrit 173,5—124,5.

Ka kergejõustikus Heino Puuste võitis kõik oma vastased nii töölissportlaste kui ka Oulu odaviskamisvõistlustel. Tema oda lendas üle 90 meetri.

Parima resultaadi sai meeste 400 m segaujumises Allan Kiil, tehes uue Eesti rekordi 4.38,45. Ka teine koht läks eestlasele, Raul Laidveele (4.40,36). Meeste osas olid medalimehed:

400 m vabaujumine: 1. Ivar Stukolkin 4.03,35, 2. Argo Tammemäe 4.08,81. — 100 m rinnuliujumine: 2. Kaupo Meier 1.07,91, 4. Antti Aasma 1.11,56. — 200 m segaujumine: 1. Erkki Lõhmus 2.10,83, 2. Oleg Labzin 2.14,08. — 100 m liblikujumine: 1. Sven Rivik 58,15, 2. Argo Tammemäe 58,82. — 4x400 m teateujumine: 1. Eesti 3.36,36.

Naisterahva osas olid tipul:

100 m vabaujumine: 1. Aivi Liiv 1.00,28, 2. Pille Haug 1.01,33. — 200 m rinnuliujumine: 1. Marina Trofimova 2.46,76, 2. Õie Kaaring 2.47,63. — 100 m seliliujumine: 2. Merla Ristla 1.08,34, 3. Irina Dunet 1.08,52. — 200 m liblikujumine: 1. Trin Kitsel 2.22,59, 3. Raily Maalust 2.24,91. — 800 m vabaujumine: 1. Aivi Liiv 9.03,74, 3. Katrin Viigel 9.27,62. — 200 m segaujumine: 2. Marina Trofimova 2.25,97, 3. Raily Maalust 2.26,51. — 4x100 m teateujumine: 1. Soome 4.28,41 (uus Soome rekord), 2. Eesti 4.35,64.

Teise päeva tulemustes paigutusid medalimeesteks/naisteks Ivar Stukolkin (1.), Tammemäe (2.), Liiv (1.), Haug (3.), Meier (2.), Aasma (4.), Trofimova (2.), Karing (3.), Labzin (1.), Lõhmus (2.), Ristla (2.), Rivik (3.), Dunet (3.) ja Allan Kiil (1.).

Sport

Kalju Mandre-Manno orienteerumisvõistlust lõpetamas.
Foto — H. Raigna

Eestlased orienteerumisvõistlustel

Ontario lahtised orienteerumismeistrivõistlused peeti laupäeval, 22. ja pühapäeval, 23. septembril Albion Hills'i pargis „Credit Valley Orienteers" klubi korraldusel. Võistlused toimusid noorte, naiste ja meeste klassides, vanusegruppide järgi. Võistelda tuli kahel päeval, erinevatel radadel ja tagajärjed arvestati kahe päeva tulemuste kogusummade alusel.

Eestlastes võtsid võistlustest osa Mall Peepre-Bishop Ottawa'st, Kalju Mandre-Manno ja Theo Vellend Toronto'st, kes võistlesid M-55 vanuseklassis. Theo Vellend saavutas 2-se koha, võites hõbemedali ja Kalju Mandre-Manno tuli kolmandaks, võites pronksmedali. Võistlusrada M-55 klassis oli laupäeval 5 km., kümne kontrollpunktiga, 175 m. tõusuga ja pühapäeval 5,2 km. üheteistkümne kontrollpunktiga, 205 m. tõusuga.

Lõpptagajärjed (kahe päeva kogusummana) M-55 klassis: 1. Dick de St. Croix — 128 min. 21 sek., Niagara Falls, Ont., 2. Teo Vellend — 184 min. 19 sek., Toronto, 3. Kalju Mandre-Manno — 192 min. 54 sek., Toronto.

Mall Peepre-Bishop haiguste tõttu pühapäeval enam ei võistelnud. Võistlustest võttis osa 157 võistlejat, nendest Ontario'st 137, Quebec'ist 4, Nova Scotiast 1, Ameerika Ühendriikidest 13, Rootsist 1 ja Austraaliast 1. Ilm oli võistlusteks soodne, laupäeval päikesepaisteline, pühapäeval pilvine. Võistlusrajad olid rasked, kõrgete tõusudega. Võistluste korraldus oli eeskujulik. Kanadas on orienteerumine viimase 20 aasta vältel laialt levinenud ja need olid Ontario 18. meistrivõistlused.

A-klassi orienteerumisvõistlustel laupäeval, 8. ja pühapäeval, 9. septembril saavutas Theo Vellend M-55 vanuseklassis esikoha, võites kuldmedali. Võistlus laupäeval toimus Uxbridge metsapiirkonnas 4.2 km pikkusel rajal 10 kontrollpunktiga ja pühapäeval Ballantrae piirkonnas Vivian metsas 4.1 km rajal 7 kontrollpunktiga.

Lõpptagajärjed (kahe päeva kogusummana) M-55 vanuseklassis: 1. Theo Vellend, Toronto 149 min. 34 sek., 2. Leif Lundgaard, Ottawa 165 min. 53 sek.

H.R.

Eesti sportlastel palju rohkem olümpiamedaleid

„Meie Elu" lehe 9. augusti numbris ilmunud kirjutis „eestlased olümpiamängudel vajab täiendamist, eriti osas, kus on loetletud eestlaste poolt võidetud medalid. Artikli autor, signatuur AHR möönab ise ka, et nimestik ei pruugi olla täiuslik. Kuid puudu on üsna palju — tervelt kaks kolmandikku, esitatud nimed moodustavad medaleid võitnud eesti sportlastest ainult umbes ühe kolmandiku. Lisada tuleks järgmised nimed ja platseeringud:

1952. a. Helsingis — Ilmar Kullam, Heino Kruus ja Joann Lõssov, kõigil korvpallis hõbe. Samal aastal Bruno Junk 10 km käimises pronks.

1960. a. Roomas — Hanno Selg viievõistluse meeskonnavõistluse hõbe ja Aleksander Tshutshelov purjetamises („Finn"klass) hõbe.

1964. a. Tokios — Jaak Lipso korvpallis hõbe.

1968. a. Mexico Citys — Jaak Lipso, Anatoli Krikun ja Priit Tomson, kõigil pronks korvpallis.

1976. a. Montrealis — Avo Pikkuus jalgrattaspordis (meeskondlik maanteesõit) kuld ja Raul Arnemann sõudmises (neljalisel roolijata paadil) pronks.

1980. a. Moskvas — Ivar Stukolkin 4x200 m teateujumises kuld ja 400 m vabaujumises pronks; Mait Riisman veepallis kuld ja Viljar Loor võrkpallis kuld.

Lõssov, Tshutshelov, Krikun ja Stukolkin on vaatamata vene nimedele eesti sportlased. Ülalolevast nimestikust on välja jäetud mordvalanna Svetlana Tshirkova (kuld floreti naiskonnavõistluses 1968. a.) ja venelane Georgi Zazhitski (pronks epee meeskonnavõistluses 1972. a.), kellede staatus on kahtlane. Nõukogude tava kohaselt on nad nõuk. eesti sportlased, kuna medalivõitmise ajal nad elasid Eestis. Sportlase kuuluvuse määrab tema elukoht. Seetõttu ei leia me nõuk. eesti medalivõitjate nimestikust Jüri Tarmakut, Jüri Tamme ja Mait Riismani. Nende elukohad olid Leningrad, Kiiev ja Moskva.

On üllatav, et artikli autor nagu poleks kuulnud Moskvas 1980. a. vasaraheites pronksmedali võitnud Jüri Tamm'est. Ta toob viimase eesnimeks Yuriy koos küsimärgiga.

Õige ei ole ka väide, et 1932. aastal Los Angeleses ei olnud Eestist osavõtjaid. Ei olnud küll otse Eestist tulnud atleete, kuid meie maa oli siiski esindatud kahe USA-s elava sportlasega. Nendeks olid maadleja Osvald Käpp ja jooksja Alfred Maasik, kes esinesid aga edutult.

Me ikka veel ei tea kindlasti, millal eesti rahvusest sportlased esmakordselt astusid olümpia-areenile. Tsaari-Venemaa võttis esimest korda mängudest osa 1908. aastal Londonis, kus selle võistkonda kuulunud H. Lind saavutas maratonijooksus 19. koha. Teda peetakse eestlaseks, kuid Eesti kergejõustiku- ja olümpiaajaloo uurijad pole tänaseni suutnud kindlaks teha tema päritolu ja käekäiku.

–Efka–

Nikolai Küttis võitis bridzhiturniiril Montrealis

CAN-AM bridzhiturniiril Montrealis tulid meisterklassis võitjaks Nikolai Küttis ja George Biro Torontost. Võistlused kestsid nädalpäevad ja lõppesid 16. septembril. Nikolai Küttise võit turnjiri kõrgeimas klassis on eriti hinnatav, 20 aastat tagasi ta mängis samal, peamiselt Põhja-Ameerika mängijaid hõlmaval, turniiril koos Erik Viires'ega ja tulid võitjaks meeste paarismängus. Erik Viires on praegu Montrealis edukas bridzhiõpetaja.

Eesti arst valvekorras

29. ja 30. septembril
dr. T. Maimets 469-1322
6., 7. ja 8. oktoobril
dr. T. Sauks 461-0912
13. ja 14. oktoobril
dr. M. Leesment 481-6834
20. ja 21. oktoobril
dr. R. Pahapill 921-7777
27. ja 28. oktoobril
dr. J. Marley 921-7777

TEIE KANADA SÕJAVÄGI

Kanada ei ole kunagi olnud sõjaliselt kallaletungiv rahvas.

Kuid juhtudel, kui kutsutakse vabatahtlikult mehi ja naisi tööülesanneteks kanada sõjaväkke, nad täidavad omi kohustusi ennastsalgava andumusega. Tänapäeva sõjaväepraktika ja põhilised tavad minevikust kasutatakse võitlusteks tuleviku nõuetele vastavalt.

Kanada sõjavägi on vastutav Kanada maa-ala järelvalve ja kaitse eest, kohustatud kaitsema P.-Ameerikat NORAD'i kokkuleppe kohaselt, täitma NATO kohustusi ja täitma rahvusvahelise rahuvahendaja osa.

Sõjaväeliste kohustuste kõrval anname abi õnnetuste puhul, olgu see siis veeuputus, metsapõlemine, reostumine õliga või otsimine ja päästmine. Meie kavandame ja hoiame korras teesid ja ehitame sildu. Meie jätkame tähtsat osa Kanada arenemises.

Meie võimaldame treeningut üle 60 erinevale tööalale, enam kui 20-nes klassifikatsioonis. Tasume ülikooli õppekulud neile, kes selleks on kvalifitseerunud.

Lisainformatsiooniks noorte karjäärile kanada sõjaväes, külastage lähimat noorsõdurite vastuvõtupunkti või helistage „collect" (saaja poolt tasutud kõne). Oleme kollases telefoniraamatus „recruiting" nime all.

THE CANADIAN ARMED FORCES
LES FORCES ARMÉES CANADIENNES

Canada

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Ontario M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel.483-4103
Kantselei tel. 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387
Tel. kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Koguduse 36. aastapäeva JUMALATEENISTUS pühapäeval, 30. septembril kell 11 hommikul. Õp. Andres Taul.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Leerieelsed.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 7. oktoobril kell 11 hommikul. Õp. E. Heinsoo. PIIBLITUND kell 10 hommikul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kl. 9.30 hommikul. Samal ajal ingliskeelne pühapäevakool.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID neljapäeva õhtuti kl. 6—8; kolmapäeva hommikuti kl. 9.30 kuni 12 päeval.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti kl. 10.00—18.00 ja neljapäeviti kl. 12.00—15.00.

Üliõpilane Ando Kass sai EELK Peetri koguduse stipendiumi õpingute jätkamiseks. 1000 dol. suuruse stipendiumi andis koguduse esimees A. Tork üle jumalateenistusel, kus meenutati kodumaalt lahkumise 40. aastapäeva. Foto — Lembitu Ristsoo

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 30. sept. kell 11.00 h. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 7. okt. kell 11.00 h. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Ingliskeelne jumalateenistus kell 1.00 p.l.

Pühapäeval, 14. okt. **kell 5.00 p.l.** LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Solistina esineb bariton Arvo Mitt. Laulab koguduse segakoor. Pärast jumalateenistust kohvilaud eeskavaga ja koguduse käsitööringi väike loterii.

Pühapäeval, 21. okt. kell 11.00 h. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kiriku kantseleis teisipäeviti kella 6.00—8.00 õ. ja neljapäeviti kella 2.00—8.00 õ. Kiriku kanselei on avatud neljapäeviti kella 10.00—8.00 õ.

Üheksa perekonda mõjustavad Kanada majandust

Toronto „Globe and Mail'is" avaldatud Dan Westell'i uurimuse kohaselt 9 miljardeid dollareid omavad perekonnad kontrollivad, suunavad ja mõjustavad suurt osa Kanada majandusest. Nendeks on Bronfmanid, Thomsonid, Desmarais, Reichmann'id, Weston'id, Block'id, Southern'id ja Seaman'id. Nemad omavad ja kontrollivad kokku $39.9 miljardi suuruses Kanada tööstuslikke ettevõtteid. Ligemale pool sellest summast kuulub Bronfmani perekonnale — $17.8 miljardit. Arvestatud ei ole era- ja mitte tööstuslikku vara, mille hulk ei ole kontrollitav.

Kanada rikkamatest perekondadest 3 on inglise, 3 juudi, 1 prantsuse ja 2 Kanada (Alberta) päritoluga.

Eriteadlastel majanduse alal puudub kindel seisukoht, kas selline varanduse kuhjumine üksikute perekondade kätte on riigi majandusele kasuks või kahjuks. Koos perekondliku vara kasvamisega on kasvanud nende perekondade geniaalsel juhtimisel ka riiklik vara. Kui need perekonnad omavahel võistlevad, siis hinnad surutakse alla ja tarbijad võidavad. Kui nad omavahel lepivad kokku hindade hoidmises, siis hinnad on kõrged ja rikkad rikastuvad.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave. Tel. 698-5615
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres.
Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 30. septembril kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja PIIBLIKOOL täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulab noorte trio. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.). Kell 6.30 ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Toomas Rüdmik.

Kolmapäeval, 3. oktoobril kell 7 õ. PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4309
KR 5. Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 7. okt. kell 2.00 p.l. kodumaalt lahkumise 40. aastapäeva tähistamise JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raag'i juhatusel. Laululehed. Jumalateenistusele järgneb ühine koosviibimine kohvilauaas, millest kõik on palutud osavõtta.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 30. sept. kell 1.30. Teenib õp. A. Jalonen.

Lõikuse tänupüha JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 7. okt. kell 3 p.l. armulauaga. Laulab koguduse nais-ansambel. Jumalateenistusele järgneb koosviibimine kohvilauaga.

LEERIÕPETUSEST osavõtta soovijail, kes seda veel teinud ei ole, teatada pärast jumalateenistust või telefoni teel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL kell 3—3.30 p.l.

Pühapäeval, 30. sept. kell 10.15 h. PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanuile (K. Vaikla) ja noortele. Kell 11.00 h. JUMALATEENISTUS, kodumaa lõikuse-tänupüha, kõneleb K. Raid „Tänu Taaveti lauludes II", segakoor Ch. Kipperi juhatusel, puhkpillid. Kell 6.00 õ. „JUUBELIKAJAD" Torontost ja Tallinnast, Martin-Wilbiks'i kvartett.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 30. sept. kell 11.00 h. MISSIOONI JUMALATEENISTUS, teenivad V. Ojaste ja E. Saraoja. Laulab naisansambel.

Pühapäeval, 30. sept. kell 3.00 JUMALATEENISTUS „Ehatares", teenivad H. Sepp ja E. Saraoja. Laulab naisansambel.

3. okt. kell 7.30 õ. PIIBLIPALVETUND ainel „Meie aeg".

OTTAWA EESTI EV.LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

Koguduse 33. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS on laupäeval, 29. septembril kell 4 p.l. Jumalateenistusele järgneb koosviibimine kohvilauas.

Eesti vabatahtlike viimane lahing kodumaalt taandumisel

Saksa sõjaväelane, kes langes vangi Eestis, jutustab viimasest lahingust ja eesti vabatahtlike saatusest

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716

Teate eelseisvast tagasitõmbumisest sain Kurtna laagris. Tol ajal olin positsioonil soos, Jõhvi lähedal. Kui sain selle vapustava teate, ruttasin üle uue kaigastammi oma üksuse juurde, et teha ettevalmistusi tagasitõmbumiseks. Taandumine kulges korralikult, saime kohtade nimed, kus pidime jälle kokku saama. Igatahes valitses juba kahe päeva pärast nõutus, kuna paikadesse, kuhu tahtsime minna, oli vahepeal juba venelane sisse tunginud, ning asula okupeerinud.

Ka eesti ohvitserid olid muutunud järelmõtlikuks, võiks öelda koguni nad olid meeleheitel. Ühes väikses metsatukas nägin kompanii eestlasi, kes ei tahtnud minna enam edasi ning tahtsid endid tõenäoliselt nõukogude sõjavangi anda.

Nüüd tekkis aga kõigil teedel lausa põgenemine. Kõik üksused tahtsid minna edasi, aga keegi ei teadnud kuhu!

Usun, et see pidi Iisaku-Rakvere ruumis olema. Meie tuline nöörsirget teed pidi läbi ühe metsatuka mõisa või lossi juurde. Oli see Iisaku?

Kui selle segagrupi-eestlased, sakslased jne — esimesed jõudsid maanteele, tuli vasakult üks tank, millele lühikese aja pärast järgnes kaks tanki. Siis tuli üks veomasin umbes 20-ne punaarmeelasega.

Ma ei tea, miks sõdurid maanteekraavis, kes olid küllaldaselt varustatud tankirusikatega, neid tanke ei rünnanud. Võimalik, et nad oli tankide ilmumisest väga üllatatud. Ka pole ma kindel, kas tankidel oli küljes märke idenfitseerimiseks. Olin maateest umbes 300 m eemal.

Pikk kolonn jätkas oma marssi sama suunas, meie ületasime tee, kus sõitsid vastase tankid ning jõudsime ühte mõisa või lossi, millel oli tüüpiline torn. Meid tulistati sellest tornist.

Kui nüüd selle üle järele mõtelda, usun, et 3 tanki ja veoauto punaarmeelastega jõudis teist paralleelteed pidi varem sellesse mõisa või lossi kui meie.

Kohe pärast mõisat oli puutüvedest ehitatud tankitõke, üle väikse künka oli maantee Rakveresse. Meist mõlemil pool oli mets. Paremalt poolt metsast saime tuld jalaväe relvadest. Hoolimata sellest ründasid vaprad eestlased viimase hurraaga seda metsa. Üks vene tank tuli meile teed pidi vastu ning see tulistati põlema ühe vapra eestlase poolt.

LÕKSUS

Nüüd alustasid venelased meid kui lõksu langenuid valju hurraaga ründama. Mõlemilt poolt teed tulid metsast jalaväelased — eestlased vene univormis — välja ning hüüdsid mitmes keeles: „Tulge välja!". Nad oletasid, et ka metsas on sõdureid. Kui sakslased ja eestlased maanteele tulid, ei talitatud nendega kui sõjavangidega, vaid nad lasti pärast lühikest sõnavahetust püstolkuulipildujatest maha.

Juhin tähelepanu veel ühele juhtumile, mida jälgisin enne tankirünnakut.

Tanktõkke ees seisis üks väike puumaja, millest tulime enne tankirünnakut mööda. Tsiviilelanikud — naised ja tüdrukud — olid rõõmsad eesti sõdureid nähes. Aga järsku — ma ei tea põhjust — tulid eesti vabatahtlikud vihaselt vandudest majast välja. Seepeale seisis maja kohe leekides. Võin oletada, et majas või keldris olid varjul punaarmeelased, kes meie üksust pärast tankirünnakut tahtsid seljatagant rünnata.

Selle lühikese lahingu ajal, enne nõukogude jalaväe rünnakut, hoolitsesin haavatute eest, keda paigutasin hobuvankrile, kuna võis oletada, et katsume endid välja murda Rakvere suunas. Järsku seisis samal kõrgusel, kus põles vene tank, üks eesti major Wehrmachti univormis mu kõrval. Ta andis mulle käsu, et asun oma kahe vankritäie haavatutega kolonni tippu. Vankrid olid tähistatud Punase Risti lippudega. Ülejäänud üksusele anti võimalus jätkata marssi koos meiega. Usun, et see major, kes kandis küll varrukal Eesti vappi, oli saadetud meie juurde venelaste poolt. Sest lõksus, kuhu olime sattunud, oli ääretu segadus.

Tegin nimetatud majorile veel teatavaks, et kolm vene tanki on nähteulatuses. Need olid ilmselt samad tankid, mida nägime maanteelt. Tankid sõitsid allpool meid ühes väikses orus positsioonile. Oli selgelt näha, et nad juhtisid oma kahuritorud meie kolonnile. Kui seda märkasin, hüppasin vankrilt maha ning juba lõhkes granaat meie läheduses. Salapärane major oli järsku kadunud! Otsekohe ruttasin oma kolonni juurde, hoolitsesin kiiresti haavatute eest, põgenesin siis, kui kõlas kõrvulukustav „hurraa" vasakule teed metsa.

VANGID MÕRVATI

Olin oma kõrvaga, mitte silmaga tunnistajaks, kuidas eestlased vene univormis, kes juba mainitud nõudmisega saksa, eesti, hollandi ja taani keeles kutsusid mehi metsast välja maanteele, kus nad lasti püstolkuulipilduja tulega maha. Veel täna kuulen haavatute anuvat oigamist, kes vankril lamades pidid nägema, kuidas venelased lasid maha sõjavangi langenuid. Nad palusid: „Kamerad, ma olen haavatud . . ." Venelaste juures kutsus see esile ainult öela naeru.

Otsustasin oodata hõredas metsas ära, kuidas asjad arenevad. Pärast veidi aega kestnud vaikust, pöördusid venelased vasakule poole metsa tagasi. Võis kuulda joobnud vene sõdurite röökimist, samuti vägistatavate eesti naiste kiljuvaid appihüüdeid. Need eestlannad olid põgenenud koos meie üksusega. Pärast umbes tund aega kestnud joobnute röökimist ja naiste kiljumist oli jälle vaikus. Oli kuulda ainult käsklusi.

Korraga oli kuulda üksiklaske, koerte haukumist ja komandohüüdeid. Venelased olid koertega teel, et otsida surnuid. Igale langenule anti kuklalask, et mitte langeda ohvriks vene taktikale: „Surnut markeerida ja seljatagant rünnata."

Siis kostus kolmekordne vile, millele otsijad vastasid vilesignaalidega. See tähendas, et otsimisaktsioon oli lõpetatud. Mulle oli see kergenduseks, ma ootasin ära järgmise hommiku. Korraga seisid mu ees kaks eestlast vene univormis. Mind võeti vangi ja viidi rügemendi komandopunkti. Sattusin vene sõdurite jõuku, kes mind paljaks rööviside. Kaugemal ma nägin vene ohvitseri laitmatus univormis. Ma läksin tema juurde ning andsin talle au kandade kokkuloömisega. See kutsus venelaste hulgas esile naeru ja pilke. Aga vene kapten lõpetas selle, kutsus mind saksa keeles oma korterisse ühes talumajas.

KAS OLITE RIIPALU ÜKSUSES?

Ta oli mu vastu väga viisakas, küsis, kunas olin viimati puhkusel ja siis tuli küsimus: „Kas olite ka Riipalu võitlusgrupis?" Kuna ei olnud põhjust salata, vastasin jaatavalt: „Jah, mu komandör oli kolonelleitnant Riipalu." Kui olin seda öelnud, kahvatas eestlane, vene kapten, ja küsis minult: „Mis auaste oli Riipalul?" Vastasin: „Ta oli kolonelleitnant."

Mulle oli see piinlik ning ootasin ära, mida kapten mulle ütleb. Kui ta oli kohmetusest kogunud, ütles ta mulle: „Olin Riipaluga koos sõjakoolis. Näete nüüd, mis mina olen." Ta näitas oma õlakuid. Ütlesin: „Teie olete kapten." Ma usun, et ta tahtis sellega näidata temale tehtud oletatavat ülekohut.

Pärast seda jutuajamist koguti sõjavangid teeristile Rakvere suunas. Üks kolonn umbes 500 mehega marsis Rakverre. Vahepeal oli sinna kogunenud umbes 2000 sõjavangi, kes saadeti pärast öö kestnud pausi Kohtla-Järvele endisse vene sõjavangide laagrisse, mis oli täis lutikaid.

Juba Rakveres korjati meie palgaraamatud kokku ja vangid sorteeriti rahvuste järgi. Kohtla-Järvel oli öeldavasti 3000 eestlast Eesti Diviisist koos meiega ja teiste Relva-SS-meestega mitmest SS-diviisist olema. Kontakt meie ja eestlaste vahel polnud venelaste poolt lubatud, aga siiski oli ausaid ja rõõmsaid jällenägemisi endiste kamraadidega, keda ma ju kõiki pidin tundma!

Tahan tulla tagasi veel ühe juhtumi juurde. Ühel päeval oli ühe langenud nõukogude ohvitseri matus muusikaga. Mõned päevad pärast seda kutsuti kaks noort eestlast venelaste juurde, kus neile anti parimat sööki, et nendelt midagi välja uurida. Ma ei tea, kas need eestlased olid ohvitseri surmaga kuidagi seoses. Mõlemad eestlased vaikisid ning poosid endid seejärel üles. Selle teate sain ühelt usaldusväärselt kamraadilt, kes töötas vene ohvitseride köögis kokana.

TÄNUAVALDUS
Südamlik tänu kõigile, kes meie
AUREL
surma puhul meile kaasa tundsi
rohkete lilledega viimasele teek
Suurim tänu praost Emmanu
koorile, koorijuht Guri Raag'il
solist Erika Veskimets-Solom'il
line rahustav mõju.
Südamlik tänu hr. H. Ründ
Loosberg'ile, pr. M. Laansoo'le j
eest organisatsioonide nimel, n
jäävad elama.

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147

bilane Ando Kass sai EELK
ri koguduse stipendiumi
gute jätkamiseks. 1000 dol.
se stipendiumi andis ko-
se esimees A. Tork üle juma-
nistusel, kus meenutati ko-
alt lahkumise 40.aastapäe-
Foto — Lembitu Ristsoo

Üheksa perekonda õjustavad Kanada majandust

onto „Globe and Mail'is" aval-
Dan Westell'i uurimuse koha-
miljardeid dollareid omavad
onnad kontrollivad, suunavad
ustavad suurt osa Kanada ma-
sest. Nendeks on Bronfmanid,
sonid, Desmarais, Reichmann-
eston'id, Block'id, Southern'id
aman'id. Nemad omavad ja
llivad kokku $39.9 miljardi
es Kanada tööstuslikke ette-
d. Ligemale pool sellest sum-
uulub Bronfmani perekonnale
.8 miljardit. Arvestatud ei ole
mitte tööstuslikku vara, mille
i ole kontrollitav.

ada rikkamatest perekonda-
on inglise, 3 juudi, 1 prantsuse
anada (Alberta) päritoluga.

eadlastel majanduse alal puu-
ndel seisukoht, kas selline va-
se kuhjumine üksikute pere-
de kätte on riigi majandusele
s või kahjuks. Koos perekond-
ara kasvamisega on kasvanud
perekondade geniaalsel juhti-
ka riiklik vara. Kui need pere-
d omavahel võistlevad, siis
surutakse alla ja tarbijad või-
Kui nad omavahel lepivad
hindade hoidmises, siis hin-
kõrged ja rikkad rikastuvad.

RONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
ards Walkway, Willowdale,
Ontario M2J 4T9
499-6488

VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL kell 3—3.30 p.l.

päeval, 30. sept. kell 10.15 h.
PÄEVAKOOL täiskasvanui-
aikla) ja noortele. Kell 11.00 h.
LATEENISTUS, kodumaa
-tänupüha, kõneleb K. Raid
Taaveti lauludes II", sega-
h. Kipperi juhatusel, puhkpil-
li 6.00 õ. „JUUBELIKAJAD"
ost ja Tallinnast, Martin-Wil-
kvartett.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
Borncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
562 Jones Ave. Tel. 461-2077

päeval, 30. sept. kell 11.00 h.
OONI JUMALATEENISTUS,
d V. Ojaste ja E. Saraoja. Lau-
sansambel.
päeval, 30. sept. kell 3.00 JU-
TEENISTUS „Ehatares",
d H. Sepp ja E. Saraoja. Lau-
sansambel.
t. kell 7.30 õ. PIIBLIPALVE-
ainel „Meie aeg".

TAWA EESTI EV.LUTERI U PAULUSE KOGUDUS
King Edwardi ja Wilbrodi
tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

duse 33. AASTAPÄEVA JU-
TEENISTUS on laupäeval,
tembril kell 4 p.l. Jumala-
sele järgneb koosviibimine
uas.

OOTAMATULT LAHKUS MEIE ARMAS SÕBER JA KAASEESTLANE

VIKTOR REILJAN

surnud 9. septembril 1984 Thunder Bay's

Mälestame sügavas kurbuses ja avaldame kaastunnet abikaasale AINO'le

MINNA ALATALU
JENNY ja JUHAN ALUTALU
AGNES ja ARNO ERDMAN
ALEX HEIN
ARVED JAAKO perega
SIGRID ja TIIDO KAAR
EDUARD KASK perega
KAJA, PETER ja HEINO KENT
FRIEDA KOMPUS
ELLI KOODI
LINDA KRUPP
EVALD KRUUS
MAIMU ja FRED KÖÖSEL
ALIDE ja ALEX LEHTSALU
ELSI ja ARNO LILLEMÄE
AINO ja JAKOB MILLISTVER
KARL MITT
KARL MUSTIS
ELLEN ja ARTHUR MÄEHANS perega
LINDA PAUSK
ELLA PEREMEES
IRENE ja VIKTOR PIHLAP
OLVI PINT
LIISA ja KALJU PUNA perega
KARL PÄTS
EDGAR PÕLTSAMAA
EVA ja LEO RAUDSEPP
LAINE RÄITSAKAS perega
ALMA ja ARNO SAGURI perega
MAIJA ja RICHARD SOKK perega
AMANDA STEINBERG
HARRY TERAMAA
ALEX TIKMANN
LINDA ja HELMUT TUBRO
VIENO, MARIAN ja JULIUS TÕNTS
DALE, ROBERT, ALEXANDER ja ROLAND TÕNTS
RITA ja PAUL VASNEVSKY

KALLIST SÕPRA

JULIUS OHSOLIN'i

mälestavad kurbuses

ELLA ja JUHAN KESAMAA

MÄLESTAME LEINAS HEAD SÕPRA

VIKTOR REILJAN'i

LINDA ja OSVALD TUULE
ARNOLD KOPPA

ARMAST SÕPRA

VIKTOR REILJAN'i

mälestavad kurbuses

VELTA ja AIN KURM
HELGE KURM
MARY JANE ja ENN KURM

MÄLESTAME LUGUPIDAMISES

LYDIA JÜRIMA'd

neiuna Luts
sündinud 10. aprillil 1886 Saaremaal
surnud 22. septembril 1984 Floridas

EHA ja PAUL RIST
NIINA RANDVERE
FRIIDA GUTMANN
LIISI ja VALTER PIIGLI

Lahkus igaviku rahusse meie armas sõber, lugupeetud eestlane, meie ühiskonna tugi

VIKTOR REILJAN

surnud 9. septembril 1984 Thunder Bay's

mälestavad

Puhka rahus

VOLDEMAR ja SIGNE PÕLDAAS

KALLIST KAUAAEGSET SÕPRA

LYDIA JÜRIMA'd

mälestab leinas

FRIIDA PIIBE perekonnaga

Uinus igavesele unele meie lugupeetud eestlane ja kauaaegne seltsi tegevliige

VIKTOR REILJAN

surnud 9. septembril 1984 Thunder Bay's

Mälestab vaikses leinas

Puhka rahus!

THUNDER BAY EESTI SELTS

MEIE ARMASTATUD

AUGUST ARU

sündinud 6. novembril 1906 Eestis
surnud 14. septembril 1984 Torontos

mälestavad leinas

BERTTA
REIJO

TÄNUAVALDUS

Südamlik tänu kõigile, kes meie unustamatu armsa ema

AURELIE SOO

surma puhul meile kaasa tundsid, meiega leinama jäid ja teda rohkete lilledega viimasele teekonnale saatsid.

Suurim tänu praost Emmanuel Lepik'ule, tema koguduse koorile, koorijuht Guri Raag'ile, organist Roman Toi'le ja solist Erika Veskimets-Solom'ile. Heal muusikal on üks imeline rahustav mõju.

Südamlik tänu hr. H. Ründva'le, pr. H. Aun'ile, pr. I. Loosberg'ile, pr. M. Laansoo'le ja pr. E. Kungla'le järelhüüete eest organisatsioonide nimel, mis kinnitasid, et mälestused jäävad elama.

Tütred HILMA ja HELVE

HAUAKIVID

Eesti ettevõte

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)

487-2147

MÕTTESÄHVATUSI

Inimene on väärkonstruktsioon. Ta elab enamasti teiste arvel.

Alguses oli sõna — lõpuks fraas.

Rikas olla on ainult siis ilus kui ollake vaene.

Kes väidab, et ta naisi tunneb, pole gentleman.

Kogunud NIHITS

William Muld suri Stokholmis

Stokholmis suri 11. septembril tuntud eesti pedagoog ja koolipoliitik William Muld 70 aasta vanuses.

William Muld oli sündinud 14. aprillil 1914 Rõngus, Võrumaal. Maapaguluses töötas ta pedagoogina rootsi poolel, olles aga samaaegselt aktiivselt ja juhtivalt tegev Eesti Komitees eesti koolide õiguste eest võitlemisel, samuti kuulus ta aastaid eesti õpetajate organisatsioonide juhatustesse.

Viimastel aastatel oli ta kroonilise haiguse tõttu sunnitud eemal olema aktiivsest elust.

Vene diplomaat sai surma Afganistanis

Afganistani vabadusvõitlejad asetasid pommi pealinn Kabuli lennuväljale. Pomm lõhkes augustikuu viimasel nädalal ja surmas 42 isikut, nende seas üks Nõukogude diplomaat. Tema laip oli viidud lennuväljalt N. Liidu saatkonda ja saadetud sealt Moskvasse.

Kabuli raadio teatel haavata oli saanud rohkem kui 100 isikut. Pommi viijatel oli õnnestunud pääseda üle piiri Pakistani.

Vabadusvõitlejad on võitluses venelaste poolt ametisse pandud Karmali pooldajatega ja N. Liidu okupatsioonivägedega, kelle üldarv Afganistanis on 105,000 meest, kaasaarvamata transport- ja tagalateenistused. Viimastes lahingutes venelased on kaotanud Afganistanis 2000 meest, 3 miljonit afganistanlast on, arvates sõja algusest 1979. a., põgenenud Pakistani. Venelased süüdistavad Pakistani valitsust USA töörüstana Afganistani mässuliste abistamises ja neile poliitilise varjupaiga andmises.

JURISTID

ENN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste 3450
Kontoris — 363-0073
Kodus — 360-8776
Mitmekülgne praktika

OPTIKUD

RATAS OPTIK
465-6251
219 DANFORTH AVE., TORONTO
Suur valik parima kvaliteediga moodsaid raame. Kõik klaasiliigid saadaval. Täidame ka kodumaiseid retsepte — ÕIGESTI, ja soovikorral postitame.
Raamid $12.00—200.00.
KAASMAALASTELE
10% HINNAALANDUST.

KORTERID

Kaks tütarlast otsivad kolmandat, et
JAGADA ÜHISELT MAJA
Cabbagetown'is.
Omaette magamistuba.
Helistada 922-0468 pärast kella 6.00 õ. Küsida Anne't või Ivea't.

OTSIN TÖÖD
võtan vastu ükskõik missuguse töö. Töö enda pärast — palk ei ole probleemiks. Uustulnuk 49 a. Tehniline haridus, praktikat 13 a. department store manager, 14 a. marketing & sales manager, 4 a. torustiku ja elektri sisseseadete alal Kesk- ja Lõuna-Ameerikas. Keeled: eesti, saksa, inglise, hispaania. Helistada: Ülo — 293-1034.

MÜÜGID

MÜÜA
Muskokas suvila, kabiin, paat ja mootor. Mööbel. Laius 200'.
Telefon 248-0465

ELEKTRIK
Igasugused elektritööd, parandused, uuendused, kodudes või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

MeieElu
ÜKSIKNUMBRID ON MÜÜGIL:
TORONTO
Poko's Meat Products äris ... 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen .... 141 Danforth Ave.
The Finnish Place ..... 5463 Yonge St. Willowdale
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 Algoma St.

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)
EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.
„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:
Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.
Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).
Nimi: .....
Postiaadress: .....
Kuupäev .....
.....
(Allkiri)

Õpetaja Albert Roosti ametisse õnnistamiselt Sudburys. Vasakult — praost A. Taul, Vana-Andrese koguduse esimees T. Orav, A. Roost, sopran T. Norheim, piiskop K. Raudsepp, õpetaja A. Roost, soome koguduse õpetaja L. Junkkari ja Sudbury koguduse esimees J. Kõverik.

Suur sündmus Sudbury kirikuelus

Õpetaja Albert Roost õnnistati koguduse vaimulikuks

Jumalateenistus pühapäeval, 16. septembril kujunes Sudbury eestlastele sügavaks usuliseks elamuseks. Õpetaja Albert Roost õnnistati EELK Sudbury koguduse vaimulikuks.

A. Roost on sündinud Saaremaal ning saanud kesk- ja ülikooliharidu-se Vabas Eestis. Oma usulise tunnetuse sai ta varakult oma vanematelt, sest temalisa oli kauemat aega Karla koguduse nõukogu liige ning osavõtt pühapäevastest jumalateenistustest oli loomulik. Torontos on ta olnud kauemat aega Vana-Andrese koguduse esimees. Ta õppis Usuteaduslikus Instituudis 1978—1981.

Õnnistamistalituse pidas piiskop Karl Raudsepp, kes oma jutluses esile tõstis õpetaja Roosti kui ainukest cum-laude lõpetajat Usuteaduslikus Instituudis ning kutsus kogudust oma õpetajat toetama ja tema eest palvetama. Assisteerisid praost A. Taul ja kohalik Soome koguduse õpetaja Lari Junkkari. Õpetaja Roost luges ette piiskoppide karjasekirja 40-nda pagulusaasta puhul, millele järgnes palve kodumaa eest koos ühislauluga „Su üle Jumal valvaku". Jumalateenistuse muusikalises osas esines sügava tunnetusega sopran Tamara Norheim.

Pärast jumalateenistust toimus kiriku seltskondlikus ruumis ühine õhtusöök. Oma tervituskõnes meenutas piiskop Raudsepp Sudbury koguduse asutajana mälestusi koguduse elust. Tervitajatena võtsid sõna veel praost A. Taul, õpetaja L. Junkkari ning Vana-Andrese koguduse esimees T. Orav, kes oma kõnes tõstis esile õpetaja A. Roosti võimeid osava organisaatorina ja hea diplomaadina kui koguduse endist esimeest. Kirjalikke tervitusi oli saabunud Montreali Jaani, Londoni Pauluse ja Toronto Jakobi kogudustelt. Eeskava osas esines sopran T. Norheim mitme lauluga, saades kiiduavalduste osaliseks.

Aeg möödus kiiresti ja varsti oli lahkumise tund — jäi kõigile sügav unustamatu usuline tunnetus mälestuseks.

K. A. LEHELA

Valitsegu teie keskel vabadus, respekt ja rahu!

Paavst Johannes Paulus lahkus Kanadast

Paavst Johannes Paulus II viibis Kanadas 12 päeva, 9. kuni 20. septembrini. Ta külastas 7-met provintsi, pidas 34 koosolekut, palvust ja 14 suuremat, peamiselt vabaõhujumalateenistust. Ringsõiduks Kanadas kulus 13,000 km. ja 5 miljonit inimest käis teda kuulamas või tervitas teda tänavate ja teede ääres. Suurem rahva kogunemine oli Torontos, vabaõhujumalateenistuse ajal. Sellest jumalateenistusest võttis osa 500.000 ja teist niipalju inimesi palistas tänavaäärt kui ta oma erilises autos sõitis läbi linna.

Paavst jutlustas erinevalt prantslastele Quebecis, kalameestele New Foundlandis, pärismaalastele põhjas, inglastele Ontarios, ukrainlastele Manitobas, lääneranniku kanadalastele Vanouveris ja valitsuse bürokraatiale Ottawas.

Eriliseks sündmuseks oli ökumeeniline jumalateensitus Torontos, St. Pauli kirikus, kus peale kristlike kirikute olid osa võtma palutud ka juutide, muhameedlaste ja teiste usundite kõrgemad vaimulikud.

Oma jutlustes ja palvustes paavst nõudis kristlastelt kinnipidamist ristiusu õpetuse põhilistest nõudmistest, et inimkond võiks elada vennalikult üheskoos sellel Jumala poolt õnnistatud maal.

Oma kuulajaskonnale paavst selgitas vabaduse tähtsust inimese ja rahvaste elus. See on põhilisi vajadusi inimese ja rahva elus. Seda tuleb hinnata ja seda ei tohi kelleltki võtta või röövida. Valitsus peab inimeste ja rahva vabadust katsma, mitte seda piirama.

Inimesed, kui Jumala lapsed, on võrdsed Jumala ees. Nad peavad olema võrdsed ka inimeste seas. Üksteist tuleb respekteerida ja hinnata. Üksteise kohtlemist ei tohi mõjustada rass ega usund ega nahavärv. Rahvad põhjas ja lõunas, samuti idas ja läänes peaks tulema üksteise mõistmisele, respekteerimisele ja aitamisele.

See loob eeldused rahuks maailmas, rahvaste ja inimeste vahel. „Oma rahu jätan mina teile", ütles Jeesus enne minekut taevasse. Teie, inimeste ülesanne on levitada ja hoida rahu. Ärgu olgu enam sõdasid ja vaenu inimeste vahel.

Paavst Johannes Peetrus II lahkus Kanadast neljapäeval, 20. sept. Air Canada erilisel lennukil. Seda saatis 2 lennukit. Üks oli mass-meedia personali tarvis, kes saatis paavsti kogu Kanada reisil. Teine lennuk oli paavsti lennuki julgestamiseks, kui sellega oleks midagi juhtunud.

Ottawa lennuväljal oli paavsti saatmas mitmetuhandeline rahvahulk. Erilisteks saatjateks olid Kanada kindralkuberner Jeanne Sauve, peaminister Brian Mulroney koos abikaasaga, palju kõrgemaid vaimulikke ja valitsusliikmeid. Enne lahkumist paavst tänas tuulevarjupakkuvas angaarias kindralkuberneri, peaministrit, valitsust, vaimulikke ja rahvast, südamliku ja sooja vastuvõtu eest. Kõik oli korraldatud väga hästi. Ainukene, mida paavst kahjatses, oli halb ilm, mis takistas sõitmist Fort Simpson'isse, kohtamaks sealset Kanada põhirahvast. Sõiduga sinna ta nähtavasti tahtis näidata, kuivõrd võrdselt paavst kohtleb kõiki rahvaid; suuri ja väikseid, rikkaid ja vaeseid.

Paavsti viimane käepigistus, enne lennukisse minekut, kuulus kindralkubernérile, peaministrile, tema lähematele kaaslastele ja mõnele kõrgemale vaimulikule. Paavsti oli saatmas sõjaväeline auvalve ja orkester. Paavsti lahkumisel see mängis Vatikani ja Kanada hümne.

N.

Paavstilt tänu

Kanada külastuselt Vatikani tagasi jõudnud paavst Johannes Paulus II on korduvalt kiitnud ja tänanud Kanadat ja tema rahvast südamliku ja suurejoonelise vastuvõtu eest. Paavst avaldas lootust, et tema külaskäik Kanadasse aitas ühendada selle suure ja rikka rahva üksikuid osi ühises kristlikus vaimus.

Aianduseriteadlane agr. Eino Kuris 70-aastane

20. septembril tähistas E. Kuris oma juubelit arvukate organisatsiooni esindajate ja sõprade keskel. Eino Kuris'el on jätkunud lakkamatut energiat ja tahet kaasa töötada paljudes eesti organisatsioonides. Alates Vana-Andrese koguduse kiriku-nõukoguga ja Rahvusline Välisvõitluse Nõukogu III koosseisu valitud liikmena.

Skautmaster Eino Kuris omab skautluses saadud Eesti skaudijuhi kõrgemad teenetemärgid: Põhjatäht II ja I järk. On olnud kõikide Kanadas peetud Eesti Skautide maailmalaagrite ja suurlaagrite juhtkondades. Praegu E.S.L. Kanada lahhooldaja E. Skautmasteritekogu Kanada koondise juhatuse abiesimees. Toronto Eesti Ühispangas asutamisest peale krediidikomitee liige ja praegu panga juhatuse sekretär. Aianduse klubi asutaja ja esimene esimees. Praegu juhatuse liige ja aianduse nõuandja nii sõnas kui kirjas.

Akadeemiliselt kuulub Korp! Rotalia liikmeskonda, aastate jooksul on täitnud mitmeid kohti korporatsiooni juhatuses.

Peale selle on ta veel liige ja revisjonikomitees mitmetes organisatsioonides.

Sündinud ja kasvanud tuntud majandusmehe (Riigikogu liige, Eesti Maapanga direktor) Rudolf Kurise pojana Tallinnas. Eino siirdus peale Westholmi Gümnaasiumi ja E. V. Sõjakooli lõpetamist 1936. aastal Tartu Ülikooli agronoomiat õppima. Paguluses täiendas end, õppides National Landscape Instituudis USA aiandust.

Vene okupatsiooni ajal töötas E. Friisikarja Tõuseltsi juures ja Saksa okupatsiooni ajal Tallinna linna ümbruse jaoskonna konsulendina.

Eesti kodupinna kaitsel võttis osa metsavennana, hiljem Omakaitse Tallinna Malevas Pataljoni adjutandina ja lõpuks Suurtükiväe ohvitserina E. Divlisis. Langes vangi Tshehhis. Ära hüpanud Venemaale marssivast vangide kolonnist, jõudes välja Lääne-Saksamaale ning üle Inglismaa Kanadasse.

Metsavennana ta kohtas prl. Õie Lepiksoo'ga, kes on seisnud abi ja nõuga Eino kõrval tubli abikaasana. Neil on poeg Rein, kes on arhitekt.

Töötas kuni pensionile minekuni Toronto Linna Parkide Valitsuses, mitmes piirkonnas tööde juhatajana. Ostnud omale 1961. aastal 11-ha. maakoha 65 km Torontost põhjapoole „Willow Farm", hakkas ta asutama puukooli ja aiandusäri igapäevase töökoha kõrvalt. „Erruineku!" 1979. a. pühendas ta ennast kogu perega puukooli arendamiseks iseseisvaks majanduslikuks ettevõtteks.

Teostanud iluaedade planeerimist ja varustanud nii eestlasi kui kanadalasi, oma puukooli põõsaste ja puudega. E. Kuris kuulub Canada Nursery Trades Association'i.

Peale organisatsioonide tervituste, paljud sõbrad ja aatekaaslased üle maailma soovivad tulihingelisele eestlasele veel palju aastaid, jõudu ja tervist töötamiseks oma isikliku elu hüvanguks ja eesti rahva heaks käekäiguks.

HARALD MANDEL

KUHU MINNA?

● Kuni 30. sept. Hardy Krug-Bunn'i fotonäitus Lemos Galeria's, 401 King St. E.

● Pühap., 30. sept. film Jeesuse elust eesti keeles Peetri kirikus pärast jumalateenistust.

● Esmasp., 1. okt. koosviibimine Alaska-reisist osavõtjatele kl. 7.30 Eesti Majas.

EESTI VASTUPANULIIKUMISE PÕRANDAALUSE KROONIKA

LISANDUSI

MÕTETE JA UUDISTE VABALE LEVIKULE EESTIS

KOGUD I-VII

Okupeeritud kodumaal väljaantud 17 kogu 625 originaallehekülje ulatuses ilmuvad Abistamiskeskuse väljaandel kolmes köites. Esimene köide (ilmus juuli alguses 1984) sisaldab kroonika kogud I—VII (originaalväljaandes 251 lk.), teine köide (ilmub varasügisel 1984) sisaldab kroonika kogud VIII—XIII (originaalväljaandes 225 lk.) ning kolmas köide (ilmub hilissügisel 1984) sisaldab kroonika kogud XIV—XVII (originaalväljaandes 149 lk.). Kroonikate trükitud kujul väljaandmine Läänes toimub kodumaise vastupanuliikumise ülesandel. Kroonikate müügist ülejääv summa läheb Eesti vastupanuliikumise vajaliku dokumentatsiooniga, informatsiooniga, raamatutega jne. varustamiseks.

Kolme köite, st. kõigi 17 kogu ETTETELLIMISHIND KOOS SAATEKULUDEGA KUNI 31. OKTOOBRINI 1984 CAN.DOLL. 45.00

Eeltellimised ja müük:

„MEIE ELU" talitus

958 Broadview Ave. Toronto. Ont. M4K 2R6

Kinnitusvarade vahendusfirma

WIDE WORLD PROPERTIES LTD.

H. TAMMSALU

Toronto Realestate Board'i liige

110 Bloor St. W., Suite 220
Toronto, Ont. M5S 2W7

Multiple Listing Service
Tel. 964-7291, 923-5685

Maakondade Päeva tänuõhtu

„Maakondade Päeva" meenutus- ja tänuõhtu toimus kesknädalal, 19. sept. kell 7:30 Eesti Maja suures saalis. Kutsutud olid kõik, kes „Maakondade päeva" heaks kordaminekuks kuidagi kaasa aitasid. Ka Eesti Maja juhatuseliikmed olid palutud õhtust osa võtma.

Kuna M.P. mannekeenid olid palutud tulla oma ilusates rahvustikanditega rõivastuses, millega nad Royal York'is esinesid, siis võis silm ja süda aina rõõmustada. Rõõmuga tuleb nentida, et kohal olid paljud daamid, kes oma ilusad tikitud kleidid alles nüüd olid selga pannud.

Õhtu algas Maakondade juhatuse esimehe Johannes Vihma sõnavõtuga, kes ütles: Esto vaim elab edasi meie südameis. Meil kõigil on jäänud möödunust head mälestused. Suur tänu tuleb ütelda Ene Rungele, kes meie kokkutulekule kava koostas, kirjutades igale maakonnale südamelähedase loo, ning tema korraldatud kaunis moenäitus, ei unune meil kellegil niipea.

Tänu ka Oskar Haamerile, kes oma Rahvapillide orkestri pillilugudega meie õhtut kaunistas. Meie ettevõtte õnnestumist tagas hea koostöö ja üksteise abistamine. Kestku see ka tulevikus. Palju tänu öeldi ka kohalolevatele ajalehtede toimetajale, kes kõik maakondade teated alati oma lehtedes ilusasti ära tõid. Häid sõnu oli ka Eesti Maja juhatusele lausuda, kes Esto ajal võimaldasid sõbral sõbraga kohtuda ja mälestusi tuulutada. Maakondadel on Eesti Majaga alati hea koostöö olnud ja olgu see ka edaspidi niisamuti. Esimees tänas ka Esto '84 juhatust, kellega oli parim koostöö ja ütles, et nende töö nii suure ettevõtte läbiviimisel ei olnud kerge ja see töö ei ole praegugi lõpetatud, vaid kestab edasi. Peaasi aga, et jääksid head mälestused, mis meid ka tulevikus edasi kannaksid.

HUVI VÄLJASPOOL

Järgnevalt anti sõna Ene Rungele, kes tänas moenäituse mannekeene, kes tuhanded töötunnid kulutasid tikkimisele, et oma kauni rõivastusega Maakondade päevast osavõtjaid rõõmustada. Tänu ka nendele kaunistes rahvarõivastes tublidele kodumaa tütardele, kes oma osa täitsid „Matk läbi Eestimaa" lugemisel.

Samas tänas ta moeloojat Ellen Petersoni suure abi eest moenäituse läbiviimisel, kelle professionaalsed teadmised ja oskused kõik modellid ilusasti liikuma pani. Ülatades Ellen Petersonile roosiõie, tänas ta tema läbi kõiki mannekeene.

Kõneleja ütles, et saabunud on üle maailma soove, saada diapositiive nii Maakondade Päevast üldiselt kui ka mõenäituse omi. Samuti sooviti põimikut „Matka läbi Eestimaa", kuna terve M.P. ja kava inimestele nii väga meeldis, et seda soovitakse oma asukohamaadel korrata. Terve materjali esimene saadetis on juba Rootsi poole teele läinud. Ka tänukirju tulnud suurepäraste näituste eest nii Eesti Majas, Royal Ontario Museum'is kui ka Maakondade Päeval. Ellen Peterson tänas omakorda mannekeene, ilma kelleta näitus ei oleks saanud toimuda. Oskar Haamer tänas orkestriliikmeid ja ütles, et nad kõik püüdsid ja püüavad ka edaspidi teha oma parima.

Üldiselt, Esto külastajad imestasid, et Torontos on nii suur ja uhke Rahvapillide Orkester. Eesti Maja esimees Osvald Piil tänas maakondi Eesti Majale osutatud abivalmiduse eest ning lootis, et koostöö ja sõprus oleks ka tulevikus teejuhiks.

Sõna võttis ka maakondlikkude liikumise alustaja Robert Kreem, öeldes, et Maakondade Päev on temale ja kõikidele teistele väga südamesse jäänud. Suur tänu ilusa kava eest kuulub siin Ene Rungele, kes on propageerinud meie vana rahvusmustri tänapäevasesse riietusse viimist ja loodame, et see kestab ka edasi. Ta rõhutas, kui tähtis on maakondlik liikumine, kus igaüks soovib oma koduümbruse omapära esile tuua. Selle liikumise edasiviimiseks on tarvis tahet, sõbralikku koostööd ja teadmist, et oleme üks suur eestlaste pere. Üldiselt leiti, et üks konverents jäi Estol pidamata ja see on — konverents, kus kindlaks tehakse järgmise Esto asupaik. Soovitati, et tulevikus see kavasse võetakse. Ellen Irs oli koostanud toreda lugulaulu Esto-aegsest ja maakonnapäevsetest askeldustest ja ütles, et küll see on üks tore asi, et meil on Libe, Vihma, Vesi. Lugulaul võeti koosolijate poolt vastu naerupuhangutega.

JÄRELKASV OLEMAS

Õhtu kavas oli ka ette nähtud videofilmi näitamine, kuid näitajate ja muiduinseneride suureks kurvastuseks oli suure üüritud võimendaja magneediväli filmi tühjaks pühkinud. Kuna aga originaal on olemas, saab sellest uue filmi teha. Seda lubati näidata Etnograafilise Ringi poolt 18. novembril korraldataval „Etnograafilisel pärast-lõunal", mis toimub Eesti Maja suures saalis. Seal tulevad näitamisele ka mannekeenidest tehtud diapositiivid, millistest soovijad kohapeal pilte tellida saavad. Samuti saavad soovijad seal osta ka põimikut „Matk läbi Eestimaa." Lõpusõna ütles Ervin Aleve, tänades Johannes Vihmat selle suure ettevõtte läbiviimise eest, kes tõmmates või tõugates ja igal muul moel meid tööle pani nii, et kõik pidi õnnestuma. Kuid iga tubli mehe seljataga on ka tubli naine ja Johannesel on see toreda hiiu nooriku näol olemas. Ta lootis, et praegusele vanemale põlvele on järelkasvu olemas. Eriliselt soovitas ta tähelepanu pöörata etnograafilisele rahvakunstile meie maakondades, milleks ta soovita „kalli raha" eest Ene Runget palgata. Lasti perenaiste, eesotsas Salme Vesi'ga, kohvil ja kohvikõrvasel hea maitsta, ning mindi koju rõõmsa meelega, et uuesti kohtuda 18. novembril „Etnograafilisel pärastlõunal!"

Maakondade Päeva mälestusõhtul kogunesid ühisele pildile rahvusmotiivides tikanditega riietes esinenud mannekeenid. 1. rida, vasakult: Elli Kalvik, Urve Kõrre-Abbott, Linda Vaher, Ines Väikemäe, Ellen Peterson (teadustaja), Ene Runge (peakorraldaja), Linda Kook, Elna Kungla, Hilda Brutus. 2. rida: Ellen Irs, Lore Tamm, Astra Rein, Elna Libe, Debby Paju, Leida Marley, Aino Raun, Elga Niglas, Alja Mürk, Ingrid Leis, Ella Üksik, Helmi Ründva, Leili Hõbe, Linda Liigand. 3. rida: Uno Kook, hr. Perry, Aksel Mürk, Leida Neidre, Marianne Lenk ja Ann Pajuäär.

Foto — O. Haamer